

ABONNEMENTSPRIJS:

/ 9.— per kw., fr. p. p. / 10.50

buiten Ned.-Indië / 14.—

ADVERTENTIE-TARIEF:

1—25 woorden / 3.75,

elke 5 woorden meer / 0.75

Regeltarif / 0.50 per regel

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD

AVONDBLAD

Wvd.-Hoofdredacteur: Mr. C. J. J. VERSTEEG

Directeur: G. MOLENAAR

UITGEEFSTER:

N.-I. Drukkers- en Uitg. Mij.

BUREAUX:

Sluisbrugstraat 23

Batavia-Centrum

TELEFOON:

Welt. 2886, 2887, 2888 en 2889

Beslissende Aanval op Bardia ingezet

Britsche Aanval overrompelde Italianen geheel

Tot dusver reeds 5000 Gevangenen gemaakt

Bardia heeft het Hard te Verduren

Australiërs behaalden nieuwe Successen in Lybië

Caïro, 4 Jan. (Un. Press). Vrijdagavond werd in officieele kringen alhier verklaard, dat de beslissende aanval op Bardia ingezet is na een beleg van achttien dagen. Bardia's lot is op het punt bezegeld te worden. De aanval werd ingezet door zware tanks, die door de buitenste verdedigingswerken heenbraken. De Australiërs sloegen den vijand in den Zuidwestelijken sector terug, waarbij vele Italianen werden gedood of gevangen genomen. De aanval is de voortzetting van den algemeen opmarsch, die in het communiqué van heden werd gemeld. Een krachtige afdeeling Australiërs dreef een wig in de zwaar versterkte Italiaansche linies. De operaties duren voort. Verklaard wordt, dat de Italianen geheel overrompeld werden, daar zij in de waan verkeerden, dat de groote aanval uit het Westen zou komen, uit welke richting de laatste dagen Britsche bombardementen plaats hadden. In verband hiermede brachten de Italianen troepen en defensiemateriaal in dien sector.

Later, Een speciaal communiqué van het Britsche hoofdkwartier meldt, dat de operaties tegen Bardia met succes voortgezet worden. Ruim 5000 gevangenen zijn gemaakt.

Hevige R.A.F.-aanvallen

Caïro, 3 Jan. (Reuter). Een communiqué van de R.A.F. verklaart, dat Bardia Woensdagnacht en Donderdag blootgesteld werd aan een der hevigste luchtaanvallen, die tot dusver in het Midden-Oosten werden uitgevoerd. Tijdens desen aanval werd zware schade aangericht. Donderdag duurden de aanvallen vanaf het aanbreken van den dag tot het invallen van de duisternis. Groote branden braken uit onder de opslagplaatsen en verschillende andere gebouwen. De uitgebreide schade, die aangericht werd, werd later door foto's bevestigd. De R.A.F. leed geen verliezen.

De Australische aanval op Bardia

Londen, 3 Jan. (Reuter). Reuter's militaire commentator, generaal sir Hubert Gough, schrijft: „Het is zeer goed nieuws, dat een ernstige aanval op Bardia is ingezet, en dat Australische troepen, gesteund door tanks, de defensielinies rond Bardia doorbroken hebben.

Het verloop van den aanval is nog niet duidelijk uit de berichten, welke hier zijn binnengekomen, doch ik kan niet geloven, dat iets anders dan een beslissend resultaat wordt nagestreefd. Verwacht mag worden, dat Bardia zeer spoedig zal vallen. De val van Bardia zal den wez vrijmaken voor een verdere opmarsch terwyl het bezit van de haven van Bardia het bevoorradingsvraagstuk onmiddellijk zal vergemakkelijken. Zelfs nu, ondanks de zeer slechte havenfaciliteiten van Sollum — waar alles uit boeten en lichters aan land gezet is — maken de Britten nog een ruim gebruik van de zee als verbindingslijn.

Het is mogelijk, dat de opmarsch naar Tobruk zonder een oogenblik uitstel zal worden voortgezet.

HOE BARDIA VERDEDIGD WORDT

Londen, 3 Januari (Reuter). Gordon Young, Reuter's speciale verslaggever bij Bardia, seinde met betrekking tot de verdediging van Bardia door de Italianen het volgende:

„De defensie van Bardia is zeer uitgebreid. Zij strekt zich uit van een punt aan de kust, ongeveer 8 k.m. ten Noorden van Bardia gelegen, loopt vervolgens in een halve cirkel ongeveer 6 k.m. het binnenland in en bereikt de kust weer

op ongeveer 6 k.m. ten Zuiden van Bardia. Deze buitenste defensie-ring bestaat uit ongeveer 40 posten en is aangevuld door andere defensie-linies binnen het te verdedigen gebied. Elke post wordt bemand met ongeveer 30 tot 40 soldaten en is met de andere post verbonden door prikkeldraadversperringen. Bovendien loopt een tankval — een loopgraaf, welke ongeveer 4.5 meter breed en 3 meter diep is — langs het grootste deel van den defensie-ring.

Aanvallen der R. A. F.

Caïro, 3 Jan. (Reuter). Twee krachtige aanvallen op schepen, liggende in de haven van Tripoli, werden Woensdagnacht door de R.A.F. gedaan, aldus meldt een communiqué van het hoofdkwartier van de R.A.F. Bij den eersten aanval werden bommen verspreid over de Zuidoostelijke pier en 5 kruisers, die daaraan gemeerd lagen. Andere bommen troffen den douanesteiger en een schip en stichtten vele branden bij de hangars voor de water-vliegtuigen. Ontploffingen en nieuwe branden volgden en de hangars vatten vlam. Bij den tweeden aanval werden voltreffers op den douanesteiger gebaat, waardoor vijf branden en drie ontploffingen mogelijk aan boord van schepen die daaraan gemeerd lagen, werden veroorzaakt. Twee groote motorschepen werden getroffen, waarna dikke rookwolken opstegen. De branden waren van een afstand van honderd kilometer zichtbaar.

Bardia werd denzelfden nacht opnieuw aan een reeks bombardementen onderworpen; groote branden werden gesticht te midden van opslagplaatsen en gebouwen. Donderdag werden nog twee aanvallen gedaan, hoofdzakelijk op een concentratie van motorvoertuigen en een kamp ten Westen van de stad, waarbij aanzienlijke schade werd aangericht, zooals door foto's aange-toond werd.

Talrijke vluchten werden boven Italiaansche Oost-Afrika gemaakt; er valt echter niets bijzonders te melden. Van al deze operaties keerden alle Britsche vliegtuigen veilig terug.

WAVELLS NIEUWJAARSBOODSCHAP

Caïro, 3 Januari (Reuter). Nader is over de Nieuwjaarsboodschap van Sir Archibald Wavell (gedeeltelijk in ons Ochtenblad van heden opgenomen) nog het volgende gemeld.

„Na zijn erkentelijkheid te hebben uitgesproken voor de hulp, welke door den Egyptischen vriend en bondgenoot aan Engeland was gegeven, zeide Sir Archibald: „Wij hebben onze perioden van gevaar in het Midden-Oosten meege-

Russische en Duitsche Troepen in Bulgarije?

Bokarest, 3 Jan. (Un. Press). Volgens een hardnekkig, maar onbevestigd gerucht, zou een aantal Russische troepen te Varna aangekomen zijn. Volgens een ander eveneens niet bevestigd gerucht zouden Duitsche troepen door de Beneden-Dobroedsja Bulgarije binnengekomen zijn.

Sofia, 3 Jan. (Un. Press). Een officieel woordvoerder der regering verklaarde naar aanleiding van bovenstaande berichten, dat zij „zoo fantastisch zijn, dat het onnoodig is ze tegen te spreken“.

Istanbul, 4 Jan. (Un. Press). Van betrouwbare zijde wordt vernomen, dat koning Boris onlangs voor een parlementaire commissie verklaarde: „Zoolang ik leef zullen wij geen onzer bureu aanvallen, dit is mijn politiek“.

maakt, na Juni j.l., toen de heerscher van Italië van meening was, dat hij nu een goeden buit zou kunnen binnenhalen, zonder veel strijd of gevaar. Onze garnizoenen in Egypte, den Soedan, Oost-Afrika en Britsch-Somaliiland waren uiterst gevaarlijk zwak. Gelukkig werd geen aanval gedaan, behalve op Britsch-Somaliiland, waar de Italianen een strijdmacht van 7 brigades, uitgerust met artillerie en tanks gebruikten om onze bataljons te verdrijven. Wij zien in den omvang van de strijdmacht, welke zij dachten noodig te hebben, een compliment“.

DE STRIJD IN DEN SOEDAN

Londen, 3 Jan. (Reuter). Kenneth Anderson, Reuter's speciale verslaggever in den Soedan, seinde uit Khartoum:

„Opnieuw na meer dan 40 jaren, is de militaire spoorweg, welke door Kitchener is aangelegd, voor de herovering van den Soedan, versperd door oorlogsmateriaal. Zonen en kleinzonen, zoowel van Britsche officieren als van de Derwish-hoofden, die in 1897 Engeland's doodsvijanden waren, strijden thans, schouder aan schouder langs het 1900 k.m. lange front van de Rode Zee tot de oevers van het Rudolph Meer.

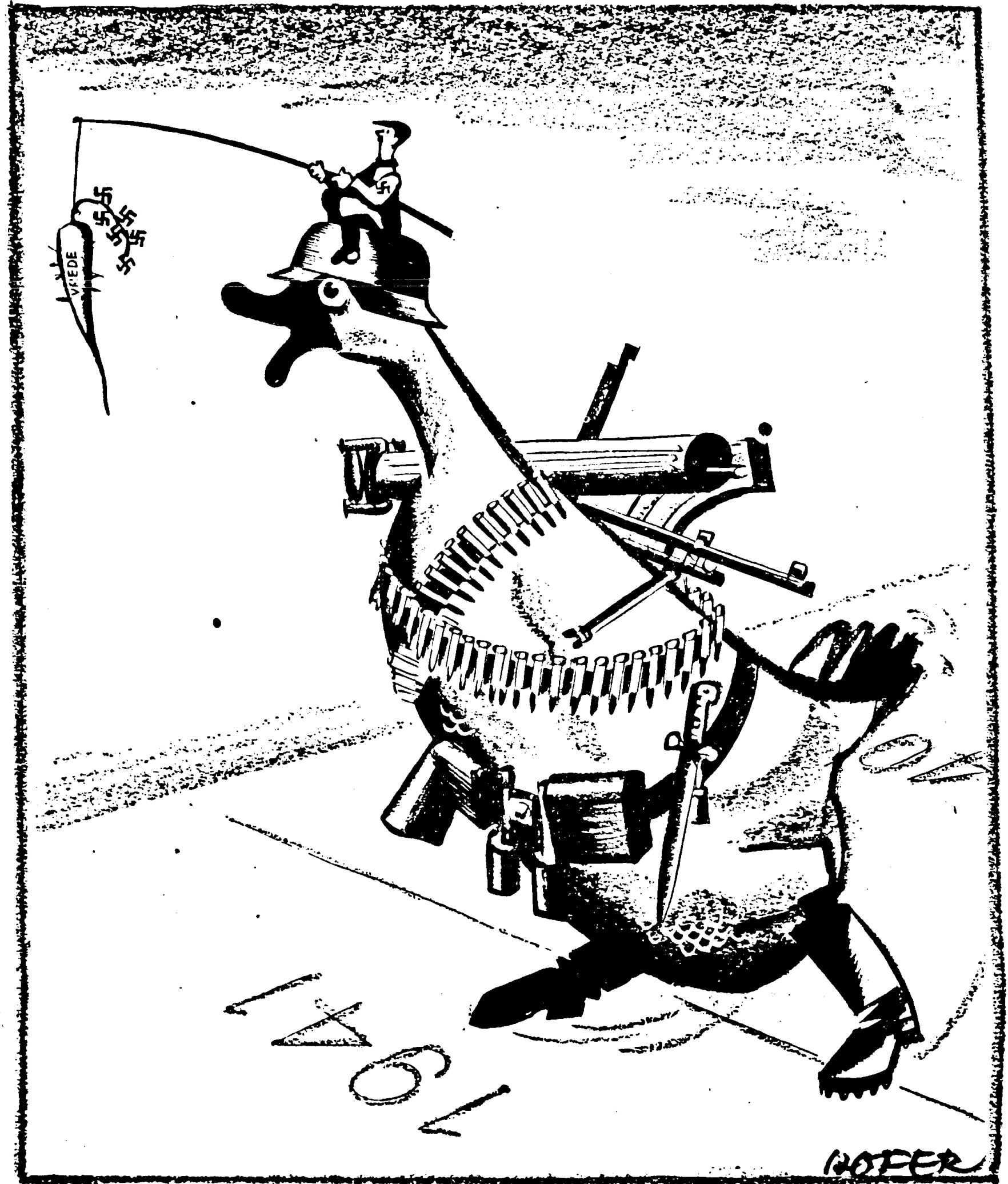
Zoo vele talen worden in dit groote imperiale leger, dat in het rimbocachtige land is verzameld, gesproken, dat het bekend begint te worden als „het Land van Babel“. Arabieren, Ethiopiërs, Zuid-Afrikanen, Rhodesiërs, Soedanezen, Somalits, Franschen en Engelschen staan overdag in de diepe loopgraven, doch kruipen 's nachts voorwaarts en ondermijnen door hevige schermutselingen en hinderlagen het Italiaansche moreel.

Achter de korte officieele mededeelingen „patrouille-activiteit duurt voort aan het front in den Soedan“ ligt het vreemde verhaal van den modernen oorlog in de wildernissen van Afrika, waar blanken en kleurlingen, olifanten en leeuwen vallen als slachtoffers van bommen en machinegeweren.

Er kunnen vele verhalen verteld worden van heldenmoed, in deze verwijderde voorposten getoond. Bij één gelegenheid zag een eenzame Soedaneesche officier een Italiaansche patrouille naderen. Hij plaatste zich in stelling achter een zandheuvel, inplaats van terug te trekken. Slechts gewapend met een geweer doodde hij drie Italianen en vier Inheemsche soldaten, alvorens hij zelf werd gedood door het machinegeweer vuur van den vijand.

Een Abyssynisch soldaat uit Somaliiland marcheerte door de woestijn over de bergen van Abyssinië naar de grens van de Soedan, een Brengeewer met zich dragend, dat hij van de Italianen had gestolen, nadat zij het in Britsch-Somaliiland hadden buitgemaakt op de Engelschen.

De Italianen worden niet alleen te land bestookt. De R.A.F., welke dagelijks de Italiaansche stellingen aanvalt, dringt veel dieper Abyssinië binnen. Fransche piloten nemen aan deze operaties deel.

Daar gaat ie maar weer voor niks

(Nadruk verboden)

Neemt Vichy verreikende Beslissing?

Pétain verzet zich tot het uiterste tegen Hitler

Ook Darlan en Weygand wijzen Duitsche Eischen af

Londen, 3 Jan. (Reuter). Reuters speciale correspondent aan de Duitsche grens meldt: Volgens berichten uit Berlijn verlopen de Fransch-Duitsche onderhandelingen langzaam in verband met Pétains vastbesloten verzet tegen alles, wat niet in de wapenstilstandsovereenkomsten is opgenomen. Verklaard wordt, dat ofschoon Hitler elk moment een overweldigenden druk op Pétain en zijn regering zou kunnen uitoefenen, hij hiervan afkeerig is, daar hij vreest, dat zulk een stap onmiddellijk ten gevolge zou hebben, dat de Fransche bezittingen zich bij De Gaulle zouden aansluiten.

Verklaard wordt, dat aan Berlijn is medegedeeld, dat Weygand en Darlan en zelfs Pétain vastbesloten zouden zijn de wapenstilstandsovereenkomst op te zeggen en den oorlog tegen Duitschland vanuit Afrika voort te zetten, indien Duitschland een nieuwe agressiepoging tegen Frankrijk zou ondernemen. De situatie is nog ingewikkelder geworden door de houding van Italië, dat krachtig zou aandringen op de opzegging van de wapenstilstandsovereenkomst en de bezetting van de onbezette deelen van Frankrijk benevens op den afstand van Nice, Corsica en Tunis aan Italië. Men verwacht, dat Hitler en Mussolini elkaar nog deze maand zullen ontmoeten om te trachten overeenstemming te bereiken ten aanzien van de nieuwe gedragslijn tegenover Frankrijk aan te nemen.

Kabinetswijzigingen?

Londen, 3 Jan. (Reuter). Havas meldt uit Vichy, dat de berichten inzake de reorganisatie van het Fransche kabinet voorbarig zijn. Het is mogelijk, aldus het nieuwsgagentschap, dat binnenkort eenige wijzigingen in het kabinet zullen plaats hebben, doch terzake is nog geen beslissing genomen.

GRENSGEVECHTEN

Vichy, 4 Jan. (Reuter). In een Havas-telegram uit Hanoi wordt melding gemaakt van nieuwe incidenten aan de grens tusshen Thailand en Indochina. De incidenten, die niet ernstig genoemd worden, hadden plaats op verschillende punten langs de grens na gevechten tusschen patrouilles.

Voor onze Staalindustrie

Naar wij vernemen, zal het hoofd van de S.S.-werkplaats Manggaral Ir. J. de Vries Maandag 20 Januari a.s. per vliegtuig naar Australië vertrekken teneinde zich op verzoek van het departement van Economische Zaken daar te lande op de hoogte te stellen van de mogelijkheden tot aankoop van machines die hier noodig zijn voor de vestiging van een staal-industrie waarbij de verwerking van afval-ijzer tot staal-draad, moeren, bouten, klinknagels e.a. beoogd wordt. Ook voor het bedrijf der Staatsspoorwegen zelf hoopt Ir. De Vries de mogelijkheid van diverse aankopen te kunnen openen, doch dit laatste staat op het tweede plan.

Ir. De Vries hoopt tegen het einde van Februari weer in Indië terug te zijn.

ONTSNAPT

San Francisco, 4 Jan. (Un. Press). De Britsche consul-generaal alhier, Paul Butler, stelde vast, dat zes Duitschers van militairen leeftijd, officieren van het s.s. Columbus, den 25sten December ontsnapten en aan boord van het Japanse s.s. Asama Maru Japan bereikten.

Ons blad van heden

(Vier bladen)

Het Tweede Blad: Buitenlandsch Overzicht — Buitenlandsche Telegrammen — Indisch Nieuws — Handel en Nijverheid. Het Derde Blad: Onze New-Yorksche correspondent over Lord Lohians testament — Brief van een bijzonderen correspondent over Litauen — Op den Uitslag — Vragen van den dag: Tegenstellingen, door Jean Hugo — Personalia — Kerkdiensten — Juridische Vragenbus. Het Vierde Blad: Kunst en Letteren — Bridge- en Schaakrubriek — Personalia — De Kindercourant

Hoog Ideaal

Dank zij de niet genoeg te waardeeren bemoeiingen van den R.P.D. hebben we dan toch nog heel wat gehoord van het debat dat het N.I.O.G. in besloten vergadering heeft gehouden. Het was een hooggestemd en sympathiek debat, dat inderdaad niet in de politieke sfeer is terechtgekomen (politiek dan in de betekenis, die daaraan in de wandeling wordt gehecht). Zoals de voorzitter de heer Kremer het uitdrukte: „het gaat om leven of niet leven. Het gaat om de diepste levenswaarden en het gaat niet om politiek“.

Zonder tekort te doen aan de andere belangrijke beslissingen lijkt ons voor den buitenstaander het belangwekkendst het debat over de democratische opvoeding van de jeugd. In het bijzonder de afdeling Semarang heeft enkele opmerkingen gemaakt, die ons allen ter harte gaan: „hebben wij onze jeugd genoegzaam tegen de totalitaire invloeden gewapend? De jeugd kan meer worden opgevoed in den eerbied voor hen die de wapens hanteren, welke de democratie verdedigen. Liefde voor het vaderland, eerbied voor de democratie behooren belangrijke elementen in ons onderwijs te zijn“.

Inderdaad. Onwillekeurig dachten wij bij het lezen van deze woorden aan de talloze malen dat wij een kleine twintig jaar terug als milicien-sergeant in treinen, trams en op straat moord werden uitgescholden voor „moordenaar“, alleen omdat wij de uniform droegen van het Nederlandsche leger!

„Wij moeten het kind laten wat des kinds is. Het is ongewenscht de schooljeugd op te voeden in daadwerkelijke wapenhandel“, meende Semarang verder. In zijn openingswoord ter openbare vergadering liet de voorzitter zich in denzelfden zin uit.

De opvoeders zullen het beter weten dan wij. Niettemin vragen wij ons toch wel af of er niet eenig verschil gemaakt moet worden tusschen jeugd en jeugd. Wij zijn er zeker niet voor om kleine kinderen gewetjes en dolken te geven, zooals gebeurt in de totalitaire landen. Maar tegen oefening van jongens van 16 jaar of ouder in „daadwerkelijke wapenhandel“ (en men behoeft ze daarvoor nog niet achter een mitrailleur of kanon te plaatsen) bestaat o.i. weinig bezwaar.

Niemand zal bedenkingen hebben tegen hetgeen de voorzitter en anderen gezegd hebben over het onjuiste van het aanklachten van haat bij de jeugd. Alléén: men hoede er zich tegen, al te zeer te theoretiseeren. Men houde zich wel voor oogen dat de oudere jeugd, ook zonder dat die haat wordt aangekweekt uit zichzelf den vijand haat en veracht. Men houdt met de krant en de radio in huis geen feiten verborgen voor een belangstellend en gezond kind van, laat ons zeggen, boven de 13. En zulk een kind dat leest van de gruwelen van den massamoord te Rotterdam, van het neerschieten van schoolkinderen, van de pogingen tot moord op onze Koningin en de kleine Prinsesjes, zal als natuurlijke reactie haten en verachten. Mogelijk feller en intenser nog dan wij zelf. Het zou onnatuurlijk en onrustwekkend wezen, wanneer dit anders ware.

Laat ons bovendien geen bovenschelike eischen stellen aan den onderwijzer zelf, die toch ook vóór alles mensch en Nederlander is en van wien men niet mag verlangen dat hij zich thuis bij zijn eigen kinderen of op school voor de klas anders zal voordoen dan hij zich in zijn hart voelt. Dat lukt toch niet: kinderen kijken, onbewust, toch door zulke dingen heen.

Wanneer een onderwijzer het zoover brengt dat hij zich tegenover de jongere kinderen in zijn uittalingen weet te beheerschen heeft hij alles gedaan wat wij van hem mogen verlangen. Voor ons gevoel is het onredelijk méér te vragen.

En wanneer de Indische onderwijzer zooals hij op het congres te Semarang heeft beloofd, toch meer wil trachten te doen, dan moeten wij daarvoor eerbied en bewondering hebben. De onderwijzer heeft zichzelf daarmede een zwaren last opgelegd, en hem zal nooit iets verweten mogen worden als hij dien niet den heelen langen weg teneinde kan dragen.

Wij willen hiermede slechts zeggen dat wij beseffen hoe moeilijk de vervulling is van het gestelde ideaal en geenszins dat wij de doelstelling niet zouden waardeeren. Integendeel: Indië

In verdrukt Nederland

De Winterhulp

De „Winterhulp“ in Nederland heeft er den winkeliers nogmaals op attent gemaakt, dat de waardebons voor de winterhulp reeds nu als wettig betaalmiddel moeten worden aangenomen. De verzilvering kan terstond bij iedere bank plaatshebben en behoeft niet te wachten tot de campagne na de winterhulp, seint Aneta uit Londen.

Rotterdam in den barre winter

Aneta seint uit Londen, dat 8 maanden na den moord van Rotterdam de toestand in deze stad nog tragisch is, de woningnood niet verminderd en duizenden nog geen eigen dak hebben. De bouw van 68 huizenblokken aan den linkerover van de Maas is juist aanbesteed en is geraamd op 2½ miljoen gulden. Als dit plan gereed is, waar mee veel tijd gemoeid is, zal slechts gedeeltelijk in den woningnood zijn voorzien.

Professor en Studenten gearresteerd

Uit het Handelsblad van 20 December 1940 wordt vernomen dat in verband met de bekende incidenten de Gestapo te Leiden en Delft een aantal studentenorganisaties ontbond en de verenigingslokalen sloot. Een professor en verscheidene studenten zijn gearresteerd, seint Aneta uit Londen.

Wat de Nederlanders niet weten mogen

De Nederlandsche pers mag niet melden, dat het Duitse schip „Rhein“, door de „Van Kinsbergen“ vernietigd is. Het D.N.B.-bericht in de Nederlandsche pers spreekt van een „vijandelijke oorlogsbodem“.

„Ieder arbeider zijn stukje grond“

Naar Aneta uit Londen seint had in tegenwoordigheid van Mussert en Nederlandsche en Duitse autoriteiten te Den Haag de opening van een nieuw gebouw van het Nederlandsch Agrarisch Front plaats.

Klaarblijkelijk denkend aan het Duitisch groot grondbezit, betoogde Mussert dat het front ten doel heeft Nederlandsche arbeiders, die sedert jaren anderen hebben gediend, een eigen stuk land te geven.

heeft met groote voldoening vernomen van de hooge eischen van plicht en taak welke de Indische onderwijzer zich zelf stelt. Die onderwijzer ziet zijn dagelijksch werk als het streven naar de vervulling van een hooggestemd ideaal: de gemeenschap kan hem daarvoor niet dankbaar genoeg zijn.

Bommen op Ierland

Op Ierland zijn bommen gevallen, Duitse bommen. De regering van Eire heeft al te Berlijn geprotesteerd. Of het helpen zal?

Hitlers spel in Eire is niet geheel duidelijk. Op het eerste gezicht speelt hij Engeland in de kaart. Zoals men weet zit Londen dringend verlegen om bases aan de Iersche kust zonder welke het den intensieven Duitschen duikbootoorlog moeilijk afdoende kan bestrijden. Ierland heeft zich tot nu toe steeds op het standpunt gesteld dat het met het afstaan van dergelijke bases zijn strikte neutraliteitspolitiek zou loslaten. Hitler toont nu den Ieren zijn dankbaarheid. De bommen op Dublin en andere Iersche plaatsen bewijzen een eens teneer hoe zinloos, ja absurd het begrip neutraliteit is in deze titanische worsteling om de hoogste levenswaarden.

De onschuldige dooden zullen in Ierland — en in Amerika! — groote verontwaardiging wekken. Op het oog moet het toch lijken dat Hitler de publieke opinie daar zó tegen zich in het harnas zal jagen dat de kans dat Engeland zijn bases krijgt, zal stijgen.

Mogelijk heeft hij anders en typisch Tentoonst geredeneerd. Mogelijk zijn deze aanvallen bedoeld als intimidatiepoging. Mogelijk wil hij er mede zeggen: Churchill dringt zoo aan op afstand van die bases, weet wat U te wachten staat, als Gij aan het verzoek voldoet.

Het effect kon wel eens averechts zijn: tenslotte is Ierland ook altijd deel van het Britsche gemeenbest. De vernietiging van hun mooiste schepen was destijds niet voldoende om landen als Noorwegen en Nederland uit hun neutraliteitswaan te schokken vóór het te laat was. Zullen Hitlers bommen op Dublin — hier kan geen sprake zijn van een „vergissing“ — dat Ierland wel doen? Wij hopen het voor de Ieren!

Soekaboemi op den Tweesprong

Naar sterker Financiën of naar al te sobere Huishouding

Het Begrootingsbeleid

Te Soekaboemi zijn gisteravond de debatten over de gemeentebegroting voor 1941 onder leiding van burgemeester mr. W. J. Ph. van Waning aangevangen en er is aanleiding, daarbij wat langer stil te staan dan gewoonlijk.

Het begrootingsbeleid van een kleine gemeente is niet gemakkelijk. Het zou bijvoorbeeld een ernstige fout zijn, de moeilijkheden van een gemeentebestuur af te meten naar het aantal inwoners.

Het bestuur van een groote gemeente, met een elastische begroting en een volledige staf van personeel heeft het, indien er geen bijzondere moeilijkheden zijn, waardoor de gemeente financieel aan den grond geloopt is, heel wat gemakkelijker. Het kan ook in magere jaren wel een paar aantrekkelijke punten in de begroting opnemen, die bewijzen dat de gemeente goed werk ten bate van de burgerij verricht.

In de kleine gemeenten moet soms met bedragen van enkele tienduizenden guldens voor openbare werken een heel jaar gewoekerd worden.

Komt daarbij nog, zooals voor het vriendelijke en koele Soekaboemi geldt, dat de plaats hoofdzakelijk haar bestaan moet zoeken als vacantie-oord en als oord voor gepensioneerden en renteniers, dan worden de moeilijkheden verdubbeld omdat het gemeentelijk beleid in dat geval voortdurend gericht moet zijn op de bevordering van het toerisme en het aantrekkelijk maken van de stad als woonplaats voor ouderen van dagen met een betrekkelijk bescheiden beurs.

Bij het ontbreken van inwoners met een hoog inkomen blijft vooral de opbrengst van opcenten op de landsinkomstenbelasting laag, en ook de andere heffingen vormen geen goudmijntjes.

Het wordt onder die omstandigheden een kwestie van kiezen of deelen.

Het opvoeren van de belastingen, een maatregel die speciaal als het om gemeentelijke heffingen gaat toch al felle critiek op zijn weg pleegt te ontmoeten, wordt afgeschiederd als de beste maatregel om de plaats als vacantie-oord en woonstee voor gepensioneerden en renteniers onmogelijk te maken.

Men is geneigd, dit argument zwaarder te laten wegen dan het argument dat men op die manier op den duur in een al te sobere gemeentehuishouding vervalt, die haar sporen onafwendbaar op de plaats gaat drukken. Men is geneigd, het argument dat opvoering der heffingen misschien een oogenblik het onderwerp der gesprekken zal vormen, doch wanneer de heffingen redelijk blijven spoedig in het vergeetboek zal raken, terzijde te schuiven als niet ter zake dienende.

Met een beroep op de toekomst komt men ook niet ver. Het toekomstbeeld waarin de gemeente, bij redelijke opvoering van den belastingdruk, een eervolle plaats inneemt onder de gemeenten met behoorlijk verzorgde openbare werken en juist uit dien hoofde aantrekkelijk zal worden en blijven als vacantie-oord, is velen te vaag. Het ligt te ver weg en buiten hun gezichtskring.

Dit ongeveer zijn de moeilijkheden van het Soekaboemische gemeentebestuur. De belastingdruk is er altijd aan den lagen kant gehouden.

Daar het gemeentebestuur desondanks getracht heeft met de riemen die het had in ieder geval nog zooveel mogelijk aan den openbaren weg te roeien, moesten belangrijke andere zaken achterwege blijven.

Er is geen bestemmingsplan omdat een kaartering ontbreekt. Hierdoor is het voor het gemeentebestuur onmogelijk om orde te scheppen en te houden in de bebouwing. Het heeft geen enkel middel om te voorkomen dat winkels worden gebouwd in straten die het karakter van woonwijk dragen en het kan ook niet voorkomen dat iemand een woonhuis neerzet middenin een winkelwijk.

Er is, om het bij dit tweede voorbeeld te laten, geen enkel behoorlijk sportveld. Enkele Inheemsche voetbalclubs trappen wat rond op een veldje dat niet aan de afmetingen en niet aan de verdere eischen voldoet. Er is, en hoe belangrijk is dit niet juist thans, geen sportleven in Soekaboemi.

Maar er is iets anders dat bewijst hoe nuttig het geweest ware, indien men vroeger wat meer naar de toekomst gekeken had en beseft had dat de al te groote soberheid van de gemeentehuishouding zich vandaag of morgen zou wreken.

*) Een verslag van de debatten zal men nader in ons blad aantreffen.

Gedurende de laatste tien jaar is er te Soekaboemi weinig of niets besteed aan aankomst en afdruk van rolen en wegen. B. en W. schrijven hierover in hun aanbestedingsbrief o.a. het volgende:

De dringende noodzakelijkheid van maatregelen ter verbetering van het gebroekte en onhygiënische afvoerstelsel van faecaliën werd zowel in als buiten den Raad der Stads Gemeente reeds herhaaldelijk bespreekt. Het mag algemeen bekend worden verondersteld, dat het bestaande stelsel van open, meerdeels voor het publiek gemakkelijk bereikbare spoelen afvoerleidingen met hun geïnfecteerd water een voortdurende en ernstige bedreiging inhoudt voor de volksgezondheid, en dat het veelvuldig voorkomen, in deze Stads Gemeente, van infectieuze darmziekten goedgekeurd aan dit kwaad moet worden toegeschreven. Herhaaldelijk worden klachten ter kennis van het gemeentebestuur gebracht inzake onhygiënische toestanden welke uitsluitend aan de gebrekkige rijkering moeten worden toegeschreven.

Dit nu is wat een vacantie-oord al in het geheel niet moet hebben. Het huidige gemeentebestuur is thans verplicht, met spoed in te halen wat in vroeger jaren min of meer verwaarloosd is. Het heeft gemeend, de middelen te kunnen vinden door invoering van een matige straatbelasting, een heffing die in de meeste andere gemeenten, ook de kleine, reeds lang bestaat. Deze heffing begint bij woningen met 10— huurwaarde en varieert van vijftig cent per jaar tot 28— per jaar, voor de grootste perceelen, n.l. huizen met een maandelijksche huurwaarde van 80— en hooger. Huizen met meer dan tachtig gulden huur per maand zijn er te Soekaboemi maar zeer weinig. De huishouden kunnen er, in vergelijking met een stad als Batavia, zeer laag genoemd worden.

Tegen deze nieuwe belasting nu worden ernstige bezwaren aangevoerd door een deel van Soekaboemi's ingezetenen. Men ziet er een ontoelaatbaren druk op den „kleinen man“ in, een bezwaar dat meer aan een leuze dan aan een weloverdacht motief doet denken.

De opbrengst zou ongeveer 20.000— per jaar zijn en met deze enkele tienduizenden guldens per jaar zal Soekaboemi moeten trachten, den gezondheidstoestand te verbeteren en andere noodzakelijke plannen uit te voeren.

Ziet, is geen prettige tijd om met belastingverhoging te komen. De regering heeft den landsbelastingsschroef thans naar eigen verklaring tot het maximum aangedraaid.

Doch wanneer men zich te Soekaboemi rekenschap geeft van het groote belang dat hier op het spel staat, zal men gemakkelijk heenstappen over de enkele guldens per maand, die het gemeentebestuur thans in maximum van de gemeentenaren vraagt om de huishouding in het goede spoor te helpen.

Wij kregen bij een bezoek aan Soekaboemi de overtuiging dat men het huidige gemeentebestuur over het algemeen zeer waardeert. Ook zij die nog wel enkele gegronde aanmerkingen meenen te kunnen maken, erkennen dat dit in het algemeen aan hun appreciatie voor het gemeentebestuur niet afdoet.

Er zijn jaren geweest waarin de Soekaboemianen in het geheel niet tevreden waren met hun gemeentebestuur en zij hadden er dikwijls reden toe.

Laat men nu beseffen dat er van het huidige gemeentebestuur alleen dan iets goeds te verwachten valt indien men het de noodige vrijheid van handelen laat en de middelen om te handelen geeft.

Soekaboemi had als vacantie-oord en dus ook als stad in het algemeen wellicht op het oog een belangrijk plaats ingenomen indien men dit eerder gedaan had.

Soekaboemi zal thans ten tweeden male moeten kiezen en ditmaal gaat het niet alleen om de vraag of men op den duur meer baat zal vinden bij behoorlijke wegen en riolen dan wel bij het achterwege laten van een straatbelasting.

Soekaboemi zal thans ook hebben te kiezen tusschen een gemeentebestuur dat weet dat het op zijn gemeentenaren kan rekenen als het gezond en nuttig initiatief toont, en een dagelijksch bestuur dat zich voortdurend in zijn initiatief geremd voelt omdat het schijnt dat de waardeering van de burgerij louter van platonischen aard is.

De keus lijkt ons, nu het gemeentebestuur immers de algemeene sympathie heeft, nogal gemakkelijk.

RADIO-ORANJE

Gisteravond zond Radio-Oranje het wekelijksh politiek overzicht uit. Spreker behandelde Hitlers belofte inzake de beëindiging van den oorlog in dit jaar, de poging tot het in brand steken van de City van Londen op 29 December '40 en andere onderwerpen, die reeds in de telegrammen zijn gemeld. Hedenavond zal een overzicht van de belangrijkste gebeurtenissen in 1940 worden uitgezonden.

Om de Begroting 1942

Naar wij vernemen, heeft de directeur van Financiën aan de regering de vraag voorgelegd, hoe dit jaar met de voorbereiding van de landsbegroting voor 1942 te werk moet worden gegaan. In normale tijden was het immers gebruikelijk dat men reeds in Januari met de eerste voorlopige cijferopstelling begon, waarna deze gegevens dan in Maart bij het departement van Financiën verzameld werden. Het voorontwerp van de nieuwe begroting kwam dan vervolgens in een reeks vergaderingen van de begrotingscommissie tot stand en de definitieve vaststelling hiervan kwam gewoonlijk in een einde April of begin Mei te houden paleisvergadering aan de orde.

Het ligt voor de hand dat deze traditionele werkwijze onder de huidige omstandigheden, waarbij men vandaag niet weet wat de dag van morgen brengen zal, uitermate bezwaarlijk is, en het verdient dan ook aanbeveling het tijdstip van de opstelling der nieuwe begroting zoo ver als maar eenigszins mogelijk is naar de toekomst te verschuiven.

Een beslissing over deze belangrijke vraag kan de volgende week uit Buitenzorg verwacht worden.

Mr. Marcella

Naar wij vernemen is mr. Marcella, de oud-procureur-generaal wien in Juni jl. acht maanden buitenslandsch verlof werd verleend en die onlangs uit Zuid-Afrika terugkeerde, voorloopig op wachtgeld gesteld.

De bepalingen luiden zóo dat een buitenslandsch verlof niet in het binnenland kan worden doorgebracht, zodat het verlof bij vervoergeren terugkeer direct een einde neemt.

Er is nog geen beslissing genomen ten aanzien van de aanstaande pensionering van den heer Marcella.

Mr. Block is in Juni niet als tijdelijk vervanger, doch als definitief opvolger van den heer Marcella aangewezen, waaruit geconcludeerd dient te worden dat de ambtelijke loopbaan van den heer Marcella thans als geëindigd moet worden beschouwd.

De Filmkeuring

Met ingang van 1 Januari jl. is de nieuwe Film-ordonnantie in werking getreden. De voornaamste wijziging ten opzichte van de vroeger geldende bepalingen betreft het voorschrift waarbij de keuring van smallfilms thans mede verplichtend is gesteld. De keuringscommissie heeft zich reeds een apparaat voor de smallfilm-projectie aangeschaft en in de eerste dagen van het nieuwe jaar werden al verscheidene smallfilms afgedraaid. In hoofdzaak gaat het hier om reis- en reclame-films, doch ook de documentaires van amateur-cineasten zoals die welke de Baf-fec op haar ledenbijeenkomsten vertoont, vallen onder de nieuwe wetgeving. Als gevolg hiervan zijn de werkzaamheden van de keuringscommissie uiteraard zeer toegenomen.

Een andere wijziging van de keuringsvoorschriften betreft de vermeerdering van het aantal keuringsklassen van twee tot drie. Kende men vroeger slechts het verschil tusschen films die voor iedereen dan wel alleen voor personen boven zeventien jaar werden vrijgegeven, thans is een tweede leeftijdsgrens vastgesteld waarbij differentiatie tusschen de rijpere en prillere jeugd mogelijk is geworden. Deze grens ligt bij dertien jaar.

Tenslotte valt nog te melden dat het instituut van gedelegeerde leden die als waarnemers van de keuringscommissie op andere plaatsen zullen optreden, een instituut waarmee de regering op verzoek van den Volksraad een proef wil nemen, nog niet is ingevoerd.

NIEUWE SPOORLIJN IN SEMARANG

Hedenmorgen had de officiele ingebruikstelling plaats van de spoorwegverbinding „langs den Noord“ welke een verbinding vormt van het station Pontjol van de S.C.S. in Semarang-West met het N.I.S.-station Tawang en verder met het S.J.S.-station Sopoelara. De opening geschiedde in tegenwoordigheid van vele autoriteiten alsmede van de hoofdvertegenwoordigers van de N.I.S. en haar zustermaatschappijen. De genoodigden maakten in een speciaal trein een rit over het nieuwe traject, aldus seint Aneta uit Semarang.

De Correspondentie met Nederland

Geen zakelijke aangelegenheden

De R.P.D. meldt: De censor krijgt den laatsten tijd steeds meer brieven onder oogen, die bestemd zijn om via een neutraal land naar het bezette moederland gestuurd te worden. Deze post brengt veel extra werk en oponthoud met zich mee, gezien den inhoud van meerdere dezer brieven. Het publiek schijnt zich namelijk niet genoeg te realiseeren, dat de correspondentie naar een door de Duitschers gecontroleerd land gaat en schrift dan ook over onderwerpen die de familieleden in Nederland in de grootste moeilijkheden kunnen brengen. Zoo worden b.v. uitvoerige verslagen van N.I.R.O.-uitzendingen gegeven, beschouwingen over Nederlands herrijzenis en betuigingen van vernuchtheid aan Oranje. Hoewel dit op zich zelf natuurlijk zeer prijzenswaardig is, en hoewel wij weten, dat onze landgenooten in Nederland maar al te zeer met deze meeningen zullen instemmen, moet men toch inzien, dat de geadresseerden door dergelijke brieven heel veel last kunnen ondervinden.

Nog afgescheiden daarvan moet met kracht tegen het voortzetten van een dergelijke correspondentie worden gewaarschuwd, omdat de Duitschers niet zullen nalaten met de in de brieven verstrekte gegevens hun voordeel te doen. Hetgeen zeker wel het laatste is wat de briefschrijvers wenschen.

Om deze reden zag de censor zich dan ook genoodzaakt den laatsten tijd dergelijke brieven aan de afzenders te retourneren, met het verzoek ze over te schrijven en de niet toelaatbare passages weg te laten.

Overigens is het zeer de vraag hoeveel van deze brieven hun bestemming bereiken, gezien het feit, dat van de duizenden uit Nederland verzonden brieven slechts evenzoveel honderden hier aankomen. In bijna iederen brief uit Nederland komt de mededeeling voor, dat de afzender geregeld iedere week of iedere veertien dagen schrijft, en niettemin wordt maar heel sporadisch een brief ontvangen.

Ook Roode-Kruisformulieren moeten dikwijls door het Censuurkantoor aan de afzenders worden teruggezonden wegens ontoelaatbare passages, die meermalen betrekking hebben op zakelijke aangelegenheden.

Onder zakelijke mededeelingen vallen bijvoorbeeld verzoeken om of mededeelingen omtrent geldzendingen, alsook mededeelingen omtrent banksaldi of effectenbezit. Evenmin is het geoorloofd informaties te vragen of te verstrekken omtrent toestanden op zakelijk of economisch gebied, of pogingen te doen tot het aankopen of voortzetten van handelsrelaties via neutrale landen. Tenslotte zijn verzoeken om toezending van volmachten of attestaties de vita verboden, alsmede de toezending van polissen of mededeelingen daaromtrent. Al deze kwesties immers behooren te worden behandeld in overleg met het departement van Economische Zaken en de Commissie voor rechtsverkeer in Oorlogstijd en men wordt dringend verzocht zich in dezen aan de voorschriften te houden. Slechts brieven, welke uitsluitend familieberichten bevatten, kunnen aanstands worden doorgezonden.

Het Kantoor van Arbeid

Naar wij vernemen zal het Kantoor van Arbeid waarschijnlijk binnenkort van den Theresiakerkweg gaan verhuizen naar het gebouw van de „Vereniging Personeel Landskantoren“ aan het Koningsplein-Oost. De V.P.I. is geneigd, het gebouw te verhuren; waarschijnlijk heeft zij zelve thans voldoende aan kleinere lokaliteiten.

HET GEBRUIK VAN HET WOORD „INDONESIA“

Geen politiek in den aether

De Regeeringspubliciteitsdienst meldt: Het verbod van den Procureur-Generaal om het woord „Indonesia“ in den aether te gebruiken, is, gegrond op de overweging, dat het gebruik van dit woord betekent het tot uitdrukking brengen van een politiek doel, zooals dit wordt nagestreefd door verschillende politieke partijen, n.l. de erkenning dat er een gebied bestaat, dat „Indonesia“ en niet „Hindia Belanda“ heet. Daar partij-politiek in den aether ontoelaatbaar is, is het gebruik van het woord voor de microfoon verboden.

Hieraan kan nog worden toegevoegd, dat het begrip „Indonesia“ in staatkundigen zin ook voor de Regering onaanvaardbaar is. Dit is in den Volksraad door den Regeeringsgemachtigde voor Algemeene Zaken bij de behandeling der z.g. politieke moties uitdrukkelijk medegedeeld. Het gebruik der termen „Indonesiër“ en „Indonesisch“ daarentegen is in ambtelijke stukken voorgeschreven, behoudens voor die gevallen, waarin het gebruik van de woorden „Inlander“ en „Inlandsch“ met het oog op de voorschriften, welke den juridischen status van de Inheemschen regelen, noodig is.

De Bataviasche Stadswacht

Een historisch oogenblik

Hedenmorgen heeft op het exercitieterrein van de Bataviasche Stadswacht op het Koningsplein te Batavia een historisch gebeurtenis plaats gehad.

Het eerste contingent Indonesische en Chinese vrijwilligers voor genoemde stadswacht werd namelijk bij het corps ingelijfd.

De commandant der Bataviasche stadswacht hield een gloedvolle rede, waarna de nieuwe recruten zichtbaar geroerd luisterden. De toespraak eindigde met een „Leve de Koningin“, waarop een driewerf hoera werd uitgebracht.

Hieronder volgt de inhoud der toespraak.

„Recruten van de stadswacht Batavia.

Voor dat ik U er toe liet overgaan Uwe Handteekening te plaatsen onder de verbandacte, waarbij Gij zoudt tekenen als vrijwillig soldaat bij de stadswacht Batavia, heb ik U gewezen op de verplichtingen die Gij, daarmede aan U zelf oplegt. Ik wees U erop dat orde, tucht, regelmatig, strenge plichtsbetrachting, stipte gehoorzaamheid, de fundamentele vormen waarop een goed leger rust. Ik wees U erop dat Gij thans in dienst en ook buiten dienst in uniform gekleed, komt te staan onder de militaire wetten, onder de militaire krijgstucht. Ik wees U erop dat een leger zonder tucht eenvoudig onbestaanbaar is.

Maar ik wees U ook op dat naast de door U op U genomen verplichtingen U de eer geniet deel uit te maken van het K.N.I.L., deel uit te maken van de Koninklijke Ned. Indische strijdmacht, dat Gij er trotsch op moogt zijn de uniform van dat leger te dragen en dat Gij thans kunt medewerken aan de verdediging van dit grondgebied en wanneer oit een indringer met zijn vuile en walgelijke methoden voet in deze contrijen zou trachten te zetten, Gij niet bij moeders boeberpot hoeft thuis te blijven, doch mede moogt strijden voor H. M. de Koningin en Uw geboortegrond. Ik wees U erop dat ik slechts kerels, flinke mannen, noodig heb, mannen met soldatenbloed in de aderen die er trotsch op zijn het leger te dienen en er een eer in stellen zich op te offeren voor vorstin en vaderland. Ik verzocht ook diegenen die zich daarvoor niet gevoelden liever geenszins te verdwijnen.

Mannen, wanneer Gij thans Uw oog omhoog heft, ziet ge daar wapperen de Nederlandse vlag, rood, wit, blauw, de vlag die ook Uw vlag is, de vlag waaronder Gij als soldaat dient, de vlag welke eer Gij zult verdienen.

„Mag Nederland ook bezet zijn door het brute geweld, door een laaghartige karakterloze strijdvlucht van den overvelder, de eer van onze vlag is ongegrept gebleven, frank en fier wappert zij op de wijde wereldzeeën en in de overige werelddeelen. Wij kunnen trotsch zijn op onze vlag, niet alleen omdat deze vlag verspreid is over de eenheid van de volken van het Nederlandsche Imperium, maar ook omdat deze vlag voor U het toonbeeld is van moed, eerlijkheid en trouw. Moge de tyran van Europa te velde ook successen hebben behaald, zijn eer en vlag heeft hij door het slijk gehaald, door woordverkrachting, laagheden en walgelijke strijdmethoden.

Mannen, in deze vlag, rood, wit, blauw: moed, eerlijkheid en trouw, zien wij het symbool van de eenheid, Oranje, Indië en Nederland. Evenals die drie banen van onze vlag in innige verbondenheid bij elkander behooren, zoo behoort ook bij elkaar in dezelfde verbondenheid de eenheid Oranje, Indië, Nederland. Geen macht ter wereld zal deze van elkander kunnen rukken.

Mannen, Gij die door Uw verbintenis bij de Stadswacht in Uw hart trouw hebt gezworen aan deze vlag, Gij zult als de belangen van Uw geboortegrond op het spel staan, ook weten Uw leven te offeren voor de eenheid; Oranje, Indië, Nederland. — Leve H. M. de Koningin“.

Laffe Wegpiraat

Donderdagnacht, omstreeks twee uur werd een fietsende Inlander uit Kampong Doeri in de nabijheid van Autohandel „Masco“ op Molenvliet Oost van achteren aangereden door een personen-auto met het gevolg dat de wielrijder tegen den grond werd gesmaakt en een bloedende hoofdwonde kreeg. De bestuurder van de auto doofde zijn lampen en ging er, zonder nog even naar zijn slachtoffer om te kijken, direct met groote snelheid vandoor. Late voorbijgangers waarschuwden de politie van het sectiegebied Glodok, die den gewonden naar de C.B.Z. bracht, waar zijn hoofdwonde verbonden werd. Opname in het ziekenhuis bleek niet noodzakelijk.

Van den laffen wegpiraat heeft men nog geen spoor.

DE NIEUWE GEMEENTEBEGROTING

Maandag en Dinsdag a.s. zal de gemeenteraad van Batavia de nieuwe gemeentebegroting in de afdelingen behandelen. Indien het afdelingsonderzoek daarna nog niet klaar mocht zijn, zal het Vrijdag beëindigd worden. Afdelingsverslag en memorie van antwoord zullen vervolgens omstreeks 20 Januari verschijnen, waarna de nieuwe begroting 28 en 30 Januari in openbare behandeling zal komen.

Voor den Landrechter

Somber en zwart scheen de wereld hem toe. Sombor omdat hij geen werk had en zwart omdat hij geen geld had. En zoo doolde hij dan op een morgen doelloos rond in de straten van Batavia.....

„Heb Jij, Nariman bin Riboet, geen werk? Trek dan vlug je jas en kain uit. Hier heb je een brief, spoed je daar mee naar dien grooten broodwinkel op den hoek en haal brood. Zoodra je terug bent, zal een groote verrassing je wachten!“

Nariman trok zijn jas en kain uit. En hij spoedde zich weg. Maar wat was dat? Deugde het briefje niet — waarom anders kon hij er niet dat vurig verlangde brood voor krijgen? En weer spoedde Nariman zich weg. Terug naar zijn weldoener. Helaas... die was verdwenen, even onverwachts als hij gekomen was. Maar wat nog erger was: zijn kain en jas ook!

Verdrietig keerde Nariman terug naar den grooten winkel op den hoek van de straat; misschien dat hij dit keer meer succes zou hebben!

Het tegengestelde gebeurde echter: Nariman bin Riboet werd aangehouden. En zoo verscheen hij dan hedenochtend voor den landrechter. Als beklaagde, en tevens als aanklager, omdat een laaghartig persoon zijn heele bezit had meegenomen. Zijn vermoeden bleek juist te zijn, het briefje deugde niet erg. Want duidelijk stond er op: „18 September. Gelieve te laten volgen twee Economische Weekbladen“. En toen hij daarop het brood moest halen, was het al diep in December....

Beklaagde Nariman werd vrijgesproken, maar ook de aanklager Nariman moest zich met niemendal tevreden stellen, want noch zijn weldoener noch zijn jas en kain waren ooit teruggevonden....

Eerlijk zullen wij alles deelen....

De landrechter beleefde vandaag een „brooddag“. Het volgende geval had namelijk ook op het kostelijke voedsel betrekking.

Al had een „gevolde broodfiets“ gestolen. Een eerlijk gezegd, dat hij met dat brood in zijn maag. Het pleit voor hem, dat hij toen direct aan de armen dacht. In een minimum van tijd waren tientallen menschen om hem heen geschaard, die hij allen eerlijk en oprecht één broodje schonk. Maar juist toen hij hiermee bezig was, werd hij gegrepen en naar het politiebureau overgebracht. De fiets had hij even tevoren voor een rijksdaalder verkocht.....

Spitig genoeg voor den modernen Sinterklaas, veroordeelde de landrechter hem daarvoor vandaag tot twee-en-een-half maand gevangenisstraf.

„Oranje Boven“

Blijkbaar tengevolge van de vacantielagen heeft men de Spitfires, die de jongens van de ambachtsscholen maakten en die tegen hoge prijzen verkocht moesten worden, gansch en al vergeten, want er zijn intusschen geen nieuwe biedingen bijkomen en het hoogste bod bleef f 25.—

Er is daarom besloten de toewijzing van de Spitfire-spaarpotten nog wat uit te stellen, want anders krijgen we de Oranje Boven niet boven en de jongens van de Ambachtsscholen hebben toch niet voor niets zoo hard gewerkt!

Het Spitfire Fonds heeft veel geld nodig. Weliswaar werd reeds veel geofferd ter gelegenheid van den verjaardag van Churchill, maar gedachtig aan het feit, dat vele kleintjes nog altijd één grote maken, kunnen wij toch gezamenlijk met veel kleine bijdragen toch nog wel de Oranje Boven bij elkaar krijgen.

Als leden van verenigingen en werkers op grote kantoren gezamenlijk hoge biedingen, doen op de keurige houten Spitfire-spaarpotten, dan kan het niet anders of de Oranje Boven is al spoedig zijn vleugels uitstaen.

Bij Koff & Co. in de étalage blijft een model tentoongesteld. Neemt allen een kijkje!

Vergeet niet, dat de bezetting van Holland voor de onze een hel is en dat de Oranje Boven in de lucht de vrijheid weer een stap nader zal brengen.

INBRAKEN TE SERANG

Uit Serang wordt gemeld, dat in den nacht van 3 op 4 Januari j.l. niet minder dan 5 inbraken gepleegd zijn, waaronder ook bij den commissaris van politie en den wedana!

In 4 van deze gevallen was het resultaat van de inbraak, dat verschillende lijfsgeoden vermist werden.

Bij den commissaris van politie echter werd niet alleen niets vermist, doch men vond er juist een waardevol spoor, dat vermoedelijk wel spoedig tot de ontdekking van de daders zal leiden. Op een glasrukt zijn namelijk vingerafdrukken aangetroffen, kennelijk afkomstig van de ongenode gasten. Uiteraard worden zij thans nauwkeurig onderzocht.

FAILLISEMENT

Raad van Justitie te Soerabaja: uitgesproken 28/12-40, Tan Hwat Tjjang, handelaar, wonende Sambongan 27 te Soerabaja.

Jaarvergadering van de Leeraren-M.O.

Meer en vroeger Engelsch

Behandeling der Voorstellen

Vrijdagmiddag werd in het gebouw van Ons Aller Belang te Bandoeng de jaarvergadering van de Vereniging van Leeraren en Leeraren bij het Middelbaar Onderwijs in Nederlandsch-Indië voortgezet, meldt onze Bandoengsche correspondent.

Vertegenwoordigd waren de afdelingen Batavia, Semarang, Bandoeng, Soerabaja, Buitenzorg, Djokjakarta, Medan, Makassar en Malang.

Aan de orde was de behandeling der verschillende voorstellen.

Van Bandoeng was een voorstel ingekomen om erop aan te dringen, dat als voorloopige maatregel onverwijld een ambtenaar met middelbare bevoegdheid, voortgekomen uit het kweekschoolonderwijs, aan de inspectie van het W.L. Mulo en kweekschoolonderwijs wordt toegevoegd.

In de toelichting werd gezegd, dat een ongewenschte toestand was bestendigd, zoodanig, dat de inspectie van een school, waar middelbaar onderwijs wordt gegeven, bestaat uit personen, die slechts georiënteerd zijn op het lager onderwijs.

Het hoofdbestuur was voor het voorstel. De voorzitter deelde mede, dat het hoofdbestuur eigenlijk een aparte kweekschool-inspectie wil. Dus hetgeen Bandoeng wil, is slechts een enkele stap in de goede richting.

Het voorstel werd zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

Zang en Muziek

Soerabaja had een voorstel ingediend voor het invoeren van een afzonderlijke les voor zang en muziek, waarbij vooral vaderlandsche liederen geleerd worden.

In de toelichting werd onder meer gezegd, dat een dergelijke les, zang, de misplaatste tegenzin der leerlingen tegen gemeenschappelijk optreden, anders dan in luidruchtigheid, leert overwinnen.

Het hoofdbestuur was voor het voorstel, doch voegde er in zijn prae-advies aan toe: maar de les beperke zich niet tot het zingen van vaderlandsche liederen alleen.

Soerabaja gaf een nadere toelichting en meende, dat in het nieuwe onderwijs zang wel degelijk een plaats toekomt.

Makassar vreesde weinig succes met verplichten zang op de middelbare school en had er uit praktische overwegingen bezwaar tegen.

De heer Van Praag (Medan), tevens oud-leeraar conservatorium, was bang, dat het zou ontvallen in liedjeszangerij. Na langdurige discussies werd besloten, dat het hoofdbestuur zal nagaan hoe de praktische uitvoerbaarheid te vinden is, waarna het voorstel-Soerabaja met 20 tegen 11 stemmen en 3 stemmen blanco werd aangenomen.

Engelsch en Duitsch op de Middelbare scholen

Het volgend voorstel was van Semarang. Ten einde er bij het departement op aan te dringen, dat met het onderwijs in het Engelsch worde begonnen in de eerste klas van de H.B.S.

In de toelichting werd gezegd, dat meer dan ooit de toekomst van Nederland als vrij land is en die van Nederlandsch-Indië aan Engeland verbonden is. Het is onze plicht ertoe mede te werken, dat onze leerlingen beter de taal leeren verstaan en dieper doordringen in den geest van een volk, dat zoo onverschrokken den strijd heeft aangebonden tegen de machten, die de beschaving van Europa dreigen te vernietigen. Wij leven temidden van landen waar Engelsch wordt gesproken en er bestaat tusschen deze landen en Indië een geregeld contact. Er heeft dan ook reeds lang bij de Nederlandsch-Indische bevolking een voorkeur voor het Engelsch bestaan.

In zijn prae-advies zeide het hoofdbestuur, dat het geen definitieve beslissing over dit voorstel zou willen nemen, in elk geval een aannemen zonder meer afzagen. Het hoofdbestuur is van meening, dat een algehele herziening van het M.O., waarbij urentabel en verdeling van de stof en vakken over de verschillende klassen onder ogen wordt gezien, dringend noodzakelijk is. Het zou onjuist zijn, vooruitlopend op deze hervorming, een bindende uitspraak te doen over een partiele herziening.

Het Duitsch

Dit voorstel werd tegelijk behandeld met een voorstel van Makassar, welke afdeling erop aangedrongen wil zien, dat het vak Duitsch het volgend jaar weer op de lesrooster van H.B.S. en A.M.S. wordt geplaatst, met dien verstande, dat het aantal uren voor het vak wordt omgewisseld met dat van het vak Engelsch en dat laatstgenoemd vak de uren toegewezen krijgt, die het Duitsch nog in den cursus 1939/1940 had.

In zijn prae-advies zeide het hoofdbestuur, dat dit voorstel twee verschillende kwesties omvat, waarbij het hoofdbestuur voorstelde het in tweeën te splitsen, namelijk om het Duitsch weer in te voeren en dat met Engelsch

in het eerste leerjaar worde begonnen en met Duitsch in het tweede leerjaar. Malang wees erop, dat het programma al overladen is. Men wachte tot de onderwijshervorming.

Soerabaja was van meening, dat de hervormingscommissie dankbaar zal zijn voor het ontvangen van adviezen.

De voorzitter vond de kwestie er een van grooter algemeen verband. De commissie zal in de eerste plaats moeten nagaan welk systeem toegepast zal worden. Daarna kan pas worden gezegd welk programma men in dat systeem wenscht.

Uit de vergadering werd erop gewezen, dat er na het verschijnen van het rapport der commissie voor de herziening van het middelbaar onderwijs nog wel een buitengewone algemeene vergadering noodig zal zijn, heigende de voorzitter volkomen beaamde.

Semarang wijzigde dan haar voorstel in: de algemeene vergadering spreekt de wenschelijkheid uit, dat onderwijs in het vak Engelsch wordt gegeven in de eerste klasse H.B.S., welk voorstel met 32 tegen 2 stemmen werd aangenomen.

Het tweede gedeelte van het voorstel-Makassar, namelijk om het vak Duitsch weer op de lesrooster te plaatsen, werd gecombineerd met een voorstel-Soerabaja om het departement te verzoeken om althans zoolang de oorlog duurt, het Duitsch op de middelbare scholen niet weer in te voeren.

Makassar had in haar toelichting gezegd, ervan overtuigd te zijn, dat kennis van Duitsch, speciaal het utilitaire Duitsch, voor de abiturienten der middelbare scholen van groot belang is. Gedacht werd onder andere aan Duitse en Zwitsersche en in het Duitsch verschenen werken van Nederlandsche schrijvers op wiskundig, geneeskundig en technisch gebied.

Soerabaja was in haar toelichting van meening, dat het aantal leerlingen, dat Duitsch later werkelijk noodig zal hebben, zeer gering is daar in zeer vele vakken goede Engelsche, Amerikaanse of vertaalde studieboeken beschikbaar zijn.

Het hoofdbestuur is met zijn grootst mogelijke meerderheid in principe tegen de afschaffing van het Duitsch geweest. Het is daarom dus ook in principe tegen dit voorstel. Het meent echter, dat de vereniging zich bij een beslissing van de regering moet neerleggen.

Soerabaja wees erop, dat het volgen van colleges zonder kennis van Duitsch zeer wel mogelijk is. Na den oorlog zullen we geheel anders tegenover den overvelder staan dan na 1918. Onderwijs zonder Duitsch is zeer wel mogelijk. Oriëntatie op Engelsch sprekende landen is, of wordt dan toch, een bestaansvoorwaarde.

Het voorstel-Soerabaja werd dan met 33 stemmen tegen 1 stem aangenomen.

Invoering van het Maleisch

Een voorstel van de afdeling Semarang om met kracht de invoering van onderwijs in de Maleische taal op de middelbare scholen te bepleiten, werd ingetrokken.

Het hoofdbestuur zal zich tot de afdelingen wenden om advies.

Ook werden ingetrokken twee voorstellen van het hoofdbestuur inzake wijziging van het huishoudelijk reglement met betrekking tot roeyement.

Inplaats van een voorstel-Bandoeng dat werd ingetrokken, werd op voorstel van het hoofdbestuur een ongeveer soortgelijke motie aangenomen, welke luidde: de algemeene vergadering, van meening, dat onder de huidige omstandigheden buitengewone, niet betaalde diensten van de burgerij kunnen worden verlangd, spreekt als haar oordeel uit, dat eventuele vergoeding van extra-diensten in 's lands belang verricht, in de juiste verhouding dienen te staan tot de extra-lasten, die de betrokkenen kunnen worden opgelegd.

Hierna werd de vergadering geschorst.

SEMARANG EN DE STANDPLAATS-TOELAGE

Aneta seint uit Semarang, dat het plaatselijk comité ter bewaking van het prijs- en loonpeil aldaar, ontstaan in verband met de intrekking van de drie procent standplaats-toelage, besloot om op 9 Januari a.s. een vergadering van alle betrokken verenigingen te houden om adhaesie te betuigen aan de moties Leunissen c.s., voorts om de oprichting van een bewakingsdienst van het prijs- en loonpeil te bespreken.

RAMPOKKERS VEROORDEELD

De Landraad te Tasikmalaja heeft vonnis gewezen in een zaak, waarin 3 beklagden terechtstonden, Sastraatmadia, Sarmoele en Soelaeman, wegens een rampokpartij in de desa Tandjoeng (onderdistrict Kawalo) in Februari 1940. Het slachtoffer was H. Saleh.

De eerste beklagde werd veroordeeld tot een gevangenisstraf van 2½ jaar, de tweede beklagde kreeg 4 jaar. Soelaeman werd wegens gebrek aan bewijs vrijgesproken.

Steun aan Griekenland

GROOTE GIFTEN

Ten gevolge van zijn communiqué van 3 December j.l., houdende een oproep tot steun aan het kranig Griekenland, maakt het Centraal Comité voor steun aan Nederland c.a. het volgende bekend.

Aangzien — blijkens van Harer Majesteits Gezant te Athene bekomen inlichtingen — geneesmiddelen het eerst noodig zijn, heeft op verzoek van het Centraal Comité, het Nederlandsch-Indische Roode Kruis op zich genomen de aanschaffing en zoo spoedig mogelijke verzending der geneesmiddelen centraal te verzorgen.

Daartoe in staat gesteld door de ruime giften van een aantal groote lichamen en dank zij de medewerking van Kinabureau, Bandoengsche Kininefabriek en Instituut Pasteur, zal het Roode Kruis binnenkort zeven miljoen kininetabletten en vele duizenden ampulles sra tegen tetanus, dysenterie en gaseoedem — zooals gevraagd waren — kunnen verzenden.

Het Britsche Roode Kruis te Cairo, waarmede inmiddels contact werd verkregen, zal zoo noodig gaarne zijn tusschenkomst verleenen.

In herinnering moge worden gebracht, dat naast geneesmiddelen noodig zijn bepaalde voedingsmiddelen (meelstoffen, daaronder rijst, suiker, koffie en cacao), voorts khakistoffen, wollen en kapokdekens, zoodmede verbandmiddelen (linnen, watten e.d.).

Uiteraard is er ook geld noodig: niet alles zal gratis kunnen worden aestaan, noch geheel gratis vervoerd.

De Plaatselijke Comité's van het Centraal Comité voor steun aan Nederland c.a. zijn reeds door tusschenkomst van de Gewestelijke Comité's uitgenoodigd hun medewerking te verleenen om deze inzameling te doen slagen.

Burgers van Nederlandsch-Indië, helpt en steunt daarbij naar vermogen.

Bedenkt, dat de eerste verdedigingslinie van het Indisch deel van het Koninkrijk ligt in en om de Oude Wereldzee, waar thans de vijand door Engelsen en Griekschen bondgenoot zoo verheugend succesvol wordt bestreden — en waar thans de grondslag van zijn vernietiging wordt gelegd.

In aansluiting op vorenstaand communiqué zij vermeld, dat — ten einde het Nederlandsche Roode Kruis in staat te stellen zoo spoedig mogelijk de hoogergenoemde geneesmiddelen te doen toekomen aan het Grieksch Roode Kruis — door de ondervolgende lichamen reeds de volgende giften zijn gedaan:

Javasche Bank	f 10.000.—
Nederlandsche Handel	„ 5.000.—
Maatschappij	„ 5.000.—
Nederlandsch Indische	„ 5.000.—
Handelsbank	„ 5.000.—
Nederlandsch Indische	„ 5.000.—
Escompto Maatschappij	„ 5.000.—
Stoomvaart Maatschappij	„ 5.000.—
Nederland	„ 5.000.—
Idem Rotterdamsche	„ 5.000.—
Lloyd	„ 5.000.—
Koninklijke Paketvaart	„ 5.000.—
Maatschappij	„ 5.000.—
Java China Japan Lijn	„ 2.500.—
Bataafsche Petroleum	„ 5.000.—
Maatschappij	„ 5.000.—
Nederlandsche Koloniale	„ 5.000.—
Petroleum Maatschappij	„ 5.000.—

Voorts is door de Bandoengsche Kininefabriek de waarde van twee miljoen kininetabletten geschenken.

TENTOONSTELLING HANDENARBEID TE BANDOENG

De Kring Bandoeng van de Werkge-meenschap voor Vernieuwing van Opvoeding en Onderwijs organiseert in het gebouw van de Gouvernements Schakelschool No. 2, gelegen aan de Achehstraat tegenover de Gemeentekantoren, een tentoonstelling, betrekking hebbende op den handenarbeid in de school.

Tentoonstelling wordt vielerlei producten van handenarbeid, ingezonden door verschillende onderwijsinrichtingen ter plaatse, en alle vervaardigd door de leerlingen.

De tentoonstelling wordt gehouden op 27, 28 en 30 December, en van 2 tot en met elf Januari a.s. en is voor belangstellenden geopend elke werkdag van 8 tot 12 uur voormiddag en van 4 tot 6 uur namiddag.

Daar de toegang geheel gratis is, rekent het bestuur op druk bezoek.

DE INBRAAK BIJ JAVA STORES

In de maand October j.l. werd in het pand van de Java Stores in de Rijswijkstraat te Batavia ingebroken, waarbij verschillende goederen werden gestolen. De enige aanwijzing, waarover de politie beschikte, was een achtergelaten vingerafdruk. Maar deze is dan ook voldoende gebleken. Na eenige maanden van nasporingen is de politie erin geslaagd den vermoedelijken dader te achterhalen. Weliswaar blijft de arrestant nog ontkennen, doch de vingerafdruk, die zoo wonderlijk bij hem past, zal wel voldoende zijn om zijn schuld positief vast te stellen.

IJKWEZEN 1941

Het hoofd van het Ijkkantoor te Batavia maakt bekend, dat de herijkingen zullen aanvangen te Tangerang, op 13, 14 en 15 Januari a.s.

Agenda

Batavia

BIOSCOPIEN HEDENAVOND

Globe: „The Sea Hawk“.
 Rex: „The Boys from Syracuse“.
 Capitol: „Pinocchio“.
 Deca-Park: „Florian“.
 Astoria: „Wie is de Vader?“.
 Maxim: „Man's Castle“.
 Cinema: „Pinocchio“.
 Centrale: „It's a Date“.

Soekaboemi

BIOSCOPIEN HEDENAVOND

King Brothers: „Drums along the Mohawk“.
 Flora: „Mad Men of Europe“.

Bandoeng

BIOSCOPIEN HEDENAVOND

Oriental: „Democratie tegen Dictatorschap“.
 Majestic: „Room Service“.
 Luxor: „The Hunchback of Notre Dame“.
 Roxy: „Het Jolige Weeuwte“.
 Elita: „The Hunchback of Notre Dame“.
 Rivoli: „Flonkerende Sterren“.

Cheribon

BIOSCOPIEN HEDENAVOND

City: „The Man with Nine Lives“.
 Rex: „Virginia City“.

Weerbericht

Van Zaterdag 4 Januari 1941

Batavia	Temperatuur	Relatieve vochtigheid in %
7 uur	24.0	91
12 uur	30.4	67

Thans is de druk hoog boven Noord-China en Mantsjoerie, terwijl ten Oosten van Japan de reeds gisteren gemelde depressie zich bevindt. In de Philippijnen zijn de drukveranderingen klein en onregelmatig. Boven Thailand en Indo-China is de druk gestegen, evenals boven Ned-Indië.

Verwachting opgemaakt te 11 uur.

Java en Madoera stuivingsregens aan den Zuid- en Westkant der bergen, buien boven de laagvlakte in den middag en avond.
 De Kl. Soenda-eilanden bulig. De Oostkant der Barisan matige stuivingsregens: in de laagvlakte plaatselijke buien. Oost-Borneo en Noord-Celebes regenachtig, de rest van Borneo en Celebes plaatselijke buien. De Molukken plaatselijke buien.

Buitenzorg

Societeit „De Vriendschap“

Hedenavond vindt een onderlinge bridgewedstrijd voor de leden plaats, waarvoor zijn uitgelooft een wisselbeker en een aantal prijzen.

De Beker is thans in het bezit van de heeren J. P. Cress en A. J. W. Leman. Morgen, 5 Januari, wordt om 8 uur v.m. een clubtocht voor jong en oud naar Tjmelat gehouden. Als plaats van samenkomst en vertrek is het Stationsplein aangewezen. In den loop van deze maand worden voorts weer een aantal wedstrijden gehouden. Op Zondag den 12den een biljardwedstrijd met handicap om een wisselbeker, die thans in het bezit is van den heer A.C. Neyendorff, 's Zondags daarop een bridgewedstrijd in Tjbadak tusschen de societeiten Tjbadak, de Vriendschap en Gedong Persaudaraan en op Zondag 20 Januari een schiedwedstrijd.

Dansavonden worden georganiseerd op Zaterdag 11 en 24 Januari: bioscoopvoorstellingen voor de kinderen op de Zondagen 19 en 26.

Concert Bataljonsmuziek

Hedenmiddag zal de bataljonsmuziek in het Wilhelmijnpark het volgende concert ten gehore brengen:

1. Spaarmint. Marsch. V. Turine. 2. La Dame de Coeur. Ouverture. Gerh. Duval. 3. Elodie. Polka F. J. Schweinsberg. 4. La Pléiennne. Fantasia J. Martin. 5. Colonel Bogey J. Alford. 6. Les Mechnaux (Les Molissonneurs) L. Voursure. 7. Cugégonde. Valse Leval. 8. Wiermarch Willy Schootemeyer.

Motorongeluk

Nabij den driesprong bij Tjiawli vond een ernstig motorongeluk plaats. De heer Assman uit Buitenzorg, die een motorrijtuig bereed, kwam, vermoedelijk door gladdheid van den weg, te vallen. Met zware inwendige kneuzingen werd hij opgenomen in het Roode Kruis ziekenhuis, waar operatief ingrijpen noodzakelijk bleek. Twee chirurgen uit Batavia verrichtten de operatie, die goed verliep.

Advertentiën

In plaats van haarten
VERLOOFT:
JULE W. M. FEBER
en
Mr. T. DE COCK BUNING
Oud Gondangia 2 pav.
Matramanplantsoen 11
Batavia-C., 4 Januari 1941
Geen ontvangst. 1496

Eenige en algemeene kennisgeving.
VERLOOFT:
I. D. SCHIFT
en
H. GUICHERIT
Struiswijkstraat 19
Salembaplein 36
Batavia-C., 4 Januari 1941
Geen ontvangst. 1528

Eenige en algemeene kennisgeving
VERLOOFT
TIENNE SCHALK
en
M. E. ELSTAK
Engelacherkweg No. 8
Bandoeng.
Batavia-C., 4 Januari 1941. 1529

ONDERTROUW:
FREDDY RUDI PAUL KÖHLER
en
ELVIRE GEORGINE
CONSTANCE ANTHONYSZ
Huwelijksvoltrekking te Mataram,
Lombok, 9 Januari 1941.
Huweliksinszegening in de R.K. Kerk.
1484

Gisteravond ontiep na een
kortstondig ziekbed
P. Th. MARIANO
di CALOUTA Sr.
Families:
MARIANO
PRIESTER
SCHEMERING REELFS
BERG.
Soerabaya, 3 Januari 1941.
1484

Hierbij betuigen wij onzen hartelij-
ken dank voor de vele blijken
van innige deelneming, ondervonden
bij het overlijden van onzen geliefden
en beminden Echtgenoot, Vader en
Grootvader

R. H. MOEHAMAD ISA,
R. O. N.,
in leven President van het Hof voor
Islamitische Zaken.
Mevr. de Weduwe
R. H. MOEHAMAD ISA,
kinderen en kleinkinderen.
Serang, 2 Januari 1941
1518

Ondergeteekende stelt zich alleen
aansprakelijk voor schulden door
hem persoonlijk aangegaan.

J. H. SCHOUTEN
Boekidoerplein 7, Meester-C.
1511

ALI DAHLAN
IND. TANDARTS
Spreekuren: alle werkdagen
8 - 11 v.m.
5 - 7 n.m.
en volgens afspraak.
Matramanweg No. 44 Tel. Mc. 715
105 z

CHERIBON
Voor abonnements
klachten omtrent de
bezorging van het
BATAVIAASCH
NIEUWSBLAD
gelieve men zich te
wenden tot den Agen-
den heer
J. C. BLOK
Telef. 104, Tjantung 25

Rado's Indië
Face-powders voor Indië moeten aan
geheel andere eischen voldoen dan
Europese powder. Daarom zijn
Dr. Rado's Face Powders, die speciaal
voor ons klimaat zijn samengesteld,
ver te prefereren boven de Euro-
peesche. Dr. Rado's Face Powder
absorbeert transpiratie, houdt dekt,
houdt goud en geeft het laatste met
dat U ook zag. Per grootte, ver-
pakte doos f. 1.25.

VRAAGT
KERSE UIT 6 TWINTEN
FACE POWDERS

ZEEP- EN CREOLINEFABRIEK „WEST-JAVA“
KERKSTRAAT 62 - MEESTER-CORNELIS TEL. 249 M.C.
Wij leveren voor de huishouding:
Waschzeepen, Groene Zeep, Creoline en Creonol (dennen-geur).
Groene zeep ook in blikken van 2 1/2 K.G.
Bestellingen worden franco thuis bezorgd. 1501

Mijnbouw-Maatschappij OP SUMATRA

vraagt voor direct
Jong Assistent-Boekhouder
in het bezit praktijkdiploma. Begin-salaris naar
gelang van praktijk f 200.- à f 250.- per maand.
Schriftelijke sollicitaties onder No. 1090, Re-
clamebedrijf Preciosa N. V., Batavia-C. 1514

Mijnbouw-Maatschappij OP SUMATRA

vraagt voor direct
Atelier-Assistent
bekend met explosie-motoren. Salaris naar
bekwaamheid. Schriftelijke sollicitaties onder
No. 1093, Reclamebedrijf Preciosa N. V.,
Batavia-C. 1515

Mijnbouwonderneming IN WEST-JAVA

vraagt voor directe indiensttreding een
Ervaren
Weg-Opzichter/Bouwkundige
Salaris naar bekwaamheid en praktijk.
Sollicitaties met afschrift diploma's en getui-
gschriften te richten onder No. 1086, Reclame-
bedrijf Preciosa N. V., Batavia-C. 1516

Elken dag Magneetjes

**OOK IN
1941
ZULLEN**

„GIJSELMAN & STEUP“ UW MAKELAARS

IN HUIZEN, GRONDEN EN HYPOTHEKEN

ZIJN!

Bewakingsdienst, Detectieve- en Informatiebureau

HERMANDAD

Telefoon Wl. 2250
Telefoon Priok 36
Dir. J. F. J. WANDERS
Patoerleis 20
110

Levert bewaking onder volle garantie.
Bij eventuele inbraak wordt alle schade
door ONS vergoed. Volvoert alle
opdrachten op detectieve gebied.

HET IS UW EIGEN SCHULD

Indien U niet tevreden is over het
geleverde, als U bij bestelling nie-
nauwkeurig heeft opgegeven, wat
U verlangde.
Indien U LIMONADE of AER-
BLANDA bestelt bij Uwen lang-
ganan, is het beslist noodig, dat
U er bij opgeeft, dat het van
„LOURDES“ moet zijn, dan is U
er sake van iets goeds te krijgen.
Waarom sould U iets riskeeren?
Heeft Uw langganan toevallig
onze artikelen niet in voorraad,
vraagt dan even verbinding met
M. W. F. „LOURDES“ 1504

LIJKWEZEN 1941

Het Hoofd van het Lijkkantoor
Batavia maakt bekend:
dat de herijkingen zullen
aanvangen te TANGERANG op 13,
14 en 15 Januari a.s.
dat voor de plaatsen en data van
de andere zittingen inlichtingen
zijn in te winnen bij het Binnen-
landsch Bestuur en het Lijkkan-
toor. 1490

Hongkong - Shanghai - Japan
Hollander 34 j., met jarenl. erv.
als onafh.
INKOOPER
in Japan.
zoekt verantw. positie liefst in bo-
vengenoemde landen. Brieven onder
No. 1519 Bat. Nieuwsblad.

VERKLARING

Ondergeteekende P. A. van Leeuwen,
wonende te Batavia-Centrum Kleij-
kampweg No. 12, verklaart bij deze,
dat hij gedurende 4 jaar lijdende was
aan zenuw- en borstpijnen en dank
zij de medicijnen van Sinthe TAN
HONG LIAN, Tijgerstraat Binnen
No. 1, schuin tegenover de Orion-
Bioscope, telefoon Batavia 1484, voel-
t hij zich thans eindelijk weder gezond
en fit.
Hoogachtend,
w.g. P. A. van Leeuwen.
1517

TE KOOP SPOED GOEDKOOP!

1940 Opel Kadet sedan pas 10.000.-
km. gereden.
1939 Chevrolet sedan Master, leer-
bekl. pas 14000 Km. gereden.
1939 Fiat 508c Cabriolet (Oververhulde).
1939/38 Dodge sedan De Luxe.
1938 Kleine Skoda sedan, leerbekl.
1938 Singer Airstream sedan (Sport-
model).
1938 Pontiac sedan De Luxe.
1938/37 Graham Super Six Sedan,
leerbekl.
1937 Chevrolet tour. leerbekl.
1937 Austin 12 touring, leerbekl.
1937/36 Dodge sedan De Luxe, 7 zit-
s.g.a.n.
1936 Plying Standard 10 sedan, leer-
bekl.
1936 Baby Ford sedan, 4 deurs.
1936 Austin seven sedan.
1935 Dodge sedan De Luxe.
1935 Kleine Morris touring.
1933 Fiat 522 sedan De Luxe.
1932 Peugeot sedan 201.
1929 Fiat 509 touring.
1934 Opel autolette. 1512

AUTOHANDEL „DE KLEINE MAN“

Gg. Hauber No. 7 - Telef. Wl. 2283
1521

BEKENDMAKING Mevr. GOUW

is te Batavia-C. aanwezig
vanaf 2 t/m 6 Januari 1941
tusschen 8 - 12 u. v.m.
4 - 6 u. n.m.
awah-Besar 2N Tel. 5563 Nl.

„SUNSTRAND“

CONSERVER

ASPARAGUS TIPS
punt-asperges p. bl. f 0.75
GOLDEN BANTAM CORN.
(gehoukte, goudgele mais-
korrels; ongesauten).
Warm, met boter geser-
verd, is het een echt
Amerikaansche lekkernij.
p. bl. f 0.35
APRICOTS, unpeeled halves
halve abrikozen o/water
p. bl. f 0.55
STRAWBERRIES
aardbeien o/water
p. 1/1 bl. f 0.50
PINEAPPLE JUICE
zuiver sap van rijpe
ananasen. (ongesuikerd)
p. 1/1 bl. f 0.44
TOMATO JUICE (tomatensap)
p. 1/2 bl. f 0.20

DELICE

1536

Prof. MULOCK HOUWER

Oogarts
is tot en met 9 Januari
niet te raadplegen. 1527

PARTICULIERE KRAAMKLINIEK

Dr. OLUF MUNCK

Parkweg 34, tell. Btz. 170
Opname 1e kl. f 7.- p. d.
2e kl. f 5.- p. d.
3e kl. geheel afhan-
kelijk van het inkomen.
Voor baby- en kraamkamer worden
geen extra kosten in rekening ge-
bracht. 1499

GEVRAAGD

door oude gevestigde importeurs
JONGE MAN
met ondervinding als
VERKOOPEL.
Bij voorkeur van kramen en manufacturen. Brieven onder No.
1542 Bataviaasch Nieuwsblad.

DE NEDERLANDSCH-INDISCHE BOUWKAS (NIBO)

Directeur: Ir. F. L. P. G. FOURNIER
Voor iedereen binnen korten tijd een
eigen huis met renteloze hypotheek.
Trustee: ALGEMEENE CENTRALE BANK N. V.
Bandoeng - Merdikaweg 13
Telefoon Bdg. 2533 - 2534
Batavia-C. - Noordwijk 8
Telefoon West. 2308

MAGNEETJES

HUPMOBILE TOURING, prima
staat, te koop voor f 350.-. Te
bevragen Oteva, Koningsplein.
M 170

KINDERWAGEN, in goeden
staat ter overname gevraagd. Of-
ferten onder No. M 162 Bata-
viaasch Nieuwsblad.

DJOCJAWEG 79 te huur aan-
geboden. Huurprijs f 95.-. Be-
zichtigingen na telefonische afspraak.
Telefoon 3030 Wit. M 168

MODERNE WONING, Defensie-
lijn v.d. Bosch, te huur voor f 50.-.
Te bevragen Defensielijn v.d.
Bosch 47C. M 164

VERZAMELAAR vraagt te koop
oude brieven en briefkaarten
gedateerd t/m 1900. Scottweg
13/K. 6, Batavia-Centrum. M 169

PAVILJOEN, met aparte gemak-
ken, met licht en water te huur
per 1 Februari voor f 27.50. Te
bevragen Dr. Ouwelandweg 29 pa-
viljoen. M 173

EEN GASGEYSER, in goeden
staat verkeerend, ter overname
gevraagd. Aanbiedingen na 5 u.
's middags Laan Trivelli 107.
M 163

6/12.000 M. BOUWGROND, Ti-
bogo (Tjipajoeng)-Tjimatjan (Sin-
danglaja) direct van eigenaar te
koop tegen redelijke prijs. In-
lichtingen No. M 160 Bataviaasch
Nieuwsblad.

HEER uit de buitenbezittingen,
thans met verlof op Java, zoekt
serieuze kennismaking met Euro-
peesche jonge dame, leeftijd 25-30
jaar. Brieven onder No. M 172
Bat. Nieuwsblad.

GEMEUBILEERDE BUNGALOW,
omgeving Poentjakpas, 1100 M. of
hooger, 2-3 slaapkamers, groote
tuin, te huur gevraagd vanaf Ja-
nuari op halfjaarcontract, voor
echtbaar zonder kinderen. Brieven
onder No. M 148 Bat. Nieuwsblad.

GEMEUBILEERD PAVILJOEN te
huur gevraagd per 1 Februari.
Brieven met volledige inlichtingen
onder No. M 141 Bat. Nieuwsblad.

HUIZE IRENE, Scottweg 14, le-
vert Zondag proefporties uit-
gebreide rijsttafel à f 1.-. Gelieve
tijdig te bestellen en 2 etensdra-
gers mede te geven. Dagelijks
Europeesch eten f 25.- abonne-
ment afgehaald. Tel. Wl. 6038.
M 151

PRIMA COUPEUSE gevraagd
door Modehuis in Midden-Java
voor spoedige indiensttreding.
Brieven onder No. M 142 Bata-
viaasch Nieuwsblad.

EEN GERIEFELIJK MODERN
GEBOUWD HUIS, met paviljoen,
aparte gemakken, put en garage,
rustige en gezonde omgeving in
Matramanplantsoen No. 24 te
huur per 1 Februari. Te bevragen
Ljlsfabrieklaan 16, bij Pegangsaan
Oost, Batavia-C., om 5 uur.
M 153

HUISVESTING EN TOEZICHT,
intern, gevraagd bij echtpaar of
dame zonder kinderen voor gepen-
sioneerde oude weduwe, liefst
omtrek Volksbank, Meester Corne-
lis, geen beroeps pension. Voor-
waarden nader overeen te komen.
Brieven onder No. M 161 Bata-
viaasch Nieuwsblad.

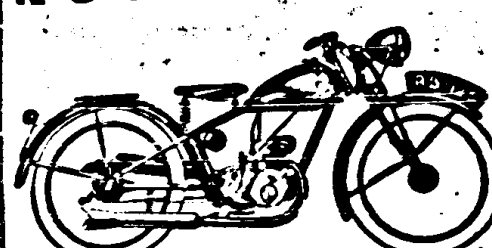
HUIZE „PETJENONGAN“ levert
eten buitenshuis vanaf f 20.- per
persoon. Gemeubelde kamers
vanaf f 40.- per persoon met
volledig pension. Petjenongan 82,
Batavia-C., telefoon Wit. 6085.
M 165

GROOT 2-PERSONS IJZEREN
LEDIKANT, compleet, afm.
2.20 x 2.05, met Good-night vee-
ren matras, 13 jaren garantie, te
koop. Te bevragen Kramat No. 172
(paviljoen). M 166

GROOTE JUNKERS GASGEY-
SER, zoo goed als nieuw, we-
gens vertrek te koop aangeboden
voor f 75.-. Homann gasfornuis,
in goeden staat, f 25.-, goede Ijs-
kast f 15.-. Madoeraweg 12.
M 167

EEN ZUINIGE WAGEN PEU-
GEOT 201 te koop aangeboden voor
f 750.- cash. Te bezichtigen
Tangkoebanprahoeplein 9 na 5 u.
onder No. M 141 Bat. Nieuwsblad.
M 158

ROYAL BABY

Uitgerust met sterke lichten
De Motor
Petjenongan 41
1493

Een alleraardigst modern

STEENEN VERDIEPINGSHUIS
met 7 gesloten vertrekken,
direct TE HUUR f 60.- per
maand.
Gelegen Tjierang, Patjet.
Te bevragen Bergzicht, Tjimatjan.
1541

Is het U bekend dat de
INDISCHE LLOYD
de langste auto-ver-
keerslinie heeft?
Inlichtingen: Pantoe
Besar 64, Tel. Bat
889 en 1889
1492

GEVRAAGD

door oude gevestigde importeurs
JONGE MAN
met ondervinding als
VERKOOPEL.
Bij voorkeur van kramen en manufacturen. Brieven onder No.
1542 Bataviaasch Nieuwsblad.

DE NEDERLANDSCH-INDISCHE BOUWKAS (NIBO)

Directeur: Ir. F. L. P. G. FOURNIER
Voor iedereen binnen korten tijd een
eigen huis met renteloze hypotheek.
Trustee: ALGEMEENE CENTRALE BANK N. V.
Bandoeng - Merdikaweg 13
Telefoon Bdg. 2533 - 2534
Batavia-C. - Noordwijk 8
Telefoon West. 2308

TENNISBANEN VAN DER HOUT-
LAAN met zeer ruime uitloopers.
Nog eenige ochtendbanen te huur
tegen billijke prijzen. Inlichtingen
West. 336. M 150

MEDEBEWONERS gezocht door
Hollandsche dame, aardig huis
bewonende Theresiakerkweg.
Eventueel 2 kamers (al of niet met
pension), eigen uitgang. Goede
verzorging gegarandeerd, middel-
matige prijs. Witteboon, Theresia-
kerkweg 20 paviljoen. M 171

„TOONTJE HEEFT EEN PAARD
GETEEKEND“ is de titel van het
daverende Engelsche blijspel in
studie bij de Ned. en Ind. Tooneel-
vereniging onder regie Henk
Smit. M 155

AAMBEIEN. GENEZING gega-
randeerd binnen 12 dagen zonder
operatie. Asthma, Mier- en Suiker-
ziekten, Exceem, Rheumatiek e.o.
hier niet na te noemen ziekten.
Tabib N. M. Sher, Senen 41, Bat.-C.
Ook aan huis te ontbieden. (Na-
druk verboden). M 152

RIJKS. OCCULTIST van Tjipa-
nas (Sindanglaja) te consulteren
Zondags en Maandags 9-12 en
5-7. Laan Trivelli 109, Batavia-
Centrum. M 154

VERSIES ALBUM inh. 1500 mo-
derne Songs from Hollywood &
f 0.75. Verkrijgbaar bij Muziek-
handel Tio Tek Tjoe Sluisbrug-
straat 68a - Batavia-C. M 156

HUIS GANG PANDJANG 5, Pe-
tjenongan (t/o Drukkarij G. Kolff
& Co.), bevattende voor-, binnen-
achtergalerij, 2 ruime kamers,
electrisch licht, waterleiding, goede
put, te huur per 1 Februari 1940.
Huurprijs f 24.- per maand. Be-
vragen Kleykampweg No. 20, Ba-
tavia-C. M 149

NIEUWJAAR, nieuwe relaties!
Pieker niet langer, anders wordt
U oud vóór Uw tijd. Raadpleeg
Rahat, Occultist en Geneeskun-
dige, voorkomt moeilijkheden, ziet
in de toekomst, ziekten enz. Kree-
kot 65, paviljoen, telefoon Wit. 660,
spreekuren 9-11 u. v.m. en 5-7
uur n.m. M 147

Profiteert van Goldberg's Jubileum-aanbieding!!

KEERPUNT IN VICHY?

De toestand te Vichy begint bepaald interessant te worden. Er heerscht in de Franse regeeringsburch een toenemende spanning als gevolg van den steeds sterkeren druk, dien Duitschland op Pétain tracht uit te oefenen.

Wat er precies in Vichy gebeurt, onttrekt zich nog aan onze waarneming en beoordeling, maar er lijkt toch wel zooveel van uit, dat men, zonder vrees de situatie in een geheel valsche licht te plaatsen, kan zeggen, dat de oude maarschalk volstrekt welgetoet om aan Hitler's wenschen te voldoen, waarvan de voornaamste wel schijnt te zijn de uitlevering van de Franse vloot. Men kan over Pétain denken hoe men wil — wij blijven het een fout achten, dat men dezen grijsaard, hoe groot zijn verdiensten voor zijn vaderland in het verleden ook mogen geweest zijn, geplaatst heeft aan het hoofd van een totalitaire staat, die Frankrijk thans in feite is — hij is zeker geen verrader of een man die tot een lage daad in staat zou zijn. Het moge zijn, dat hij, de reactionair uit de fascistische school van Franco en van de rechtsche Katholieken, weinig sympathie heeft voor de Engelsen in hun sterke gebondenheid aan hun democratische tradities, dat hij er ooit toe te vinden zou zijn om met Duitschland en Italië gemeene zaak te maken tegen denouden bondgenoot is een mogelijkheid die wij ten eenenmale verwerpen. Hij is niet uit het wormstekige hout gesneden, dat de essentie uitmaakt van een Laval en een De Brinon.

Het wordt steeds waarschijnlijker, dat het tot een definitieve breuk tusschen Vichy en de Duitse overheersers zal komen. Er zijn tekenen, die er op wijzen, dat de Franse regering voorbereidingen treft voor haar verplaatsing naar Noord-Afrika waar Weygand gereed is om haar te ontvangen en zoo noodig tot verstrekkende maatregelen over te gaan ten einde de nazis te bewijzen, dat Frankrijk nog steeds een vuist kan ballen, en, zoonodig, hiermede kan slaan. Verscheidene Franse oorlogsschepen zouden de havens in Zuid-Frankrijk reeds verlaten hebben, op weg naar Bizerta, Oran en Casablanca.

De rol van Weygand, de „mystery man” van Vichy, zoals hij geheeten wordt, wordt ons in het licht van de jongste gebeurtenissen duidelijker. Wij beginnen te begrijpen wat het doel is geweest van zijn herhaalde verplaatsingen langs de Franse bezittingen aan gene zijde van de Middellandsche Zee. Zou het te ver gezocht zijn te veronderstellen, dat Pétain den generaal inderdij naar Afrika heeft gezonden voor de reorganisatie van het Franse leger aldaar, dat niet gedemobiliseerd is en de wapenen ook niet neergelegd heeft? Wij gelooven deze vraag thans ontkennend te mogen beantwoorden; er is veel, dat er op wijst, dat de voornaamste opdracht, die Weygand van Vichy meekreeg toen hij Frankrijk verliet, was er voor zorg te dragen, dat de Franse strijdkrachten in Afrika gereed zouden zijn om weder in actie te komen, wanneer de Franse regering het moment hier toe gunstig zou achten.

Men heeft in dit verband de situatie als volgt te zien. Toen Pétain den wapenstilstand met Duitschland en Italië sloot, was hij vast besloten geen duimbreed Frans territorium aan den vijand af te staan. Met een tijdelijke bezetting van een deel van Frankrijk kon de capitulerende regering zich wel verenigen; deze bezetting was in de gegeven omstandigheden een noodzakelijkheid. Er hebben zich echter sindsdien verschillende feiten voorgedaan, die Pétain steeds met de mogelijkheid, ja, de waarschijnlijkheid, hebben rekening doen houden, dat de ambities van de As veel verder gingen dan in de wapenstilstandsvoorwaarden tot uitdrukking was gekomen. Hij moet, wanneer wij eenige waarde mogen hechten aan zekere berichten, die ons den laatsten tijd uit verschillende bronnen bereikt hebben zelfs sterk geloofd hebben, dat Hitler en Mussolini op een gegeven oogenblik hem eischen zouden stellen, die zoo zij niet gelijk te stellen zouden zijn met een direct en actief deelnemen van Frankrijk aan den oorlog tegen Engeland, dan toch wel hierop zouden neerkomen, dat het tegenover Duitschland en Italië een zoodanige houding zou moeten aannemen, dat hierdoor de oorlogvoering tegen Albion aanzienlijk vergemakkelijkt zou worden.

Dit laatste nu hebben zoowel Pétain als Weygand nooit gewild en zij willen het nu ook niet. Deze ontwikkeling der gebeurtenissen als vrijwel onontkombaar beschouwende, is het duidelijk, dat Vichy op alle gebeurtenissen in een nabije toekomst wilde voorbereid zijn, weshalve Pétain besloot Weygand reeds onmiddellijk te belasten met de reorganisatie van de Franse strijdkrachten in Noord-Afrika, die, wanneer het tot een openlijke botsing tusschen Frankrijk en zijn onderdrukkers zou komen, weer een eervolle plaats aan de zijde van de Geallieerden zou kunnen innemen en zoo krachtig mogelijk toestaan.

Gaat het nu werkelijk dien kant uit? Wij gelooven, dat men niet meer lang zal behoeven te wachten om hierop het juiste antwoord te kunnen geven. Vichy telt den tijd thans niet meer bij dagen maar bij uren.

De nieuwe Luchtaanval op Bremen

Onafgebroken Reeks van Branden en Explosies

HOE BREMEN ONDERHANDEN WERD GENOMEN

Londen, 3 Jan. (Reuter). Over den aanval van de R.A.F. op Bremen, in den nacht van Donderdag op Vrijdag gedaan, is het volgende gemeld.

De verwoesting van Bremen's scheepswerven en fabrieken werd door de R.A.F. voortgezet in een aanval, welke den geheelen Donderdagnacht duurde. Behalve verwoesting was het doel van den aanval, aldus een mededeeling van het ministerie van Luchtvaart, de onvermijdelijke desorganisatie van de stad te doen voortduren.

Ofschoon de aanval niet op zulk een groote schaal als in den nacht tevoren plaats had, werd hij verdeeld over een veel langere periode. De eerste bommenwerper kwam kort voor 8 uur des avonds boven de stad aan en de laatste vertrok niet voor ongeveer een uur voor het aanbreken van den dag.

Dezelfde scheepswerven, welke Woensdagnacht zoo zwaar beschadigd werden, zijn opnieuw gebombardeerd. De aanval hierop was nauwelijks begonnen, toen de brandweer van Bremen, welke gedurende 24 uur geen rust kan hebben gehad, weer met den meesten spoed aan het werk moest. Verschillende bommen kwamen reeds strekken naar op een groot gebouw, dat deel uitmaakt van de Deschima A. G. Scheepswerf. Het gebouw vatte vlam en brandde zoo hevig, dat de vlammen zich spoedig aan de naburige gebouwen mededeelden. Op deze scheepswerf, in de vlootbasis en de haven waren de branden enorm.

Later werden de „Atlas” scheepswerven gebombardeerd en de piloten zagen de bommen ontploffen, waar deze moesten neerkomen. Vele industriële gebouwen ten Westen van het station werden in brand gezet en vele brandbommen kwamen vlak bij het station zelf terecht. Een van de vliegers zei: „De havens en een spoorweginnoppunt lagen daar, alsof zij erom vroegen gebombardeerd te worden. Wij wierpen brandbommen uit, waardoor een streep vuur werd veroorzaakt, temidden waarvan wij een enorm, lang gebouw in lichter laaie zagen staan. Daarna gooiden wij de zware bommen uit.”

Duitse gemechaniseerde Eenheden te Elbasan?

Grieken behielden overal nieuwe Successen

Italiaansche Aanvallen Afgeslagen

Athene, 3 Jan. (Reuter). De woordvoerder van de Griekse regering verklaarde Vrijdagavond, dat de wanhopige Italiaansche tegenaanvallen op de omlaags door de Grieken veroverde stellingen met zware verliezen werden afgeslagen. De tegenaanvallen waren in hoofdzaak gericht tegen de hoogten in het Klisura-district.

Struga, 4 Jan. (Un. Press). Volgens berichten van de grens zijn Duitse gemechaniseerde eenheden te Elbasan aangekomen. De Grieken behielden overal successen: zij maakten honderden gevangenen.

DE REDDING VAN EEN R.A.F.-PILOOT

Londen, 3 Jan. (Reuter). Na vier dagen lang met een gebroken been en een kogelwond in de elleboog door Griekse soldaten op een brandcard over de Albaneesche bergen te zijn gedragen, is een vlieger van een R.A.F.-bommenwerper, welke men 12 dagen geleden voor het laatste zag, terwijl het toestel brandend boven de Italiaansche lijn in het Zuiden van Albanië vloog, zojuist op zijn basis teruggekeerd. Men had de geheele bemanning van het toestel reeds als verloren beschouwd.

De schutter van het vliegtuig werd gedood, doch de waarnemer keerde met den vlieger terug.

Toen de piloot uit zijn toestel sprong had een kogel reeds zijn elleboog doorboord, en terwijl hij viel slingerde zich een deel van het valsecherm om zijn been en toen het openging, brak het zijn been.

Zelfs, toen ik naar beneden dwalde, kwam een Italiaansch gevechtsvliegtuig mij achterop en joeg twintig kogels door het valsecherm, aldus de vlieger.

Hij kwam met de doorzeeide parachute hard neer. Na een half uur op den grond gelegen te hebben, werd hij door Griekse soldaten gevonden. Hij was juist binnen de Griekse lijn geland.

„Zij verbonden mij zoo goed zij konden, vonden een brandcard en droegen mij vier dagen lang in opgewekte stemming over de bergen, dikwijls door diepe sneeuw en langs smalle bergwegen, met gevaarlijke bochten. Tenslotte be-

STAD IN W.-ENGELAND AAN-GEVALLEN

Londen, 3 Jan. (Reuter). Brandwachten waren behuipzaam bij het reddende van tientallen gebouwen, toen Duitse bommenwerpers hedenavond honderden brandbommen op een stad in West Engeland deden neerregenen. Ook brandbommen werden geworpen, waardoor verschillende gebouwen werden beschadigd. De aanvallers schenen hun raids op deze stad te concentreren, ofschoon zij ook boven andere steden signaleerde werden.

GERINGE ACTIVITEIT

Londen, 3 Jan. (Reuter). De dag van heden telt eigenlijk niet mede, wat betreft aanvallen bij daglicht op Engeland. Het eenige bericht inzake het werpen van bommen kwam uit een stad in Kent, waar geringe schade werd aangericht maar in het geheel geen slachtoffers vielen.

De Bommen op Eire

Londen, 3 Jan. (Reuter). De regering van Eire heeft bij de Duitse regering geprotesteerd inzake het werpen van bommen op Eire.

Dublin, 3 Jan. (Reuter). Over het protest te Berlijn ingediend tegen het werpen van bommen door Duitse vliegtuigen op Eire verklaart de minister van Buitenlandse Zaken van Eire o.m.: „De fragmenten der brandbommen, die op Eire'sch territorium zijn geworpen, zijn onderzocht, waarbij kwam vast te staan, dat de bommen van Duitsch maaksel zijn. Den zaak-gelastigde te Berlijn is opgedragen een krachtig protest bij de Duitse regering in te dienen tegen de schending van het grondgebied van Eire door Duitse vliegtuigen en tegen het verlies van menschenlevens en verwoesting van eigendommen, die het gevolg waren van ontploffingen en brand. Hem werd voorts opgedragen volledige schadeloosstelling te eischen en aan te dringen op het nemen van afdoende maatregelen ter voorkoming van herhaling van soortgelijke incidenten. Het onderzoek naar de herkomst van de andere bommen wordt voortgezet.”

Het Britsche Rijk

DE SULTAN VAN JOHORE

Singapore, 3 Jan. (United Press). De sultan van Johore en zijn bruid zijn van Engeland in Britsch Malaya gearriveerd.

Wanneer zij Johore binnenkomen, zal uit 21 kanonnen gevuld worden, waarna een receptie zal plaatshebben, waarbij prins, raadsheren en anderen den sultan en zijn bruid zullen ontvangen.

Sprekend over de luchtaanvallen op Londen, riep de sultan uit: „Engeland boven alles, het kan nooit worden verslagen.”

BETOONDE MOED

Londen, 3 Januari (Reuter). Een burgerlijk wapen-instructeur, verbonden aan een opleidingsschool van de R.A.F. heeft het George Cross (het burgerlijk Victoria Cross) gekregen voor bij verschillende gelegenheden betoonde moed.

Zijn naam is Leonard Harrison, afkomstig uit Louth (in het graafschap Lincolnshire). Hij is reeds 12 jaren aan de R.A.F. verbonden.

In het begin van het vorige jaar liep een schip een Engelsche haven binnen, waarin een Duitse bom was binnengedrongen, door het voornaamste dek heen, tot ongeveer het midden van het schip. De bom was voorzien van een type lont, dat men toen nog niet kende en Harrison hielp om de heilsche machine onschadelijk te maken.

Een maand later verleende hij soortgelijke diensten, toen hij andere Duitse bommen, welke niet waren ontploft, onschadelijk maakte.

Door zijn eigen initiatief en door eigen studie is Harrison, die te Devonport is geboren, een autoriteit op het gebied van lonten en ontplofingsapparaten van Duitse bommen geworden.

De Duitse Raider

Hong Kong, 3 Jan. (Reuter). Naar verluidt, is een van de in den Pacific opereerende Duitse raiders blijkbaar de „Glengarry”, die in Kopenhagen in aanbouw was, toen de Duitschers Denemarken binnenvielen. Het schip werd door de Duitschers uitgerust en langs een omweg naar den Pacific gezonden, waarschijnlijk onder Britsche vlag. Later werd de Japanische vlag geheschen. Het schip heeft een vliegtuig aan boord voor verkenningsoeleinden.

Volgens een Noorsche zeeman, die veertien dagen geleden Hong Kong is gepasseerd en wiens verhaal thans eerst wordt gepubliceerd, is de commandant van den raider graaf Von Lueckner, wiens kennis van den Zuid-Pacific hem in staat stelt die ankerplaatsen te gebruiken, welke de ontdekking van het schip zeer bemoeilijken.

Toen het Noorsche schip was buitgemaakt, voer de raider onder de Blue Ensign, de Britsche Marine-reservevlag. De slachtoffers maakten later de buitmaking van een anderen Noorsche tanker en een Britsch schip mede. Het laatste verdedigde zich en werd tenslotte tot zinken gebracht. Later sprak de commandant van den raider de Britsche en Noorsche bemanningen toe, het verlies aan menschenlevens betreurende; hij verklaarde dit als „fortunes of war”.

De Noor vertelde voorts, dat de raider goed gewapend is. De gevangenen werden goed behandeld en kregen hetzelfde voedsel als de Duitschers. De Noorsche gevangenen werden tenslotte door een hulpschip in een Japanische haven aan land gezet, doch de Britsche bemanningen bleven als gevangenen aan boord van den raider.

De Zee-Oorlog

Het zinken van de „Sfax” en de „Rhône”

Londen, 3 Jan. (Reuter). Bij navraag ter Admiraliteit werd medegedeeld, dat geen Britsche duikboten opereerden binnen een radius van 800 kilometer van de plaats, waar de Franse schepen Sfax en Rhône gezonken zijn.

Vichy, 3 Jan. (Reuter). De Franse Admiraliteit verklaart, dat de Sfax en de Rhône waarschijnlijk getorpedeerd zijn door een duikboot van onbekende nationaliteit. Het aantal slachtoffers bedraagt 74.

DE „QUEEN ELISABETH” TE KAAPSTAD

Londen, 3 Jan. (Reuter). 's Werelds grootste passagierschip, de Queen Elisabeth, 85.000 ton metend, maakt er blijkbaar een gewoonte van de oceanen met de geheimzinnigheid van een duikboot te bevaren. Hedenavond is n.l. officieel onthuld, dat het schip kortgeleden uit New York te Kaapstad is aangekomen, zonder dat het iets in den weg geleed is en zonder dat het vijandelijke schepen, van welk soort ook, te zien kreeg.

Dat het schip op weg was naar Kaapstad, was een geheim, dat zorgvuldig bewaard werd tot enige uren voor het te Kaapstad zou arriveeren. Het schip reisde via Trinidad en de uiteindelijke bestemming is nog niet bekend.

Een ooggetuige, die het eerst het reusachtige schip zag, aan boord van een van de bommenwerpers van de Zuid-Afrikaansche luchtmacht, welke het escorteerden totdat het veilig gemeerd was, beschreef het als „onmiskenbare heerscher der zee”, waarbij alle andere koopvaardij schepen in de nabijheid van Kaapstad in het niet verzonken.

De kapitein van het schip, Townley, die ook het bevel voerde op een soortgelijke geheimzinnige reis van Engeland naar New York, zei, dat het een aangename reis was geweest en dat het schip zich prachtig gehouden had.

TEGEN DUIKBOOTEN

Londen, 3 Jan. (Reuter). De Britsche vloot gebruikt een nieuw wapen tegen duikboten, aldus verneemt Reuter. Het is een schip, genaamd „corvette” en het is smaller dan een sloep.

Na het uitbreken van den oorlog werden omgebouwde trellers aanvaankelijk gebruikt ter bescherming van de koopvaardij. In samenwerking met vaartuigen van de Britsche vloot, doch deze trellers waren noodig voor andere diensten en zoo deed de behoefte aan een klein, snel schip zich gevoelen.

Vele „corvettes” doen reeds dienst. De bemanning bestaat uit 4 officieren en 40 tot 60 manschappen. Zij werken samen met de torpedobootjagers in de Atlantische Oceaan, en helpen bij het convooyeren van schepen. Dag en nacht bewijzen zij onschatbare diensten. Zij hebben reeds verschillende successen tegen den vijand geboekt.

Vertrouwensman van Roosevelt naar Londen

Amerika zet 200 Koopvaardij schepen op Stapel

Amerika en Engeland

Washington, 3 Jan. (Reuter). „Roosevelt maakte bekend, dat hij binnenkort den oud-minister van Handel, H. P. Hopkins, naar Engeland zal zenden als zijn persoonlijk vertegenwoordiger, totdat de nieuwe Amerikaanse ambassadeur die Kennedy opvolgt, zal benoemd zijn. Hopkins zal geen officieel status hebben en geen opdrachten buiten Engeland zelf vervullen. Zijn taak zal zijn het onderhouden van persoonlijk contact met de Britsche regering. De President zei, dat hij voornemens is de voordracht voor den nieuwen ambassadeur de volgende week aan den Senaat voor te leggen.”

Londen, 4 Jan. (Un. Press). Naar aanleiding van de opdracht aan Hopkins wordt in gezaghebbende kringen verklaard, dat het zenden van Hopkins naar Londen bijna even goed is als wanneer Roosevelt zelf naar de Britsche hoofdstad zou gaan. Naar de Britsche hoofdstad zou gaan.

De door President Roosevelt gedane aankondiging van het a.s. bezoek van Hopkins aan Londen kwam als een volledige verrassing te Washington, en heeft aanleiding gegeven tot vele gissingen. In Amerika staat waarschijnlijk geen man dichter bij den President dan Hopkins, die daarom juist in een uitstekende positie verkeert om premier Churchill zeer nauwkeurig in te lichten over wat de President denkt te doen.

M.a.w.: er is geen man in de Verenigde Staten, die beter President Roosevelt en Premier Churchill dichter

bij elkaar brengen kan over de 5000 k.m. oceaan heen. De door den President gedane aankondiging, dat hij voornemens is volgende week den naam van den nieuwen ambassadeur te Londen aan den Senaat voor te leggen, heeft opnieuw aanleiding gegeven tot gissingen, doch tot dusverre zijn geen nieuwe namen genoemd.

Bouw van 200 Schepen

Washington, 3 Jan. (Reuter). Op een persconferentie deelde Roosevelt mede stappen genomen te hebben om een aanvang te maken met den bouw van circa 200 koopvaardij schepen, elk van ongeveer 7500 ton, en kostende 300 à 350 duizend dollar. De President zei, dat de schepen zullen gebouwd worden op nieuwe scheepswerven en regeerings-eigendom zullen zijn. In antwoord op een desbetreffende vraag, zeide hij niet te weten, of dit bouwprogramma Engeland direct of indirect ten goede zou komen.

OPHEFFING 8-URIGEN WERKDAY

Washington, 3 Jan. (Reuter). Roosevelt heeft den achturigen werkdag opgeheven voor arbeiders en technici, in regeeringsdienst werkzaam bij den aanleg van leger- en luchtbases langs de Atlantische kust en in de Caribische Zee, die van Engeland gehuurd zijn. In het desbetreffende besluit wordt verklaard, dat de opheffing noodzakelijk is in verband met den bijzonderen noodtoestand. Roosevelt verklaarde op een persconferentie, dat het besluit uitgevaardigd werd om de werken aan te passen aan de toestanden in de betrokken Britsche koloniën.

MEN SCHRIJFT ONS:

De Nieuwjaarsboodschap van den directeur van Financien

De directeur van 't Dep. van Financien heeft ter gelegenheid van de jaarwisseling klankvolle woorden gericht tot alle ambtenaren, die hun beste krachten mogen geven aan 't bewerken van 's Lands uitgestrekte financiële arbeidsvelden. Als we nu de verschillende diensttakken, die onder dit departement ressorteren, trachten te overzien en eindelijk daarvoor als vergelijking vinden een machtige bergstroom, die met haar vele takken en honderden zijtakjes de geheele archipel doorkruisen, dan valt 't ons niet zoo erg moeilijk een beeld te vormen van deze lange ambtenarenlegerstoot, gegroepeerd in verschillende grote afdelingen, elk naar haar aard, aan wie troostvolle, bemoedigende en bezielende woorden medegegeven worden ter overwinning van de komende 365 dagen van 't nieuwe jaar 1941.

Niet enkel deze ambtenaren, maar zeker ook alle andere bedienaars van 's Lands-diensten, alsmede de talrijke groepen, die het economisch verkeer h.t.l. onderhouden, zullen ontroerd worden door de boodschap van bovengenoemden directeur. Zijn edele woorden, behalve de bede, dat het den almachtige behage, ons Ned.-Indië te beschermen tegen de verschrikkingen van den oorlog en 't overweldigde Moederland zoo spoedig mogelijk te doen herrijzen, houden ook mede in de stille wenk tot ernstige bezinning, alsmede den wensch dat wij den laatste dag van dit jaar, gelijk in 't vorige in volkomen gezondheid en volmaakte vrede mogen bereiken.

Het zijn geen bureaucratische gevoelens, en zelfs ook niet de onmiddellijke beoefening van een ambtenarsvak, die mij er toe nopen, deze enkele woorden van dank te wijden: aan de bijzonder vriendelijke houding, die een Departementshoofd ten opzichte van zijn ambtenaren heeft aangenomen, maar 't is enkel dit feit, dat ik door vele zinsneden, alsmede verscheidene woorden te zeer wordt getroffen, waardoor ik mij plotseling verplaats in een toestand van een paar tientallen jaren terug. Tien jaren onafgebroken heb ik de werkzaamheden gadeslagen van een man, die niet enkel te doen heeft met diverse registers, formulieren, dag- en jaarboeken, maar ook materialen, waarvan ter plaatse geldbedragen in ontvangst moesten worden genomen.

Het zijn dagen, in zalige onwetendheid van 's werelds gebeurtenissen en omwentelingen doorgebracht in de rimboe en verafgelegen ondernemingen. Hoeveel duizenden zijn er nu niet van deze, die zich dit isolement moeten getroosten en toch hun plichten verstaan en 't land trouw dienen. Jammer genoeg echter, dat deze menschen de vaderlijke woorden van hun hoofd-aanvoerder niet kunnen hooren, wat wel is waar aan den eenen kant goed is, omdat deze menschen zich niet behoeven te martelen met de moreelgeestelijk ruinerende oorlogs-geweldigheden.

Aan den anderen kant echter zijn ze verstoken van de troost, bemoediging en bezieling, welke drie factoren zoo hard noodig zijn voor de wapenrusting van een ieder in een tijd, zoals we thans moeten doormaken.

Ik zie thans deze menschen voor mijn oogen gezeten achter hun bureau en ik acht het, na jaren met hun 't lief en leed van zulk een leven te hebben gedeeld, nu mijn persoonlijke plicht, het hoofd van 't Dep. v. Financien dank te betuigen voor zijn kracht en moed gevende bewoordingen, welke slechts van hoogstaande figuren verzocht kunnen worden.

Naast velen mijner familieleden, kennissen zoowel als vrienden en vriendinnen, die de lange lijst van 't Dep. v. F. met hun namen mogen sieren, noodig ik 't ambtenaren-corps vriendelijk uit in stilte de bede van 't Hoofd van F. na te fluisteren, opdat wij zoo spoedig mogelijk feestelijk zullen vieren de terugkomst van ons

Oranje Vorstenhuis op de gronden van een Herrezen Nederland

Laten wij ten slotte gezamenlijk innig wenschen, dat het 't Hoofd van 't Dep. v. F. en de zijnen welga in 't nieuwe jaar, alsmede zijn geëerbiedigde medecollega's, tevens de geheele Ned.-Indische ambtenaren-wereld, de zee- en landmacht en de luchtvloot en ten slotte de particuliere handelsinstellingen.

Moge 't jaar 1941 een jaar zijn van voorspoed en vrede voor de Ned.-Ind. Regeering enerzijds en een bron van zegen voor de Ind. bevolking anderzijds.

G. W. T. SIHOMBING
LOEMBAN TOROEN

Spitfire-meisjes

Met genoeg en voldoening las ik in het Bataviaasch Nieuwsblad, dat er althans een drietal meisjes zich beschikbaar heeft gesteld, om met op zij zetting van hun Oudejaarsavond-genoegen, dezen veelzeggenden avond te besteden, voor een prachtdoel.

Helaas zijn hier slechts drie jonge menschen geweest, die een pracht voorbeeld hebben gegeven aan duizenden anderen, die hun geld op dezen avond hebben weggesmeten aan vuurwerk.

Bij iedere ooverdoovende knal, moest ik wel denken, aan het geknal in Europa, waar iedere knal eenige menschenlevens kost, althans verwoestingen aanricht.

Het was voor mij, eenvoudige middenstander, dan ook totaal onbegrijpelijk, dat de bevoegde instantie geen verbod heeft doen uitvaardigen, om in deze bijzondere droevige omstandigheden, vuurwerk af te steken.

Er zijn huizen geweest, waar voor minstens f 100.— vuurwerk de lucht in is gegaan, is het niet zonde, is dat niet weggegooid geld? Had dit geld niet 100% beter in het Spitfire-fonds, of in een ander geïnteresseerd fonds kunnen worden gestort?

(Zie volgende pagina)

Bij aankomst te Washington op 18 December j.l. werd H.K.H. Prinses Juliana verwelkomd door den Amerikaanschen vice-minister van buitenlandsche zaken Sumner Welles (rechts) en den kapitein ter zee J. Callaghan, marine-adjudant van President Roosevelt.

(Nadruk verboden)

Ik had reeds voor den Oudejaarsavond een suggestie willen doen om op dien avond geen vuurwerk te doen geven, maar..... Ik heb tot het laatste toe gedacht dat de bevoegde instantie daartoe wel zou overgaan, hetgeen tot verbazing van honderden niet is geschied. En waarom is zulks achterwege gebleven? Het afsteken van vuurwerk op Oudejaarsavond mag dan een traditie zijn, maar het is toch zeker niet urgent, wel? 't Is toch geen levensnoodzaak geworden?

Bij feestdagen betreffende ons Vorstelijk huis, worden die nu, en zeer terecht, zoo sober mogelijk gehouden, waarom bij deze gelegenheid niet?

Ik besluit dit schrijven, met groote hulde te brengen aan de drie welkenkende Spitfire-meisjes, die door hun prachttafel, een voorbeeld hebben gegeven aan duizenden onnadenkende menschen, een voorbeeld dat navolging verdient!!

F. S.

Off. Berichten

Volksgezondheid

Tijdelijk belast met de waarneming van de betrekking van Gouvernements Indisch arts bij den Dienst der Volksgezondheid, Liem Khoen Go, laatstelijk dienstverbandleerling van de Nederlandsch-Indische Artsenschool te Soerabaja, op den 2den October 1940 geslaagd voor het eindexamen dier school, thans te Soerabaja vertoevend.

Tijdelijk belast met de waarneming van de betrekking van 3de Commissie bij den Dienst der Volksgezondheid, A. Wermuth, laatstelijk tijd. wd. 1ste klerk bij den Dienst der Volksgezondheid, ter beschikking gesteld van de Stads Gemeente Soerabaja.

Tijdelijk belast met de waarneming van betrekking van Gouvernements Indisch arts bij den Dienst der Volksgezondheid, Sie Swie Dong, laatstelijk dienstverband leerling der Nederlandsch-Indische Artsenschool te Soerabaja, op den 2den October 1940 geslaagd voor het eindexamen dier school, thans te Soerabaja vertoevend.

Benoemd tot Gouvernementsarts bij den Dienst der Volksgezondheid, dr. A. R. D. Snell, laatstelijk wd. beroeps-assistent 2de klasse bij de Geneeskundige Hoogeschool te Batavia.

Inlandsch Onderwijs

Benoemd tot de betrekking van Schoolhoofd (2de categorie), mej. Rahmah Pohan, tijd. Schoolhoofd (2de categorie) aan de Openb. Inlandsche Meisjesvervolg-school te Pematang Siantar.

Met een ouderwetschen Amerikaanschen handdruk verwelkomde Mevrouw Roosevelt onze Kroonprinses aan de frontdeur van het Witte Huis — Prinses Juliana droeg een zwart-wollen costuum, met een licht-bonten mantel

(Nadruk verboden)

Handel en Nijverheid

Beurs te Londen

(Reuter)

	2 Jan.	3 Jan.
Rubber Plant. Inv. Tr.	25.1½	25.1½
War Loan 3½	103½	103½

Beurs te New-York

(Reuter)

	31 Dec.	2 Jan.
Cities Service	43½	44½
Cities Service (pref.)	63½	63½
Shell Union	11½	11½
Socony Vacuum	8½	8½
Std. Oil of New Jersey	34½	34½
Tide Water	9½	9½
Bethlehem Steel	85½	86½
Republic Steel	22½	21½
U. S. Steel	68½	68
Anaconda Copper	26½	26½
Kennecott Copper	37	36½
Internat. Nickel	24	23½
Southern Pacific	8½	7½
Union Pacific	77½	77½
Chrysler Corp.	72	69½
General Motors	48	45½
Hudson Motor Car	3½	3½
Curtiss Wright	9½	9½
Douglas Aircraft	77	77½
United Aircraft	41½	42
Du Pont de Nemours	163	162½
General Electric	33	33½
Standard Brand	6	6½
Corporate Trust	2.47	2.46

*) ex div.

Wisselkoersen

Londen

	3 Jan.	bielk.	laatk.
N. New-York *)	4.02½	4.03½	
Tt. Batavia *)	7.58	7.62	
Tt. Shanghai	0/3	1/4 d.	
Tt. Bombay	1 sh. 6/8	d.	
Tt. Hongkong	1 sh. 3/4	d.	
Tt. Singapore *)	2 sh. 4/8	d.	
Tt. Japan (Kobe)	1 sh. 2½	d.	

*) off. koersen.

New-York

	2 Jan.	3 Jan.
Tt. New-York/Londen	4.03½	
Tt. New-York/Parijs	2.21	
Tt. New-York/Japan	23.48	

BATAVIASCH VERKEERS MAATSCHAPPIJ

De bruto opbrengsten van den tramdienst van de B.V.M. over de maand December 1940 hebben bedragen:

f. 41.819,02½ tegen f. 36.008,80 in December 1939. Over het jaar 1940 f. 474.517,61 tegen f. 436.390,17 over het jaar 1939.

DE HANDEL VAN CHERIBON

Gedurende December 1940

Volgens opgave van het douane-kantoor te Cheribon bedroegen de ontvangsten over de maand December 1940 totaal f. 1.306.441,84 tegenover dezelfde maand van het vorig jaar f. 852.278,06 of wel meer in 1940 het formidabele bedrag van f. 754.163,78, welke belangrijke vermeerdering voornamelijk wordt verklaard door de buitengewone hooge opbrengst van den tabaksaccijns ten bedrage van f. 1.230.361,09 (v.j. f. 470.555,48). Dit is wel de hoogste opbrengst, welke tot dusverre uit hoofde van tabaksaccijns kon worden geboekt, waaruit de gevolgtrekking kan worden gemaakt, dat de British American Tobacco Co. op topcapaciteit heeft gewerkt, hetgeen verklaard wordt door het feit, dat de import van tabak en sigaretten uit het Buitenland praktisch is stopgezet. De tabaksaccijns heeft dus vijf en zeventig procent opgebracht van de totale ontvangsten. De belangrijkste posten van de perceptie over December zijn verder: invoerrecht f. 237.065,21 (v.j. f. 285.373,45); defensie-uitvoerrecht f. 31.472,70 (v.j. f. 51.966,86); accijns op suiker f. 78.504,58 (v.j. f. 66.234,88).

Aan de hand van het ontvangen statistiekrecht in- en uitvoer kan worden berekend, dat de invoerwaarde in December 1940 heeft belopen een bedrag van f. 2.279.140,— (v.j. f. 2.078.664,—) en die van den uitvoer f. 1.056.780,— (v.j. f. 533.020,—), zoodat er dus een import-exces was van 54% (v.j. 74%).

Volgens het betaalde goederengeld heeft de kwantitatieve invoer bedragen f. 7.000 ton (v.j. f. 9.000 ton) en de uitvoer f. 18.200 ton (v.j. 9.600 ton). Volgens de opbrengst van den suikeraccijns werden 3.920 ton suiker vrijgegeven (v.j. 3.300 ton).

De totale ontvangsten van het tolkantoor Cheribon bedroegen in het jaar 1940 f. 12.187.025,77 tegenover het jaar tevoren f. 10.978.399,55 of wel meer in 1940 f. 1.208.626,22.

Cijfers omtrent de scheepvaartbeweging op de reede van Cheribon worden niet verstrekt, doch wel kon vanaf den wal worden geconstateerd, dat er aan den havenkant niet veel te doen was.

Producten-markten

(Reuter—Eastern—Aneta)

RUBBER

	open	slot	open
Singapore, 4 Jan.			
3 Jan. 3 Jan. 4 Jan.			
Sheets spot	37½	37½	37½
" Febr. Maart	37½	37½	37½
" April Juni	36½	36½	36½
" Juli Sept.	35½	35½	35½
" f.o.b. Jan.	38	38	38
Medium Blanket Jan./Febr.	24½	—	24½
Round Bark Jan./Febr.	26½	—	26½

Het slot was gisteren stil.

De markt was heden stil.

Londen, 3 Jan.

Opening:	koop	verk.
Sheets spot	12½	12½
De markt opende prijshoudend.		
Slot:		
Sheets spot	12½	12½
" Februari	12½	12½
" Maart	12½	12½
" April/Juni	12½	12½
" Juli/Sept.	12½	12½

De markt was vast op afwezigheid van verkopers.

New-York, 3 Jan.

Opening (4 u.n.m.):	koop	verk.
Crêpe spot	20½	—
Sheets spot	20½	20½
" Febr./Maart	20½	—
" April/Juni	20½	20½

De markt was stil.

Slot:	koop	verk.
Sheets spot	20½	20½
" April/Juni	20	20½

Batavia, 4 Jan. Off. noteringen van de N.I. Rubbervereeniging op basis uitvoerrechten 4.31 ct. per halve kilogram.

Marktprijs om 12.15 u.n.m. per half kg.

Java Std. Crêpe	31½ ct.
Java Std. Sheets	32½ ct.
Indicatie-noteringen licentie-A per kg. 26 & 27 ct.	

Soerabaja, 4 Jan. (Reuter). Sheets spot 32½ vraag Crêpe 31½ vraag

PEPER

Londen, 3 Jan.

	2 Jan.	3 Jan.
Witte Muntok Spot lev.	8½	8½
Zwarte Lampong Spot lev.	5½	5½

Batavia, 4 Jan. Off. notering van de Handelsvereniging te 12 uur hedenmiddag.

Lampung Peper, e.k. Batavia: Gedaan laatste laatste 3/1 4/1 vraag aanb.

E. k. Batavia:	Januari	—	8.60 n. —
U. k. Telok Betong:	—	—	—

Ready Januari	8.25	8.25	8.30
Jan. Febr.	—	—	8.20
Jan./Maart	8.20	8.20	8.35
Jan. Juni	—	—	—
Febr./Maart	8.40	8.35	8.40
Maart	8.40	—	—

Witte Muntok, fob. Banka: Januari — 20.50 21.25

SUIKER

Soerabaja, 4 Jan. (Reuter). De Nivas verkocht voor consumptie 1.561 ton sup. en 138 ton browns; voor export 1.115 ton sup. en 162 ton browns.

In de 2e hand was voor export sup. f. 8.50 aanbod.

KOFFIE

Batavia, 4 Jan. Off. notering Lampung Robusta e.k. Telok Betong.

Gedaan laatste laatste	3/1	4/1	vraag aanb.
(Koffiefonds)			
Jan./Febr. *)	22.35	22.35	—

*) 30% triage Singapore.

Soerabaja, 4 Jan. (Reuter). Het Koffiefonds was heden gesloten.

TIN

Londen, 3 Jan.

	2 Jan.	3 Jan.
vraag aanb.	vraag aanb.	vraag aanb.
Cash	256½	256½
3-maands-lev.	259½	259½

ZILVER

Bombay, 3 Jan.

Spot:	—
Cash	—
Verr. 27 Dec.	—
Verr. 22 Jan.	—

Er was geen handel.

Londen, 3 Jan.

	2 Jan.	3 Jan.
Cash	23½	23½
Forward	23½	23½

Op 2½ was de markt met kleine speculatieve verkoopen. Slechts kleine zaken werden afgedaan. De handel had een stil verloop. Na de officiële vaststelling v/d koers was de markt zeer stil.

Op 3½ waren kleine balssedekkingen. Wederom werden slechts kleine zaken afgedaan. De markt was achter prijs-houdend.

GOUD

Londen, 3 Jan. Goud noteerde heden in slaven vijf per oz. f. 8.8.9.

TAPIOCA

Batavia, 3 Jan. (Wess. en Dijk-huis). Zaterdag genoteerd voor Jan. Febr. levering.

"AA"	f. 8.— aanb.
"A"	f. 7.25 aanb.

CITRONELLA-OLIE

Batavia, 4 Jan. Off. noteringen van de Handelsvereniging te 12.00 uur Citronella-olie incl. drums, 85 + 35% (ex verkoop pakhuis):

Gedaan	Laatste	Laatste	3/1	4/1	vraag aanb.
Ready	—	—	—	—	92½ 95
Januari	95	95	92½	95	—
Jan./Febr.	—	—	—	—	—
Jan./Maart	95	92½	—	—	—
April/Juni	—	—	92½	95	—
Jan./Juni	—	—	92½	95	—

PRODUCTEN-INDEX LONDEN

Londen, 3 Jan. Reuter's prijs-index voor producten binnen het Verenigd Koninkrijk (basis 18 Sept. 1931 = 100) was voor:

Heden	180.2
Gisteren	179.9
Dinsdag, 31 Dec.	179.7
Vier weken geleden	177.9
52 Weken geleden	174.5

RIJST

Batavia, 4 Jan. (Wesslink en Dijkhuis). Prijs-notering van 3 Jan. Aanbod per 100 kg.

Krawang (fr. wagon ringbaan Batavia of fr. wagon Bandoeng) lev. Jan. '41.

K.S.B. ¾ slijp boeloe	f. 8.70
K.B.A. vol huller boeloe	" 8.40
K.B.B. ¾ vol huller boeloe	" 8.15
K.M.B. ¾ huller menoroen	" 8.03
K.M.C. ¾ huller menoroen	" 7.87
K.M.D. ¾ huller menoroen	" 7.71
K.T.B. ¾ huller tjeree poeti	" 7.84
K.T.L. ¾ huller tjeree poeti	" 7.72
K.T.D. huller tjeree poeti	" 7.62
K.T.D. huller tjeree kroengboen	" 7.52
P.K.T. petja koelit poeti	" 7.38
P.K.T. petja koelit poeti broengboen	" 7.28

Tjandjoer (fr. wagon Tjandjoer) Beras Machine (lev. Dec '40/Jan. '41)

Von Foen S.P.A.	" 9.20
Von Foen S.L.R.	" 8.90
Oel Kam Hoa O.S.H.	" 9.10
Oel Kam Hoa O.K.H.	" 8.80

Boemiljoer (fr. wagon aldaar slijp Boeloe lev. Jan. '41.

H. G.	" 9.—
H.	" 8.30
Siawi (fr. prauw K.P.M. Tegal) Beras slijp (lev. Jan.):	
Eng Seng O.T.S.	" 8.10
Boeloe O.T.B.	" 8.34
Slijp Tjeree O.T.P.	" 7.86
Slijp Ketan	" 10.53

De Kleinhandelsrijzen waren te Batavia per 100 kg.: Octan slijp Java " 11.25 Beras Machine Tjandjoer S.P.A. " 10.— Beras Huller Krawang K.B.B. " 8.50

Rubberindustrie in Nieuw-Guinea

Londen, 3 Jan. (Reuter). Te Londen wordt verklaard dat de rubber-industrie te Papua, in Australisch West-Guinea groeiende is. De productiekosten zijn hier lager dan de productiekosten van Malaya. Het planten van rubber-boomen neemt gestadig toe, en Papua voorziet thans in 1/12 deel van de Australische rubberbehoefte. Dit geeft eenige compensatie voor de ongunstige gevolgen van den oorlog voor het voornaamste product van Papua, de copra.

Bajoekidoel Mij.

Londen, 3 Jan. (Aneta). Het jaarverslag van de Bajoekidoel Rubber Mij. meldt dat overeenkomstig de statuten aftreedt de commissaris J. M. Sanders. Onder de huidige omstandigheden wordt zijn herkiezing echter niet voorgesteld. De heer Sanders bevond zich in Nederland toen het land werd bezet en is diensentgevolge niet in staat de functie van commissaris uit te oefenen. Dienovereenkomstig is voorgesteld de zetel die open is gekomen wegens zijn aftreden niet te bezetten. Zijn collega's zien evenwel het tijdstip tegemoet waarop hij weer in staat zal zijn in het beheer van de zaken bij te staan.

Londen, 3 Jan. (Aneta). Volgens het International Rubber Bulletin bedroeg het wereld-rubberverbruik over November 83.152 ton en over October 85.977 ton. De wereld-export bedroeg 104.221 en 124.067 ton.

De maatschappij keert een dividend uit van 5% tegen vorig jaar 4%. De winst bedraagt f. 13.959 (v.j. f. 5.908).

Wekelijksch Beursoverzicht

Nog geen Handel in specifiek Indische Aandeelen

Verbod mag alleen berusten op Landsbelang en dat is in dit Geval niet duidelijk

Minimum Koersen zouden overbodig zijn

Voorbeelden van Onbillijkheden

(Door onze financieelen medewerker)

Wat betreft de zaken ter beurze in de afgelopen week, valt niet anders te vermelden, dan dat de situatie, zoals wij die in ons vorig overzicht schetsten, volkomen bevestigd wordt. Slechts met de grootste moeite komen zeer kleine transacties tot stand. En dit niet omdat er in Indië geen beleggingsvraag bestaat, maar eenvoudig omdat er geen materiaal van eenige beteekenis wordt aangeboden.

Het gevolg hiervan is natuurlijk, dat het koersspel de reeds eerder gesignaleerde stijgende tendens blijft volgen, hetgeen in de volgende noteringen duidelijk tot uiting komt: 3% Indië belandde op 92½ met vraag, hetwelk weder 2½ punt hoger is dan aan het einde van de vorige verslagperiode. 4% Gemeenteleningen, die de vorige week tot pari werden afgedaan, konden deze week tot 101 met vraag stijgen. Deze laatste groep leeningen, waaronder ook te rekenen de 4% Leening Oost Java, zijn, met uitzondering van laatstgenoemde welke echter aan het einde van het thans aangevangen jaar ook zo ver zal zijn, allen reeds thans versterkt of geheel aflosbaar. Dit betekent dat koopers van deze stukken het risico loopen hunne belegging te eeniger tijd, afhankelijk van het verder verloop van de rentevoet en de meerdere of mindere diligentie van de betreffende gemeentebesturen om zoo goedkoop mogelijk geld op te nemen, weder in contanten thuis te krijgen, maar dan natuurlijk afgesloten tegen pari. Dit zou, indien dat binnen 1½ jaar plaatsvindt, een aanzienlijke rendementsvermindering kunnen betekenen.

Het is tekenend voor de situatie op de beleggingsmarkt, dat dit risico reeds thans aanvaard wordt. Wij voor ons zouden er onder deze omstandigheden de voorkeur aan geven de 4% stukken, mits behoorlijk boven pari, van de hand te doen en daarvoor 3% stukken in de plaats te nemen tot ongeveer den momentele koers. Men is dan voorloepig verzekerd van een rendement van ongeveer 3¼%, vermeerderd nog met een aardige uitlootings- of aflossingskans zodra de stand van 's landsmiddelen een hervatting daarvan zou veroorloven. Wij erkennen gaarne, dat dit geen hoog rendement is, maar iets is altijd nog beter dan niets, en wij zijn er helemaal niet van overtuigd, dat de rentevoet niet tot 3%, of zelfs nog daarbeneden, zal dalen. Bij eene ophooping van middelen, zoals wij dat in ons vorig overzicht vermeldten (een toename van ca. f 170.000.000 in acht maanden tijds) kan men tenslotte van alles verwachten.

DE INDISCHE AANDELEN

Onze hoop, dat inmiddels zou zijn overgegaan tot opheffing van het verbod van handel in althans de specifiek Indische aandelen is helaas niet in vervulling gegaan.

Er schijnen aan dit vraagstuk meer moeilijkheden verbonden te zijn dan de buitenstaander kan bevroeden. Wij vragen ons echter af of de kwestie niet noodeloos ingewikkeld is of wordt gemaakt.

In eerste instantie is naar onze meening het gehele probleem terug te brengen tot de beantwoording van de volgende fundamentele vraag: of het is een landsbelang dat handel in aandelen niet plaats vindt, of het is dit niet. Wanneer de betreffende autoriteiten van meening zouden zijn, dat hier wel een landsbelang in het spel is, zóó groot dat daarvoor een volkomen verlies van bewegingsvrijheid van alle houders van aandelen, met alle risico's daaraan voor hen verbonden, gemotiveerd wordt geacht, is la bonheur, ons rest dan niet anders dan ons daarbij neer te leggen. Maar dan dient dit landsbelang ook te prevaleren boven dat van alle betrokkenen. En dan gaat het niet aan, dat b.v. iemand die achterstallig is geraakt in de betaling van zijn belasting of zijn belemmering-waarde wil verminderen wel toestemming krijgt om wat stukjes te verkopen, terwijl een ander, die zijn zaken keurig in orde heeft deze toestemming onthouden wordt. Dit is niet met twee maten! En bovendien, welke controle bestaat er op den koers waartoe deze transacties eventueel geschieden? De betreffende instantie stelt zich op het standpunt, dat de koers niet lager mag zijn, dan die van 10 Mei j.l.

Op welke logica dit criterium gebaseerd is, kunnen wij niet nagaan, doch eenige controle ligt er uiteraard niet in. De natuurlijke bescherming, zoowel voor koopers als voor verkopers van aandelen ligt in de officiële notering ter beurze, tot stand gekomen middels het vrije systeem van vraag en aanbod en officieel vastgesteld en gepubliceerd. Volgens de thans geldende principes heeft de verkoper geen enkele zekerheid, dat zijn stuk niet bv. 50 punten meer had kunnen opbrengen en omgekeerd de koper geen zekerheid, dat hij het gekochte in een open markt niet 50% goedkoper had kunnen krijgen.

Wij vragen ons af welk landsbelang gemeed kan zijn met handhaving van het momenteel geldend verbod en het daaraan gekoppelde systeem van incidentele onthefingen.

Wij erkennen gaarne dat het op 10 Mei een landsbelang was, dat

1ste geen uitvoer van effecten meer kon plaatsvinden, 2de geen invoer van effecten meer kon plaatsvinden, 3de maatregelen moesten worden genomen ter vermindering van verhandeling van „besmette“ stukken, 4de onze deviezenpositie moest worden beschermd.

De hiertoe noodzakelijke maatregelen werden echter reeds maanden geleden in werking gesteld. De hieruit o.a. voortgevoelde verplichte registratie van alle in Indië aanwezige effecten kreeg reeds maanden geleden haar beslag. Welk landsbelang kan er dan nu nog gelegen zijn in de onveranderde handhaving van het verbod? Voor de gemeenschap, het algemeen belang, voor het land, kan het immers absoluut geen verschil uitmaken of bepaalde effecten toebehooren aan den onderdaan X, of aan den onderdaan Y. Men zal het met ons eens zijn, dat dit zoo zijnde, handhaving van het starre verbod het oorspronkelijke doel verre voorbij schiet, tot grove onbillijkheden leidt en eene volkomen noodloze beperking oplegt aan de bewegingsvrijheid, die, ook op dit gebied, ons Nederlanders zoo dierbaar is.

Wanneer dan vaststaat, dat het geen landsbelang (meer) is, dat het verhandelingsverbod gehandhaafd blijft, ware hiervan ook met den meest mogelijke spoed de consequentie te aanvaarden, en het verbod oogenblikkelijk op te heffen.

Resteert dan onder het oog te zien of deze opheffing aan zekere beperkingen onderworpen dient te worden.

MINIMUM-KOERSEN OVERBODIG

In de eerste plaats rijst dan de vraag of eene opheffing van het verbod gepaard dient te gaan met de instelling van minimum-koersen, d.w.z. koersen waarbeneden niet gehandeld mag worden. Wij achten eene zoodanige beperking geheel overbodig en uit den boze. Immers een aandeel is geen cent meer of minder waard of het nu al aan een minimumkoers gebonden is of niet. Bovendien klieven aan dit systeem groote risico's en onbillijkheden. Iemand die houder is van aandelen waarvoor de beurs de vastgestelde minimumkoers niet wil betalen, wordt, misschien geheel tegen zijn eigen inzichten en financiële mogelijkheden in, gedwongen het fonds aan te houden. Het risico dat hij loopt is b.v. dat het stuk na verloop van eenigen tijd geheel waardeloos zou blijken. Een voorbeeld van onbillijkheid illustreert het volgende: iemand is houder van aandelen, die wel den minimumkoers noteeren. Hij geeft, onder de gegeven omstandigheden, de voorkeur aan het bezit van een eigen woning. Hij kan zijn plan rustig uitvoeren.

Een houder wiens aandelen den minimumkoers niet halen had hetzelfde plan. Hij echter kan dit niet uitvoeren en blijft, tegen zijn zin, noodgedwongen met zijn stukken en risico's zitten. Zoo zouden er tientallen voorbeelden te geven zijn. Minimumkoersen kunnen een nuttige functie verrichten indien op bepaalde momenten ernstige excessen te vreezen zijn. Echter steeds slechts zeer tijdelijk. Op dat moment kan altijd (tijdelijk) nog ingegrepen worden.

Zoo lang dit echter niet strikt noodzakelijk is, late men de beurs vrij van alle remmen, teneinde haar in staat te stellen hare normale functies, t.w. het zoeken naar het juiste koersspel aan de hand van vraag en aanbod, te vervullen.

De houder, wien deze koers niet aanstaat verkoopt niet en houdt zijn stukken aan en wacht een betere gelegenheid af, de houder, wien de koers wel convenieert doet zijn zaken en voert zijn plannen uit. Zodoende is ieder vrij om naar eigen inzichten en verkie-

BEURSOVERZICHTEN

Londensche Beurs

Londen, 3 Jan. (Reuter). Op de stockexchange traden goudgeranden weer op den voorgrond. 3½% oorlogsleeningen steeg tot 103½. Chineseche douaneleeningen waren hooger, terwijl Argentijnsche obligaties teekenen van vaster worden vertoonden. Onder industriële waarden waren British American Tobacco's zwakker ten gevolge van een lichte vermindering in dividend en winsten, doch dit herstelde zich later gedeeltelijk. De markt bleef overigens kalm. De prijsbewegingen waren onbelangrijk.

DOW AND JONES

datum	Indus-	Sporen	Utilities	Orr-ver	in
	trials				duizenden
24/12	123.89	27.20	19.61	830	
26/12	129.02	27.32	19.54	840	
27/12	129.51	27.58	19.75	1.270	
28/12	130.11	27.85	19.80	890	
30/12	131.05	27.99	19.79	1.180	
31/12	131.13	28.13	19.85	1.070	
2/12	130.57	28.03	19.86	530	

zen over zijn middelen te beschikken. Dit is en een groot publiek en een groot handelsbelang. Beide bij den beurshandel betrokken categorieën hebben er recht op, dat, wanneer geen staatsbelang in het geding is, hunne belangen voor de volle honderd procent tot hun recht komen.

Er zijn nog meer beperkende mogelijkheden van den beurshandel denkbaar. Wellicht vinden wij aanleiding deze in een volgend artikel te behandelen.

(Nadruk verboden)

Guentzel en Schumacher

Aan het verslag van de N.V. Handelsmaatschappij Guentzel en Schumacher te Medan over het 34e boekjaar 1939 ontleenen wij:

Ten aanzien van het boekjaar 1940 vermelden wij dat de gang van zaken gedurende de eerste drie maanden bevredigend is geweest.

Omtrent de Stichting „Pensioenfonds voor het Europeesch Personeel der N.V. Handel Maatschappij Guentzel en Schumacher“, stellen wij voor, ter versterking van dit fonds, met het oog op de sterke koersdaling der Staats- en Gemeente-leeningen, hieraan een bedrag van f 13.986,71 ten laste van de winst toe te voegen.

Balans (Debet-zijde)

Kassa: f 44.915,85. Dit bedrag vertegenwoordigt de kassaldi van al onze kantoren. Bankiers: f 429.189,77 zijnde ons tegoed bij onze bankrelaties. Debiteuren: f 1.606.048,54.

Onze uitstaande vorderingen zijn, voor zoover thans te beoordeelen, als geheel volwaardig te beschouwen en over een groot aantal afnemers op onze verschillende kantoren verdeeld. Dubieuze debiteuren: f 10,—. Elk der kantoren met f 1,—. Goederen: f 1.810.539,06. Behalve de waarde der in onze pakhuizen in Indië opgeslagen import-goederen, is hierin begrepen een bedrag van f 364.783,26 aan zeilende goederen. De waardeering onzer voorraden heeft op uiterst voorzichtige wijze plaats gehad en meenen wij te mogen aannemen, dat deze bij verkoop een behoorlijke verdienste zullen laten.

Bovendien werd in het cijfer onzer goederen opgenomen een bedrag van ca. f 675.000,— aan rijst, bij ons opgeslagen ten behoeve van het Voedselvoorzienings Fonds (Ned. Ind. Gouvernement).

Producten: f 1.253.533,88. Dit bedrag vertegenwoordigt de inkoopwaarde van de producten zoowel in onze pakhuizen als zeilende, waarvan de verrekening met koopers per 31 December nog niet heeft plaats gehad. Ingevolge het groote bedrag aan zeilende producten bij het uitbreken van den oorlog, ondervond de afrekening van vele partijen, buitengewoon langdurige vertraging.

f 431.536,— vaste en roerende goederen.

Balans. (Credit-zijde)

Kapitaal: f 4.600.000,—, waarvan uitgegeven: f 3.250.000,—. Creditoren: f 743.083,07. Statuair Reserve: f 969.819,44. Aan deze rekening werd toegevoegd de rente 4%; voorts werd deze vermeerderd met 10% van de behaalde winst over het boekjaar 1939, overeenkomstig de statuten. Reserve Debiteuren:

Deze rekening bedroeg per 1 Jan. 1939 f 93.755,39 na de noodig geoordeelde afschrijving op Dubieuze Debiteuren, werd hieraan een bedrag van: f 14.209,79 toegevoegd, zoodat deze rekening per ult. Dec. 1939 beloopt f 107.965,18. Reserve Diverse Belangen: f 65.000,—. Reserve Belastingen: f 142.000,—. Creditoren: f 743.083,07. Onafgehaalde Dividenden: f 1.920,—. Dividend 1939: f 195.000,—. Dotatie Pensioenfonds: f 13.986,71. Tantièmes volgens artikel 16 der Statuten: f 36.998,10. Totaal: f 5.575.773,10.

RUBBERUITVOER BRITISH MALAYA

Singapore, 2 Jan. (Reuter). Het voorlooppig uitvoercijfer van rubber in British Malaya bedroeg in December 69.565 tons.

Economische Politiek van Amerika

Na de Presidentieele Verkiezingen

Koersen sterk opgelopen

(Van een speciaal medewerker)

New York, Nov.

Onmiddellijk nadat de herkiezing van President Roosevelt was bekend geworden, zijn verschillende economische en financiële maatregelen aangekondigd die erop wijzen, dat de Regeering krachtig voortgaat in de richting welke tot dusverre reeds was gevolgd. Gelijk van haar was te verwachten in een tijd als deze, worden zoowel de economische als de financiële politiek geheel in dienst gesteld van de algemeene buitenslandse staatkunde. In dit opzicht zouden de Republikeinen waarschijnlijk een andere, meer behoudende koers hebben gekozen wanneer zij in de jongste verkiezingen gezegevierd hadden.

Vooreerst is door den Secretaris van de Schatkist een verhooging aangevraagd van het „plafond“ van de staatschuld van 45 tot 65 milliard dollar. Het programma der herbewapening moet ten aanzien van land- en luchtmacht vrijwel van den grond af beginnen en zal zeker leiden tot drastische vermeerdering van de staatschuld. De Regeering stelt zich blijkbaar niet voor, meer dan een klein gedeelte van deze uitgaven uit de gewone inkomsten te financieren. Het groote tekort op de staatsbegroting, dat reeds bestond, zou dit trouwens niet toelaten.

Ten gevolge van deze aankondiging van den heer Morgenthau zijn de koersen der aandelen, en ook die der staatsfondsen, sterk opgelopen. De eerste koersstijging zou volgens de financiële bladen een gevolg zijn van de vrees voor inflatie, de laatste zou voortkomen uit de verwachting, dat de nieuw uit te geven obligaties in tegenstelling tot de oude niet vrijgesteld zouden worden van de inkomstenbelasting.

Een zelfde vrees voor inflatie kwam tot uiting na de herkiezing van President Roosevelt in 1936, doch, niettegenstaande de schuldenlast sedert 1932 reeds is verdubbeld, is tot dusverre van inflatie niets gebleken. Ook in de komende jaren behoeft een inflatie in den technischen zin niet te worden gevreesd, daar nog steeds groote werkloosheid heerscht — zij het slechts onder de ongeschoolde krachten — met daaraan toe veel ongebruikt kapitaal. Het ligt in de bedoeling der Regeering om het programma der wapeniging te doen uitvoeren op zoodanige wijze, dat vooral de onbenutte productieve capaciteit daartoe wordt aangewend, terwijl de gewone voortbrenging daarnaast zich zoo geleidelijk mogelijk kan blijven voltrekken. De oud-President-Directeur van de General Motors Knudsen is door de Regeering aangewezen om deze moeilijke coördinatie in overleg met de industrieelen te leiden, en daarbij eventuele „bottlenecks“ te voorkomen. Deze laatste noodzaak heeft er weer toe geleid om voorkeur toe te kennen aan de uitvoering van die orders voor de herbewapening, welke anders slechts met teveel verlies aan tijd zouden kunnen worden uitgevoerd. Met name geldt dit voor bestellingen van werktuig-machines. Ook machines, welke waren besteld en betaald door exporteurs, en welke reeds gereed waren gekomen, zijn veelal door de „Priorities Board“ voor de nationale wapeniging bestemd.

Dat op den duur de herbewapening zuiver ingepast kan worden in de normale productie, zonder dat zich hier en daar groote prijsstijgingen voordoen — of wel gedwongen beperking van de normale productie met toezicht op de prijzen wordt ingevoerd — is niet aanmerkelijk, en in den ongelijkzinnigen zin van verhooging der prijzen valt dan ook wel inflatie te verwachten. Het gebrek aan geschoolde arbeiders en aan „machine tools“ werd reeds vermeld. De staalindustrie werkt thans vrijwel op volle capaciteit, en de productie ligt hooger dan die van 1929. De algemeene index van bedrijvigheid van het „Journal de Commerce“ staat op 114%, waarbij de gemiddelde bedrijvigheid van 1927-'29 op 100 is gesteld. In Juli j.l. was de index nog slechts 100. De index van de industriële voortbrenging is circa tien punten hooger dan die van de algemeene bedrijvigheid, en de bestellingen voor productiemiddelen staan op 150, waarvan 50% momenteel niet uitgevoerd kan worden.

Naar wordt verwacht, zal in 1941 een nieuw model meer voor automobielen worden toegelaten, hetgeen enige ontspanning zal brengen in de vraag naar werktuig-machines. Ten gevolge van de tewerkstelling van miljoenen meerdere arbeiders, die reeds heeft plaats gehad, is de vraag onder andere naar automobielen zeer gestegen. De productie van automobielen was in de eerste tien maanden van 1940 even groot als de geheele productie van 1939. In het algemeen gesproken komen de huidige moeilijkheden hieruit voort dat zich tegelijkertijd met de sterke vraag naar wapeniging een groote opleving voor-

doet in de takken van nijverheid, die werken voor de consumptie in vredes-tijd. Als uiting van een en ander heeft zich in de afgelopen maanden reeds een vrij belangrijke stijging van de prijzen voor den handel in het groot voorgedaan.

Steun aan Engeland

Teneinde tegemoet te komen aan de dringende behoefte aan oorlogsmateriaal welke het Vereenigde Koninkrijk heeft, is door President Roosevelt thans als maatstaf vastgesteld dat 50% van de nieuwe productie voor dezen uitvoer, en de overige helft voor de binnenlandse wapeniging zal worden bestemd. De „Priorities Board“ heeft de bestelling van 12.000 vliegtuigen voor de Royal Air Force in behandeling genomen.

Senator King heeft een amendement voorgesteld op de Johnson Act, die leeningen verbiedt aan staten welke hun verplichtingen, uit vorige leeningen voortvloeiend, niet hebben voldaan. Het onderhavige amendement beoogt om leeningen voor den aankoop van graan en andere landbouwproducten aan het Vereenigde Koninkrijk mogelijk te maken. Hierdoor zou kunnen worden voorkomen dat Engeland op te korten termijn moet overgaan tot het verzilveren van alle Amerikaansche fondsen, die het nog bezit. Ook Canada ondervindt moeilijkheden ten gevolge van de verplichting om in de Vereenigde Staten openbare credieten te openen bij het doen van elke bestelling voor oorlogsmateriaal, en er is sprake van om dit land te helpen door middel van een leening van de Im- en Export Bank.

Zuid-Amerika

Deze laatste bank, een semi officiële instelling, waarvan het kapitaal in September j.l. met 500 millioen dollar is verhoogd, zal in het bijzonder worden ingeschakeld bij de economische en politieke samenwerking met Zuid-Amerika.

Ten aanzien van koffie wordt een contingententverwachting verwacht, waarbij de Vereenigde Staten invoerquota voor de verschillende Latijns-Amerikaansche landen instellen welke overeenkomen met gelijktijdig ingaande even groote uitvoerquota van die landen. Als basis is de huidige invoer genomen, waarbij evenwel de landen, die in hoofdzaak naar het Europeesche vasteland uitvoerden, als tegemoetkoming in hun moeilijkheden een wat grooter, en de overige producenten die reeds veel naar hier uitvoerden — Brazilië bij voorbeeld — diensentgevolge een wat kleiner quotum krijgen. De niet-Latijnsche producenten krijgen volgens de plannen ongeveer twee procent van den totalen invoer toegewezen, hetgeen in overeenstemming is met wat zij tot dusverre invoerden. Daar echter deze laatste producenten, waaronder Nederlandsch-Indië, slechts weinig van hun oogst in de Vereenigde Staten verkochten, is de regeling voor hen ongunstig. De totale invoer is gesteld op circa vijftien millioen zakken.

Bij stijging van het verbruik, welke te verwachten is door de toenemende bedrijvigheid hier te lande, zullen de quota voor de verschillende producerende landen evenredig worden verhoogd. De Im- en Export Bank zal waarschijnlijk worden ingeschakeld om het bewaren van de overvloedige voorraden in de Amerikaansche landen van productie te financieren.

De Metal Reserves Board heeft dezer dagen contracten afgesloten met de verschillende Boliviaansche tin-mijnen, voor de verschepping van erts naar de Vereenigde Staten van hoeveelheden, overeenkomende met 18.000 ton zuiver tin per jaar. Daar de Amerikaansche smelterij nog gebouwd moet worden, wordt overwogen om het erts voorlooppig op te slaan in Noord-Chileensche en Zuid-Peruaansche havens, en de betaling reeds te doen geschieden bij aankomst aldaar.

Tenslotte wordt de invoering van Pan-Amerikaansche productie-quota voor katoen en cacao overwogen, waarbij voor cacao klaarblijkelijk aan een regeling wordt gedacht overeenkomstig die, welke voor koffie is aangekondigd. Voor katoen is de toestand geheel verschillend, daar de Vereenigde Staten hiervoor zelf verreweg de voornaamste producenten zijn.

Men kan den toestand samenvatten als volgt. De opwaartse beweging van de industriële voortbrenging wordt sterker geaccentueerd, met herbewapening, uitvoer van oorlogsmateriaal en daaruit weer voortvloeiende verhoogde koopkracht als oorzaken.

De spanningen, die hiervan het gevolg zijn, zullen lekten tot prijsstijgingen, doch waarschijnlijk nog meer tot ingrijpen van de overheid: belasting op de winst, regeling der prijzen en productie van overheidsweg. De regeering zal voortgaan met volten steun te geven aan de Geallieerden — welke steun voor Amerika zeer profijtelijk is —, terwijl de „good neighbor policy“ jegens Latijnsch-Amerika, ofschoon financieel onvoordeel, zal worden voortgezet uit hoofde van de politieke belangen, daaraan verbonden.

Productenmarkt Batavia

WEEKOVERZICHT 22 DEC. '40 TOT 3 JAN. '41

Onze medewerker voor producten-zaken schrijft ons in het overzicht van de Batavia'sche markt van deze week:

Koffie. Lampong Robusta & W.I.B. Robusta. De koffie termijn-markt te New York had gedurende verslagperiode een opgaande tendens. De noteringen liepen op van 415 tot 445. Het koffiefonds was voor lokale consumptie slechts een paar maal geopend waarbij 30% en 15% triage G.B. koffie gekocht werd tot vrij belangrijk hogere prijzen. Afgedaan werd n.l. voor 30% triage koffie tot f 20,75 en voor de 15% koffie tot f 21,— per 100 Kg. op basis e.k. Telok Betong.

W.I.B. koffie werd eveneens op hogere prijzen afgedaan, zoowel voor export als voor lokale consumptie.

Peper. Zwarte Lampong. De laatste termijn-notering van New York bedroeg: Jan. 416, Maart 424, Mei 430. Hetgeen een stijging beteekent van 10 tot 15 punten. De peper-markt op Java en Telok Betong was in het algemeen stil, doch goed prijshoudend. Er waren slechts weinig verkopers op het niveau van ± f 8,25 e.k. Telok per 100 Kg. In het algemeen worden niet veel lagere prijzen verwacht daar de oogst welke gedeeltelijk nog niet verkocht is, zich in vaste handen bevindt. Exporteurs toonden weliswaar nog weinig belangstelling, daar de pariteit te Telok Betong nog hooger ligt dan die van Amerika.

Witte Muntok. Gedurende de afgelopen veertien dagen bestond er vrij goede belangstelling van exportzijde voor het witte product. Banka kon dan ook eenige partijen van de hand doen tot den prijs van f 20,75 en f 21,— per 100 Kg. fob Banka. De markt sluit iets stiller, met vraag tot f 20,50 en aanbod tot f 21,25. Ook voor dit product wordt een niet veel lagere prijs verwacht.

Citronella-Olie. Tegen het einde van het jaar flauwde de markt door wat dringender aanbod was af, waarbij contract A aan export werd afgedaan tot f 0,72½ zonder drum en f 0,85 met drum. Hierop kwamen echter meerdere speculanten in de markt voor Jan/Maart levig, en de forward termijn. De prijs kon alweer vlug oplopen tot f 0,90 incl. drum. Voor verdere termijnen werd zelfs tot f 0,95 betaald. Het aanbod van goede A-olie nam wat af tengevolge van de grotere productie van C-olie. De mindere kwaliteit wordt waarschijnlijk veroorzaakt door de groote regenval.

Tapioeca's. Geregeld werden er door exporteurs, vooral voor AA-soorten, bij kleine hoeveelheden uit de markt genomen. Fabrikanten offereerden slechts mondjesmaat zoodat het niet verwonderlijk is dat de prijs langzaam opliep, en ten slotte tot f 8,— werd gehouden. De A-soorten evenwel konden bitter weinig belangstelling trekken, zoodat wel tot f 0,75 lager te krijgen was. Voor het gebakken product bleef de belangstelling minimaal, zoodat daardoor vrijwel niets werd afgedaan.

Rijst. De rijstverkoop door de Verkoop-Centrale zijn op 2 Januari na een korte rustpauze weer hervat en al dadelijk deed zich een flinke vraag gelden. Ook den volgende dag waren de biedingen zeer bevredigend. In Oost-Java zijn zelfs op richtprijzen bijna geen verkopers voor bepaalde soorten te vinden. Door de vaste markt komt thans het tweedehands aanbod geheel in vaste handen en blijven ook in West-Java de richtprijzen gehandhaafd. Deze zijn voor Januari met ingang van 2 dezer als volgt vastgesteld:

Krawang-rijst franco ringbaan Batavia

KSB	f 8,70	KTB	f 7,84
KBA	„ 8,40	KTL	„ 7,72
KBB	„ 8,15	KTD (wit)	„ 7,62
KMB	„ 8,03	KTD (rood)	„ 7,52
KMC	„ 7,71	PKT (wit)	„ 7,38
KMD	„ 7,84	PKT (rood)	„ 7,28

Indramajoe-rijst franco ringbaan Batavia

ITL	f 8,—	ISL	f 8,—
IBS	„ 8,66		

Rubber Marktrapport vanaf 22 Dec. 1940 t/m 3 Jan. 1941

Gedurende de Kerstweek c.q. de laatste week v/h jaar 1940 vonden zeer weinig transacties plaats aangezien het aanbod veelal ontbrak. De marktprijzen voor Sheets en Crêpe handhaafden zich op een niveau van circa 32½ voor Crêpe en 32½ cent voor Sheets.

In verband met het per 1 Januari 1941 ingaande nieuwe verhoogde uitvoerrecht op Rubber (verschil 0,53 cent per ½ kg) opende de markt in het nieuwe jaar op circa ½ cent lager niveau n.l.: 31½ cent voor Crêpe en 32½ cent voor Sheets.

Het slot lag vaster op respectievelijk 32 en 32½ cent voor vroeger levering in Januari. Voor Februari en Maart levering was belangstelling van Japansche zijde tot circa ½ cent discount.

Licenties. De belangstelling bleef voor A licentie gering, kleine zaken kwamen tot stand tot 26½ a 27 cent per kg. De eerste B licentie vendutie in het binnenland bracht 28½ cent per kg op.

N.V. BROODBAKKERIJ MAISON BOGERIJEN

Bewilliging verleend op de akte van oprichting van de N.V. „N.V. Broodbakkerij Maison Bogerijen“.

„ADVENTURE IN DIAMONDS"een avontuurlijk, spannend en humoristisch verhaal, zich afspelend in Kaapstad met **GEORGE BRENT** Verwachterin en **ISA MIRANDA** - **REX** -**John Pryce & Co**

Vendutie
op Dinsdag 7 Januari
Kijkavonden Zondag en
Maandag 5-8 uur
ten huize v/d WelEdG. Heer
H. F. DUWAER
Djocjagweg 3
(nabij Madioenweg)

Manilla rortan zijde, markies,
PARASOLKREES, fraaie
kaarsenkroon- en lampen,
STAARTKLOK, zonnetafel,
Chin. kastjes, OLIEVERF
SCHILDERIJEN en etsen,
VLAAMSCHESCHRIJFT-
FEL m/mooie stoel, nieuwe por-
tieres, OUD-ENG. SALON-
ZITJ, dames-schrijftel, col-
lectie romans, G.E. bureau-
lamp, keurige vaas- en staan-
de lampen, boekenrakken,
MODERNE slaap- kleed-,
kinder- en EETKAMER-
MEUBLEMENTEN, toilet-
tafel (ronde spiegel), ledikan-
ten, Senking fornuis, nieuwe
gasfuser, enz.

**KOEL
en
GEZELLIG**

zit U bij:

TOKO „OEN"
RESTAURANT EN
ICE CREAM PALACE
NOORDWIJK 24 Bat.-C.
Tel. WL 5001

TJIBADAK

Voor abonneementen
klachten omtrent de
bezorging van het
BATAVIAASCH
NIEUWSBLAD
enz. gelieve men
zich te wenden tot
TOKO BOGOR
Provisien en Dranken
Telefoon No. 7 (seven)

MAANDAGOGHTEND
OM 8 UUR

**1000
DAMES-JAPONNEN**

ONGEKEND LAGE PRIJZEN
TOT 50% GEREDUCEERD

MODEHUIS

BEATRIX

RIJSWIJKSTRAAT 28
BATAVIA-C., TEL. WL 1533

FAILLISSEMENTEN

Raad van Justitie Batavia Curator Weeskamer Batavia
UITGESPROKEN bij vonnis 3 Jan. 1941 R. Ca. Mr. J. H. Peter.
B. B. Wiegand, pensionhouder, Scottweg 10E, Batavia-C.
Oej Eng Kian alias Wong Hien handelaar, wonende desa Soekaratoe, onder-
district Indhiang, Tasikmalaja
INDIENING SCHULDVORDERINGEN uiterlijk op
10 Febr. 1941 Tan Tjoe Seng merk Tay Hong & Co. Batavia-C.
24 " 1941 Lie Gok Lok merk Gie Soen, Batavia-C.
3 Maart 1941 Djoeali, Tandjong-Priok.
VERIFICATIE-VERGADERING 10 u. v.m. gebouw R. v. J. Batavia ddo.
26 Febr. 1941 Tan Tjoe Seng merk Tay Hong & Co. vd.
12 Maart 1941 Lie Gok Lok merk Gie Soen vd.
19 " 1941 Djoeali vd.
NEDERLEGGING UITDEELINGSLIJST ter inzage ter Griffie R. v. J.
(Afschrift bij de Weeskamer) vanaf 7 Januari 1941 gedurende:
3 weken B. Ossewaarde, eenig beheerend vennoot van de Commanditaire
vennootschap Autotechnisch Handelsbureau B. Ossewaarde, Soe-
kaboom (1e tev. slot 6%).
BEEINDIGING door het verbindend worden der slotverdelingslijst.
ddo. 17 Dec. '40 Jong Thoen Tjhin merk Toko Serang, Batavia-C.
17 " '40 Jong Tay Pie, Bandoeng.
17 " '40 Khoe Hap Bie, Indramajoe.

**NIEUWE
TECHNISCHE BOEKWERKEN**

Marine Diesel Oil Engines 4th. ed. 1935, Manning
War-Shipconstruction "30 1 395 Niles Newel Airplane
structures "38 2 voll. 1 625 Crantz Ballistik 3 dln
1 21,50 Hutchins Technical Encyclopaedie, nieuwste
dr. 2 voll. 1 16,50 enz. Vraagt catalogus.
Boekhandel S. LEZER, Toendjoeng 29 Soerabaja.

**VOOR BRILLEN bezoekt:
POPULAIRS OPTISCHE AFDEELING**

PASAR BAROE 93 BATAVIA-C
OOG-ONDERZOEK GRATIS

**NEDERLANDSCHE
HANDEL-MAATSCHAPPIJ, N.V.**
Hoofdkantoor te BATAVIA
DOCUMENTAIRE- EN
DELEGATIE GREDIETEN

Coiffeursalon „Instituut Cora"

Specialisten in:

PERMANENT WAVE en
WATER WAVE
MASSAGE
MANICURE
EPILEEREN

Gediplomeerde COIFFEURS en SCHOONHEIDSSPECIALISTEN
CITADELWEG AIR CONDITIONED SALONS TEL. WL.
26 C. A. Verheyen 4107

ELKEN DAG MAGNEETJES

de kleine advertenties met groote trekkracht
(Minimum f 1.— per plaatsing)

**Luwembad
„Batavia"**

DAMES ZWEMT IN DE RUSTIGE
OGHTEND-UREN
Het houdt U GEZOND, FIT en
LEENIG
GESLOTEN
wegens schoonmaak
Vrijdag 10 Januari 1941.

Magneetjes Trekken

DE ACCOUNTANTSKANTOREN B. WOLF
te Batavia, Cheribon, Semarang en Magelang
belasten zich met alle accountants-
en belastingzaken

**„MORPHEUS"
GOAN TIANG & Co.**

Senen 117 Batavia C. Telf. WL 1917
Bodjong 108 Semarang Telf. Sm. 1214
Gembongan 71 Bataja Telf. Z. 3058
Kajotongan 101 Malang
Kepadandan 63 Palembang
Kesawan, Medan

PRIJSKOURANT GRATIS

**WITTE
EEK**

NOORDWIJK 15
PROFITEERT

THEEDOEKEN
per 6 stuks
99^{ct} en 7⁶⁰
FLAN-ELLEN-
DEKENS
1⁶⁸
BADHAND-
DOEKEN
62^{ct} en 34^{ct}
80 c/m 107 c/m
lang lang

TAFELGOED
140 c/m breed
1²⁰
per Mt.
BIJPASSENDE
SERVETTEN
2¹⁵
per 1/2 doz.
DASSEN
van 1⁵⁰
thans: **95^{ct}**

Deca Park

HEDEN:
en v. av.
7.15 en
9.45
de
Magni-
fieke
Merro-
pre du tie

Florian
YOUNG
GILBERT
CHARLES COBURN
LEE BOWMAN
REGINALD OWEN
LUCILE WATSON
IRINA BARONOVA
and "FLORIAN"

Vooraf British Gaumont News
(Alle leeftijden)

Matinee's
Zaterdag 4.45 n.m.
Zondag 10.30 v.m. en 4.45 n.m.

„LET FREEDOM RING"

met NELSON EDDY,
VIRGINIA BRUCE,
LIONEL BARRYMORE
en VICTOR MACLAGLEN
(Alle leeftijden)

CAPITOL CINEMA PALACE

AIRCONDITIONED Heden- en volgende avonden
7.30 en 9.45
aanvang 7.15 en 9.45

**Walt Disney's
Pinocchio**
FULL LENGTH FEATURE
IN TECHNICOLOR

KOMT TIJDIG! HET LOOPT ELKEN AVOND STORM
Vrijkaarten niet geldig. (Alle leeftijden)

SPECIALE MATINEE'S VAN „PINOCCHIO"
in beide theaters gewone avondprijzen

CAPITOL CINEMA
Zaterdag 5 n.m. Zaterdag 4.30 n.m.
Zondag 10.30 v.m. en 5 n.m. Zondag 10 v.m. en 4.30 n.m.

Voor bioscoop-annonces zie ook
3de blad pag. 3

BIJ ONS WORDT MOMENTEEL 'T MEEST GELOCHEN!

MISS RIBOET

HEDEN: REPRIS v.h. Ind. Successtuk „MOESIM-MELATI"
9 u. n.m. of „Melati-Tijd". Een v.M.K.'s beste Creaties!
EEN ZATERDAG-AVOND SPECIAAL PROGRAMMA!
1.150 - 1.20 - 0.90 - 0.60 - 0.30 - 0.15. Pl. Bespr. 10-6 & 10 ct.
Morgenavond: De 14de. opv. alh. v/h beroemde „GAGAK-SOLO".
Maand. 6. waarin Miss Riboet & haar gedress. Krasi tromfelen vieren
Bat. Nwsl. „Hoereer de voorstelling in den smaak is gevallen,
— ook van de hooge gasten — blijkt wel uit het feit, dat Mevrouw de
Jonge, die aanvankelijk had laten weten, dat zij slechts tot de Pauze
kon blijven, tot het einde gebleven is."

EEN SPOOK OP STAP

Papa ging „op stap" in New
York en miste de boot... een
schip dat met man en muis ver-
ging! Waarna zijn familie goede
sier maakte met het assurantie-
geld en niets van het terugge-
keerde „Spook" wilde weten.

THE GHOST COMES HOME
with **FRANK MORGAN**
BILLIE BURKE
ANN RUTHERFORD
JOHN SHELTON
REGINALD OWEN
DONALD MECK
NAT PENDLETON
FRANK ALBERTSON
Screen Play by Richard Maibum
and Harry Ruskin
Directed by William Thiele
Produced by ALBERT E. LEVY

SPOEDIG DECA PARK SPOEDIG**Elken dag Magneetjes**

Minimum f 1.— per plaatsing.
de kleine advertenties met groote
trekkracht.

1530

1534

1534

1534

1534

1534

1534

1534

1534

1534

1534

1534

1534

1534

1534

1534

1534

1534

1534

1534

1534

1534

1534

1534

1534

1534

1534

1534

1534

1534

1534

1534

1534

1534

1534

1534

1534

1534

1534

1534

Lord Lothians imposant Testament

Amerika voelde zijn Heengaan als een Nationaal Verlies

Hij genoot het Vertrouwen

Doordat hij niet optrad als Propagandist en Amerika niet in den Oorlog wilde halen

Brief uit New-York

(Van onzen eigen correspondent)

New York, 12 December

De ontsteltenis waarmede vandaag iedere Amerikaan de opschriften in de kranten las, de verslagenheid van voorbijgangers rondom de courantenkiosken, gaven ineens een bijna tastbaar bewijs van Amerika's medeleven met de Engelse zaak.

Het heengaan van Lord Lothian werd als een nationaal verlies gevoeld.

Wij hebben hier in de laatste twee jaren de stemming zeer geleidelijk en zeer regelmatig zien omslaan. Het is geen op- en neergaan geweest, maar de sympathie voor Engeland bewoog zich in een voortdurend stijgende lijn. Toch wordt men zich de kracht van deze sympathie eigenlijk pas goed bewust in tragische oogenblikken als deze. Slagzinnen als „alle hulp maar geen oorlog“ geven de stemming eigenlijk zeer onvoldoende weer.

Hitler's propaganda heeft goed gewerkt — maar in de verkeerde richting. Vooral zijn laatste rede waarin hij de grenzeloze domheid beging ook een dreigenden toon tegen Amerika te laten hooren heeft wonderen verricht.

Als Amerika zijn geweldige inspanning om den achterstand in de wapenring in te halen nog meer kon opvoeren, zou het dit nu zeker doen. Maar waar Amerika alles er op zet om b.v. de productie van vliegtuigen in 1940 op 40.000 te brengen kan zelfs Hitler's aansporing vermoedelijk weinig effect meer hebben. Heel Amerika is nu één arsenaal en men ziet het wonder gebeuren dat zelfs de verwerende Labor Unions water in hun wijn doen om het wapeningsprogramma te doen slagen.

Een ander wonder is dat de Amerikaanse politiek durven gewagen van de mogelijkheid om aan Engeland credieten toe te staan. Wie twee jaar geleden daar ook maar over had durven kijken zou rijk voor het gekkenhuis zijn verklaard. Het niet betalen van de schuld uit den vorigen oorlog werd zulk een vergrijp tegen de goede zeden geacht dat de Johnson Act indertijd met een geweldige meerderheid werd aangenomen. De materiele opvatting over de afwikkeling van den vorigen oorlog had volkomen gezegevierd. De Geallieerden waren wanbetalers gebleken en daarmede hadden ze alle verdere consideratie verbruid.

De Johnson Act maakte voorgoed het verlenen van credieten aan dergelijke wanbetalers onmogelijk en de Neutraliteitswetten, die een jaar geleden het beginsel van het „cash and carry“ invoerden, werden al bijzonder liberaal en toetschietelijk geacht. Nu ja, men kon de Geallieerden niet in den steek laten, zij vochten tenslotte in Amerika's frontlijn, maar niemand durfde bij die gelegenheid zoo ver gaan de mogelijkheid van nieuwe credieten in het oog te vatten.

LORD LOTHIAN'S TAAK

Het bleef aan Lord Lothian voorbehouden de Amerikaanse brandkast rijp te maken voor de bestorming.

Hij ging uiterst voorzichtig te werk. Vier dagen voor de Engelschen den oorlog aan Duitschland verklaarden hadden gekomen, wist hij zeer goed dat hij de Amerikanen met fluweelen handschoenen moest aanpakken. De angst om in den oorlog te worden betrokken was hier toen groot. De isolationisten in het Congres en ook daar buiten hadden het oor van het volk.

Lord Lothian heeft nimmer den indruk gewekt dat hij Amerika in den oorlog wilde halen. Zelfs het onderwerp van de credieten roerde hij in het eerste jaar niet aan. Hij liet geen gelegenheid voorbij gaan om te onderstrepen dat Engeland alleen wapenen noodig had. Wapenen en vooral vliegtuigen. Troepen had Engeland genoeg.

Hij leidde een rustig teruggetrokken leven, deed niet mee aan groote diplo-

matieke diners, gaf alleen intieme maaltijden waartoe hij altijd slechts een paar gasten noodde, maar gasten die hij met zorg uitzocht. President Roosevelt noemde hem bij zijn voornaam Phil. Minister Cordell Hull koesterde een diepe vriendschap voor hem. Hij schuwde de pers, maar stootte haar niet af. Hij wist uit zijn onwennigheid om met journalisten om te gaan zelfs munt te slaan door zich nog verlegener voor te doen dan hij was en zijn afschuw van publiciteit leverde prettig leesbare copy op. Menigmaal gaf hij te kennen dat hij massa-interviews heelemaal niet plezierig vond. Maar zijn vriendelijke persoonlijkheid verhinderde dat iemand hem dat kwalijk nam.

In oorlogstijd kan het voor een diplomaat geen kwaad als hij geen publiciteit zoekt, zeker voor een Engelsch diplomaat die licht in de verdenking komt dat hij stemming tracht te maken.

De stemming die Lothian maakte was juist te danken aan het feit dat hij deze stemming niet opzettelijk in het leven riep. Hij was geen propagandist en daarom had men vertrouwen in hem. Toen hij dan ook onlangs bij zijn terugkeer uit Engeland een zeer duister beeld opging van den staat der Engelse financiën veroorzaakte dit een sensatie.

Als Lothian zoo iets zei moest het waar zijn en niemand die in Amerika iets in de melk te brokkelen heeft of hij wil alles doen om te verhinderen dat Engeland den oorlog verliest. Zoo gebeurde het dat couranten en politici die tot dusverre de Johnson Act als een evangelie beschouwden er aan begonnen te rukken en te trekken zoodat de Congresman Johnson, die zijn naam aan de wet gegeven heeft, het noodig vond met een theatraal „slechts over mijn lijf“ de wet voor onaantastbaar te verklaren.

NIET MEER „OF“ MAAR „HOE“

Een wet is een wet en zelfs de President en Minister van Financiën kunnen er niet de hand mee lichten. Maar dat zij naar wegen zoeken om Engeland aan credieten te helpen staat, hoe hard het

ook ontkend wordt, vast. De President is op het oogenblik dat wij dit schrijven nog op zijn inspectietoelt langs de Engelse hbrases die aan Amerika ter beschikking zijn gesteld en niemand en niemand kan voorspellen wat uit zijn vindingrijkheid en initiatief geboren zal worden. Minister Morgenthau wordt iedereen dag door de pers aan den tand gevoeld en ontwijkt steeds weer het antwoord met de negatieve verklaring: „Er zal niets worden gedaan buiten het Congres om“. Dit spreekt natuurlijk van zelf. Wat aan het Congres zal worden voorgesteld blijft echter een geheim. Het heeft weinig zin de vele veronderstellingen op te sommen die hieromtrent op dit oogenblik worden gemaakt en waarvan een is dat Amerika aan Nederland leent (dat buiten de bepalingen van de Johnson Act valt) en Nederland op zijn beurt aan Engeland. Hoofzaak is dat de Regering zich dag en nacht bezig houdt met de vraag hoe Engeland zoo snel mogelijk kan worden geholpen zonder het te noodzaken al zijn waarden die het in dit land opgepoet heeft te verzilveren. Afgezien van andere overwegingen zou dit laatste een ongunstige invloed hebben op de Amerikaanse beurs, omdat een groot deel van Engeland's bezit uit Amerikaanse effecten bestaat.

Het is in ieder geval niet meer de vraag „of“, maar „hoe“ Amerika helpen zal. Dat Amerika in principe bereid is Engeland financieel te helpen en voor geen Duitse dreigementen uit den weg zal gaan is voor een groot deel te danken aan den bekwaam diplomatieken vertegenwoordiger dien Engeland sedert de oorlog begon te Washington heeft gehad, de man die eenmaal in Hitler's eerlijkheid geloofde maar van het oogenblik af dat hij het bedrog doorzag zich ten volle in dienst stel-

de van de bestrijding van Hitler's Imperialisme.

De Amerikanen zijn zeer gevoelig voor dramatische effecten en dramatisch was het zeker dat de avondbladen van heden naast elkander afdrukten de prachtige rede welke gisterenavond in naam van Lothian die ziek te bed lag gehouden is door zijn Gezantschapsraad, Neville Butler,..... en Lothian's doodbericht.

Het was de laatste rede van een stervend man en zijn woorden worden er des te indrukwekkender door.

Hoe zeer nam men het den Engelsen kwalijk, wanneer zij, nog maar een jaar geleden, er op wezen dat de oorlog van Engeland ook de oorlog van Amerika was. Maar niemand uitte kritiek toen gisteren Lothian's woorden werden gesproken „Indien Engeland, de Oostelijke oevers van den Atlantischen Oceaan en de eilanden die daar in de buurt liggen, LJsland, de Azoren, of bases als Dakar in handen van de dictators vallen, of als gij niet in staat zijt de versterkte eilanden in den Stille Oceaan te verdedigen, dan komen de springplanken naar Amerika in handen der totalitaire staten, dan leveren de Oceanen een bruikbare passage voor hen op en Amerika ligt open voor den aanval. De veiligheid van de Vereenigde Staten en die van Engeland hangt af van onze macht om den Atlantischen Oceaan te verdedigen en van de uwe om de Pacific onaantastbaar te maken. Dit is een situatie die evenzeer u aangaat als ons. Alleen met de hulp van uw vliegtuigen, munitie, schepen en geld zijn wij zeker van de overwinning. Als gij ons steunt zullen wij nooit opgeven“.

Het waren Lothian's laatste woorden en het is niet aan te nemen dat het Congres er doof voor blijft.

(Nadruk verboden)

Litauen rekende op Duitse Bescherming

En was overtuigd dat Hitler Wilna voor de Litauers had bestemd

President voorkwam Marsch naar die Stad

Zodoende vreesde men Moskou niet

(Door een bijzonder medewerker)

Na den Anschluss van Memel werkten honderden Litauische arbeiders in het „Gebied“. Toen de oorlog uitbrak, bedankten dezen ervoor in Duitschland te blijven. De voedselschaarste en de verscheidene beperkingen drukten zwaar op hun gemoed.

Daar de Duitschers deze arbeiders niet gaarne wilden laten gaan, bleef hun niets anders over, dan van hun werkplaatsen te desertieren en te zien zoo spoedig mogelijk over de grens te komen.

Wekelijks kwamen er vluchtelingen over de grens en brachten sensationeel nieuws mee. Door nu den Grootste Gemeene Deeler te nemen van al hetgeen er werd verteld, kwam men tot de conclusie, dat de toestand in Memel erg triest was en de stemming „down“.

Memel ligt in een uithoek van het Duitse Rijk en werd blijkbaar daarom tot een militair hospitaal gemaakt, voor vele gewonden van 't Poolische slagveld. Daarenboven was een groot aantal Memelaars, waaronder ook actieve voorvechters van de Anschluss, in dezen oorlog gesneuveld. Het zou er verder hebben gewemeld van rouwdragende vrouwen op de straten. Ook de handel lag stil en de haven was dood.

Daarenboven circuleerden aldoor geruchten, dat Memels positie zeer labiel zou geworden zijn. Ruslands jonge vriendschap eischte offers. Het eerste offer zou dan Memel moeten zijn.

Deze laatste geruchten schijnen hun oorsprong gevonden te hebben in 't feit, dat de Duitschers plots hun koortsachtige versterkingsactie van Memel hadden stopgezet. Na het afsluiten van het Russisch-Duitse pact, zouden zij zelfs zijn begonnen met de vestingen van Memel te sloopen en de haven te demilitariseren.

Dat deze berichten in Litauen bij veel groote trevdenheid wecten is begrijpelijk. Maar het schijnt dat de Duitschers geluk hadden, wat betreft de openbare meeningvorming tegen hen, in Litauen.

LITAUEN WILDE WILNA TERUG

Geheel Litauen was toen in een koortsachtige stemming bevangen. De Duitse inval in Polen had zulk een snel verloop gehad, dat de vraag bij de Litauers opkomen moest, of zij niet be-

hoorden in te grijpen in den loop der gebeurtenissen, door hun voormalige hoofdstad (Wilna) eigenhandig te gaan heroveren.

Nu waren de betrekkingen met Polen in de laatste maanden voor den oorlog toch verbeterd. De minister van oorlog had zelfs een bezoek aan Polen gebracht (als een waarschuwing aan Duitschland!) Toch zat de Polen-haat bij de jeugdigen die diep, dat zij niet zouden jubelen over Polens val vooral waar dit een eventueel terugkeer van Wilna tot gevolg kon hebben.

Men was nu getuige van een paradoxaal verschijnsel, dat zich later ook elders herhalen zou. Niettegenstaande de wonde van de Memel-operatie nog niet was geheeld, werd een pro-Duitse stemming onder de nationalitische jeugd merkbaar. Deze ommekeer werd zelfs logisch beredeneerd. Wanneer men namelijk van Duitschland Vilnius zou kunnen terugkrijgen dan moest men maar vergeten, dat het Memel zoo wreed van Litauen had losgescheurd.

Natuurlijk dachten niet allen zoo. Officiëren van het Litauische leger, die vroeger in Memel waren gestationeerd, beweerden het zoo belangrijke Memel te verliezen boven het historische, doch opzichtelze arme Vilnius.

Dat de Duitse Ambassade in Kaunas het ontstaan dezer pro-Duitse stemming met blijdschap waarnam behoeft geen betoog. Men nam aan dat door haar een actieve propaganda in deze richting werd gevoerd, zij 't ook langs indirecte wegen.

Zoo werd bijvoorbeeld zeer de nadruk gelegd op 't feit, dat Vilnius nog altijd niet was gebombardeerd. Het motief daarvoor, zoo werd gesuggereerd, moest men zoeken bij Hitler, die den Litauers niet de mogelijkheid wilde ontnemen, om hun hoofdstad met eigen handen te heroveren.

In goedingelichte kringen in Kaunas werd zelfs beweerd, dat Berlijn aan Kaunas een zeer duidelijke wenk had gegeven, dat men een Litauische actie tegen Polen verwachtte!

GROEIENDE SPANNING

De Regering vergaderde en vergaderde. De President nam persoonlijk deel aan deze besprekingen. Een gedeeltelijke mobilisatie werd afgekondigd. De jeugd jubelde reeds en bereidde zich voor op een marsch naar Vilnius.

De President Antanas Smetona verzette zich echter uit alle macht

tegen een actieve inmenging in den oorlog, waarin hij trouwens ondersteund werd door de militaire autoriteiten. Het drong tenslotte tot het publiek door, dat tenzij de president afgezet zou worden, een marsch op Vilna nooit plaats zou vinden.

De President had weliswaar veel persoonlijke herinneringen aan 't Vilnius van na de oorlogsjaren, doch was hij te veel democraat in zijn hart, om zich in dezen oorlog van de Democratieën tegen Hitler aan de zijde van den laatsten te scharen.

De spanning in 't land groeide van uur tot uur. De jeugd wilde vechten, de ouderen daarentegen, vooral de boeren, wilden rust en niets anders dan vrede. Inmiddels hoorde men dat de Duitschers Vilnius zwaar hadden gebombardeerd, naar 't heette zou de geheele stad in vlammen staan. (Dit was onjuist. Enkele bommen vielen in Vilnius en slechts enkele slachtoffers waren te betreuren). Dit werd dan zoo opgevat, dat de Duitschers niet langer wilden wachten en Vilna zelf zouden veroveren (voor de Litauers!).

Men zag daarin verder een bewijs, dat de Russen dit gebied niet zouden binnenrukken. Tot aller verbazing kwam echter eenige dagen later 't bericht, dat de Russen op de grens van het Vilnagebied niet waren blijven stilstaan en dat zij bezig waren het gebied tot aan de Litauische grenzen volledig te bezetten. Zodoende hadden de Russen dus de knoop doorgehakt en een einde gemaakt aan de sterke spanningen in 't land.

Hoewel de agitatie tegen den vriend der geallieerden Smetona „die Vilna aan de Russen had overgeleverd“, werd voortgezet, had toch de pro-Duitse stemming in 't land een knak gekregen. Het feit dat de Russen genomen hadden, hetgeen Duitschland aan Litauen wilde schenken, had zeker niet bijgedragen tot het prestige van het Derde Rijk.

Daarenboven viel er nu door een vriendschap met Hitler niets meer te verdienen. In de officiële Pers- en Radio commentaren, werd het voorzichtige beleid der Regering geprezen, dat eventuele complicaties met 't bevriende Rusland had weten te voorkomen.

REVOLUTIONNAIRE WENDING

Litauens situatie had zich dus geheel gewijzigd. De afscherming t.o.v. Rusland behoorde nu tot het verleden. In de daaropvolgende weken zou blijken dat dit feit een revolutionnaire wending in Litauens geschiedenis zou veroorzaken.

Temidden van de spanning om Vilna en van de geruchten t.o.v. Memel, viel n.l. plots de nieuwe sensatie van het incident met Estland, (betreffende de gevluchte Poolische Onderzeboot). Nu begreep men ook in Litauen direct dat dit geen zuiver Estische doch een Baltische aangelegenheid was. Men twijfelde er daarom niet aan, of Letland zou in deze actie betrokken worden en eventueel ook Finland.

Ten opzichte van Litauen zelf was men echter optimistisch. Tenslotte was men niet alleen Duitschlands directe buur, doch was het

Memelgebied als een soort hekwerk voor Litauens Westgrens geplaatst. Deze smalle kuststrook kon geen sterke vreemde macht achter zich verdragen. Duitschland zou dus nooit kunnen gedoogen.

De geruchten omtrent een eventuele teruggave van 't Memelgebied aan Litauen zouden weliswaar dit argument kunnen ontzenuwen, doch men hechte aan deze fantastische berichten weinig geloof.

Trouwens er waren veel bewijzen, sterke bewijzen zelfs, aan te voeren voor de rechtvaardiging van deze optimistische opvatting. Terwijl namelijk was besloten tot de evacuatie der Duitschers uit 't Balticum, werden de Duitschers in Litauen absoluut met rust gelaten. Daarenboven gingen de onderhandelingen betreffende de vrije zone (voor Litauen), in de haven van Memel voort en aan de technische voorbereidingen werd onvermoeid voortgezet. Er was ook een zeer duidelijke tendens van den kant der Duitschers bemerkbaar, om de sympathie der Litauers te winnen. Ten overvloede verzekerden officiële personen in de Wilhelmstrasse tegenover de Litauische persvertegenwoordigers herhaaldelijk, dat Litauen in 't Balticum een bijzondere positie innam en dat Duitschland in dat Land groote en bijzondere belangen had.

Hoe zou men ook anders 't wonderlijke feit kunnen verklaren, dat Hitler uit alle macht had willen voorkomen, dat de Russen het relatief arme Vilnius zouden bezetten? Daarover in een volgend artikel meer.

(Nadruk verboden)

tine, terwijl de tabak zelf niet of nauwelijks verbrandt.

De uitvinding moge zeer knap zijn, zij is niettemin hoogst gecompliceerd. De verhitte van de tabak geschiedt n.l. overeenkomstig de moderne elschden door bemiddeling van electriciteit, ook al reeds uit de overweging dat men met electriciteit de vereischte temperatuur gemakkelijk kan bereiken. De pijptabak, de sigaar of de sigaret wordt in een pijp of in een sigarettenhouder gedaan, waaraan zich een electrisch verwarmingsapparaat bevindt. Nadat de..... stekker in het electrisch contact is gestoken, wordt de tabak verhit. De door kleine gaatjes in den pijpkop ingezogen lucht, wordt eerst over een gloeiend spiraal, dan door de tabak en ten slotte door het mondstuk geleid, terwijl de pijp zelf door een deksel is gesloten.

Voor den waren rooker zijn de vooruitzichten natuurlijk eenigszins sonderling. Zit hij 's avonds genoeglijk in zijn huiskamer, dan kan hij desnoods zijn pijp of zijn sigaar op de lichtleiding inschakelen. Maar gaat hij uit, dan is hij verplicht een zakbatterij in zijn vestzak te stoppen en de draad ergens een uitweg door zijn jas te gunnen. Bij vergaderingen en conferenties, waar stevig gedampt pleegt te worden, zou men midden op de groene tafel een centrale leiding moeten aanbrengen, waar elke rooker aansluiting kan zoeken. Een groot aantal draden zou over de tafel komen te liggen. De directeur eener onderneming, de bureauchef, die zijn brieven dicteert en gewoon is daarbij de kamer op en neer te loopen, moet over een vrij lang snoer beschikken, dat hem trouw volgt op zijn wandeling!

Op den Uitkijk

Ersatz, Ersatz!

De Duitschers verzinnen van alles om hun armzalige hoeveelheid levens- en genotmiddelen zoo lang mogelijk te rekken.

En men moet ze toegeven, dat ze alle vernuft dat ze bezitten erin steken: zij zijn meesters in de vervaardiging van „Ersatz“-artikelen. Nu hebben ze ook een duchtige ervaring uit den vorigen oorlog en.... uit de laatste jaren vóór dezen oorlog toen, naar het groote woord van den dikken maarschalk, kanonnen de plaats moesten innemen van boter.

Eigenaardig is het dat het Ersatz steeds in uiterlijk het oorspronkelijke zoo veel mogelijk dient te benaderen. Dit is een factor, welke de menschelijke psychologie ten nauwste raakt: de suggestie. Op het gebied van eten, drinken (en rooken!) is de mensch zeer suggestibel. De voorbeelden daarvan zijn talrijk: hoevelen zijn er niet wien een bepaald gerecht niet smaakt als het niet op een bepaalde wijze wordt opgediend? Hoevelen zijn er niet die om deze of gene reden een of andere voedingsstof niet mogen eten, maar deze, als ze haar in een andere samenstelling voorgezet krijgen grif nuttigen..... mits ze maar naar 't uiterlijk hetzelfde is als de verbodene! De vegetariërs hebben dit ten minste een kwarteeuw geleden al ingezien: met hun „schijngehakt“ en hun vruchtensap in wijn- en champagnefleschen hebben zij pionierswerk verricht in blijk gegeven van een goeden kijk op het kinderlijk gemoed der menschen! Toen er nog vrede op aarde was en het begrip oorlogseconomie alleen in studieboeken was te vinden, scherpten zij reeds hun vernuft ten einde het smulperige instinct van diegenen te bevreemden, die uit heilige overtuiging of wegens dokters voorschrift het genot van vele lekkere hapjes ontbeerden.

De Duitse deskundigen dan hebben berekend dat als de oorlog lang zou duren in de van toevoer afgesloten landen een derde van de niet-alcoholische dranken vrijwel geheel zou komen te vervallen; koffie, thee, cacao, vruchtensap en ook kruidentheet. Het bier zou zich langer kunnen handhaven, doch sedert geruimen tijd is men doende proeven te nemen met een nieuw soort „volksdrank“, welke aan de elschten van bier dient te voldoen. Hij moet natuurlijk in de eerste plaats smakelijk zijn, voorts een behoorlijk voedingsgehalte bezitten, dorstlesschend en verfrisschend zijn; verder — en nu komt het — moet hij er evenals bier uitzien, op dezelfde wijze worden geschonken, hij moet in prijs een vergelijkking kunnen doordraan en in onbeperkte hoeveelheden kunnen worden vervaardigd. De deskundigen komen tot de conclusie dat als „uitgangspunt“ voor een nieuwe volksdrank de „op bier gelijkende, alcoholvrije verfrisschingsdranken“ in aanmerking komen. Een dergelijke nieuwe drank zou eventueel nog een psychologische waarde hebben, want de drinker ervan zou in een café of aan een stamtafel niet van de gewone bierdrinkers zijn te onderscheiden, hetgeen vooral van belang is in cantines en werkplaatsen, omdat aldus de gewone plagerijen ten opzichte van hen, die mineraalwater of limonade drinken, zouden komen te vervallen!

Allicht dat een dergelijke drank, indien hij ten slotte in een aannemelijke vorm zal kunnen worden gegoten, meer succes zal hebben dan de „aspergedranks“, welke men heeft willen lanceren. Deze drank, die uit de asperge wordt gebrouwen, zou naar koffie smaken, maar overigens heel akelig zijn!

Ook aan de rookers wordt gedacht. Een Hongaarsch chemisch ingenieur is dan ook reeds komen aandragen met een uitvinding, waarvan hij het geheim strikt bewaart: een sigaret zonder papier. Het papier is vervangen door een transparante substantie, welke onverscheurbaar is en veel minder dik dan het gewone sigarettenpapier. Hij is met zijn uitvinding naar de Ver. Staten gegaan, waar men hem er een miljoen dollar voor zou hebben geboden.

Electrisch rooken

Nu wij het toch over rooken hebben: in Amerika hebben ze óók een nieuwe uitvinding op het gebied van rooken gedaan, die echter met den oorlog niets te maken heeft, maar die erop gericht is van rooken een gezonde bezigheid te maken.

Brandende tabak heeft een temperatuur van 850 gr. C., — aldus is wetenschappelijk vastgesteld. En de tabaksrook ontstaat niet in dit verhitte gebied, doch in dat deel van de tabak, hetwelk onmiddellijk achter de verhitte zone is gelegen. Deze omstandigheid is gunstig voor de vorming van een aantal chemische reacties, welke de oorzaak zijn dat zich in den tabaksrook ongeveer twintig verschillende giftige gassen bevinden, welke meest prominente vertegenwoordigers de nicotine en de kooloxyde zijn. Nu is dr. McCormick, een medicus te Toronto in Canada — hij blijkt een niet-rooker te zijn — op de gedachte gekomen de manier van rooken dusdanig te veranderen dat alle giftgassen achterwege blijven zonder dat het genot van rooken er op verminderd wordt. Het procédé komt hierop neer dat de tabak minder sterk wordt verhit, n.l. op een temperatuur van 200 tot 225 gr. C. Bij deze temperatuur vervluchtigt de nicotine

(Zie voorgaande kolom)

REX THEATER

biedt U een daverend
luchprogramma met
„THE BOYS FROM
SYRACUSE“
met ALLAN JONES,
MARTHA RAYE,
JOE PENNER en
ROSEMARY LANE.

Vooraf Fox-Orlogsjournal.
(Voor alle leeftijden).

Matinee's: Zaterdag 4.30.
Zondag 10.15 en 4.30.

„STANLEY AND
LIVINGSTONE“

met SPENCER TRACY,
NANCY KELLY en
RICHARD GREENE.
(Alle leeftijden).

DANCING „LA GAITE“

HEDENAVOND:
SPECIALE „BALONEN-JACHT“

Mooie prijzen zullen worden
beschikbaar gesteld voor
DAMES en HEEREN!

Dansmuziek te verzorgen door
„DON ANTONIO AND HIS
SWING ORCHESTRA“ 1522

MAXIM

Heden en morgen - 8.30 n.m.

„MAN'S CASTLE“

een spannend levensspel,
schitterend vertolkt door
SPENCER TRACY,
LORETTA YOUNG,
en WALTER CONNOLLY.
(Niet voor kinderen).

Matinee's voor Tuinleden
Zaterdag 5.30 n.m.
Zondag 4 en 6 n.m.

„LE DESERTEUR“
met CORINNE LUCHAIRE
en JEAN PIERRE AUMONT.
(Alle leeftijden).

Kindervoorstellingen
Zondag 4.30 en 11.15 n.m.

„KID RANGER“
met BOB STEELE.

Vanaf Maandag

„RETOUR A L'AUBE“
met Danielle Darrieux

GLOBE

(AIRCONDITIONED)

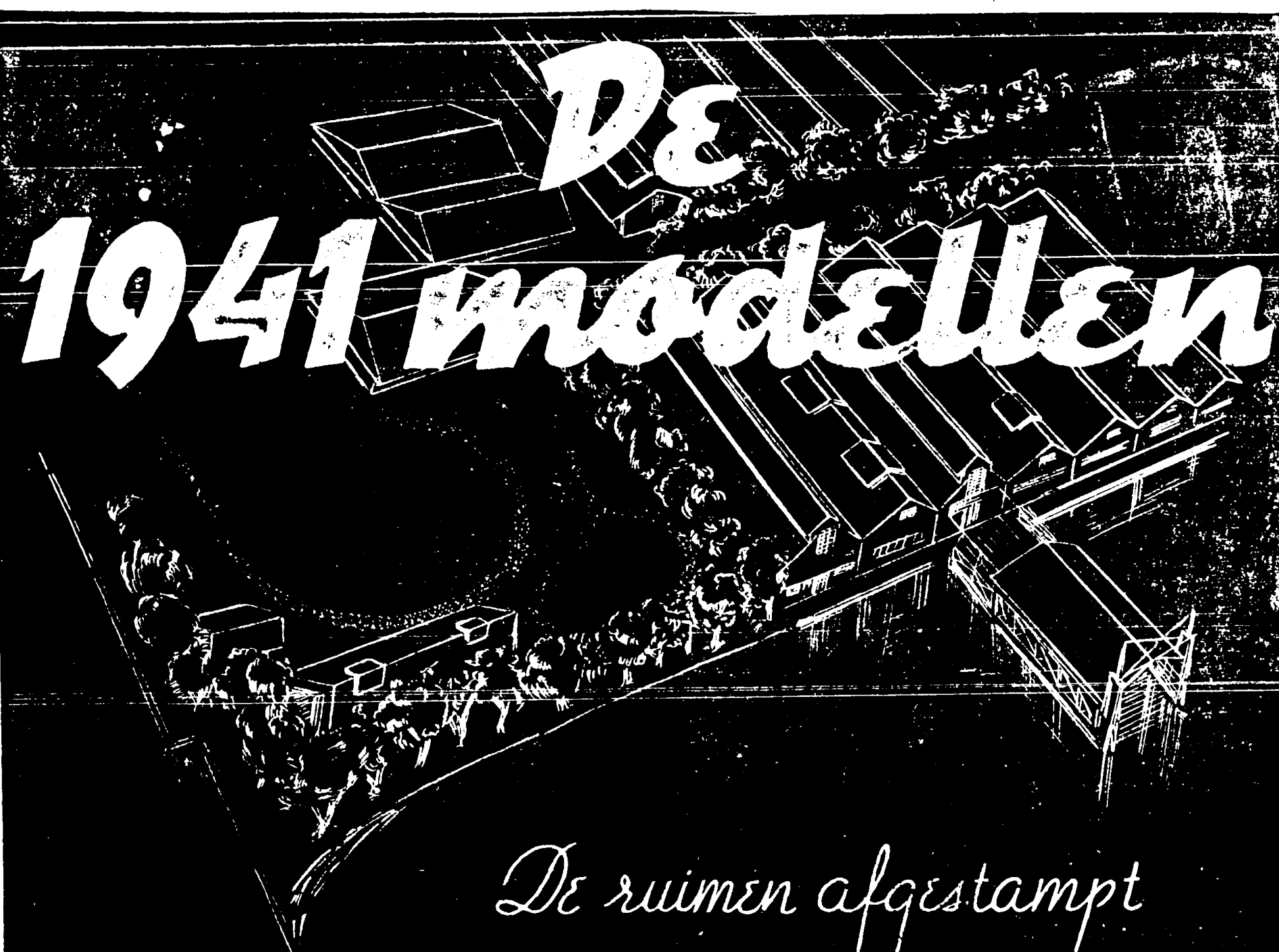
Heden en volgende avonden
Warner Bros.
overweldigende actiefilm

„THE SEA HAWK“

met ERROL FLYNN,
BRENDA MARSHALL
en CLAUDE RAINS.
Vooraf Fox-Orlogsjournal.
(Voor alle leeftijden).

Matinee's: Zaterdag 4.30.
Zondag 10.15 en 4.30.

„THE SEA HAWK“
tegen avondprijzen.
(Alle leeftijden).

Ongeacht het ontzaglijk aantal Britsche bestellingen bij onze fabrieken in Amerika ongeacht gevaren op zee rollen scheepsvrachten materialen, machines en gereedschappen onze fabriek te Tandjong Priok binnen.

Machtige, allernieuwste carrosserie-mallen staan reeds opgesteld. De te verwerken materialen liggen opgestapeld. Het signaal „draaien“ heeft voor eenige merken reeds geklonken. Honderden nijvere handen werken aan Uw nieuwe wagen!

Stelt Uw aankoop uit tot U onze 1941 modellen hebt gezien. Beslist daarna!

Thans meer dan ooit is het Uw belang Uw geld in een product van General Motors te beleggen - geschaagd door de eigen, permanente fabrieksvestiging in Nederlandsch Indië - welke medewerkt en bijdraagt tot den groei en bloei van Nederland in de Tropen!

CHEVROLET * PONTIAC * OLDSMOBILE

BUICK * CADILLAC

Producten van

GENERAL MOTORS

BIOSCOOP „CENTRALE“ MR. CORNELIS

zet HEDEN- t/m ZONDAGAVOND voort de SUCCES-
vertoningen van de klaterende DEANNA DURBIN-film:

„IT'S A DATE“

(EUGEN IDYLLE)
met Kay FRANCIS, Walter PIDGEON, Lewis HOWARD,
Harry OWENS en zijn „ROYAL HAWAIIANS“ e.v.a.
Muziek, liefde, vrolijkheid rivaliteit tussen een
bekoorlijke MOEDER en een lieflijke DOCHTER.

MATINEE'S voor OUD en JONG: HEDEN- en MORGEN-
MIDDAG 4.30 u.

„MOONLIGHT SONATA“ met: Ingeborg PADEREWSKI,
de beroemdste pianist van de wereld in de hoofdrol.

PRINSEN-PARK BATAVIA

BEKENDMAKING!

HAWAIIAN CONOURS

wegens omstandigheden uitgesteld.

Datum nader vast te stellen.

Reeds gekochte tickets blijven geldig.

DIRECTIE PRINSEN-PARK 1523

Voor bioscoop-annonces zie ook
2de blad pag. 4

BUITENZORG

Abonné's van het
BATAVIAASCH NIEUWSBLAD

te Buitenzorg gelieven zich voor
klachten omtrent niet aan te
ongeregeld ontvangen van de
krant te wenden tot den Agent
den Heer

J. ZIJM

Laan v.d. Wijck 3 (hoek Parkweg)
telefoon 630 Buitenzorg

I. V. E. V. O.-SCHOOL

Kramat 93, Batavia-Centrum,
Telefoon Wl. 909.
Goedgekeurd bij Besluit Dir. v. O.
en E. ddo. 6/4/1935 No. 8982/A.
AFDEELINGEN:
Electrotechniek Radio-Techniek
Werktuigkunde Bouwkunde
en per 1 Februari 1941

RADIO-TELEGRAFIE

(opleiding voor beperkt, 2e en 1e
klasse certificaat).
Schooleld / 15. Aanvang
nieuwe cursus tekens op 1 Febr
en 1 Aug.
Minimum toelatingselsch: ver-
klaring Te kl. L.S.
Duur opleiding voor alle afd.:
2½ jaar. Prospectus gratis op aan-
vraag.

1495

STICHTING TOT HET VERLEENEN

VAN MAATSCHAPPELIJKE
STEUN EN HULP

Mevrouw W. H. BACKER,
Westerpark 30, tel. Welt 2066

Nieuwe aanvragen voor Steun- en

Kleding-Verstrekking:

iken Donderdag van 5-7 uur n.m.

Reken Strik 91.

Arbeidsbemiddeling voor Meisjes:

en allen tusschen afgestudeerde Zoon- en

ouders, ten huize van

Mevrouw A. DE HEER

Andersweg 20 - Tel. Welt. 443.

1496

1497

1498

1499

1500

1501

1502

1503

1504

1505

1506

1507

1508

1509

1510

1511

1512

1513

1514

1515

1516

1517

1518

1519

1520

1521

1522

1523

1524

1525

1526

1527

1528

1529

1530

1531

1532

1533

1534

1535

1536

1537

1538

1539

1540

1541

1542

1543

1544

1545

1546

1547

1548

1549

1550

1551

1552

1553

1554

1555

1556

1557

1558

1559

1560

1561

1562

1563

1564

1565

1566

1567

1568

1569

1570

1571

1572

1573

1574

1575

1576

1577

Ledikantenfabriek

HOK TJIANG

Senen 113-115, Batavia-C., Tel. 1823 West.

STAALBUIS LEDIKANTEN

voor 1 en 2 personen, met en zonder veeren matras.

Gegarandeerd de beste kwaliteit.
BILJKE PRIJZENOok op gemakkelijke betalingsvoorwaarden.
Zendingen buiten Batavia onder rembours.

104

**BEHEER — VERHUUR
VERKOOP**

van vastgoed

N.V. Administratiekantoor KLAASEN & Co.

RIJSWIJK 18

TEL. WELT. 4444 - 4612

1485

Groei en Bloei

van zakenwezen zijn steeds het gevolg geweest van doelbewuste reclame. Geen zorg voor een zaak is belangrijker dan de zorg voor goede reclame. Nog altijd is publiciteit middels Dagbladen de vruchtbaarste en meest effectieve methode van adverteeren. Een verstandig zakenman zal daarom

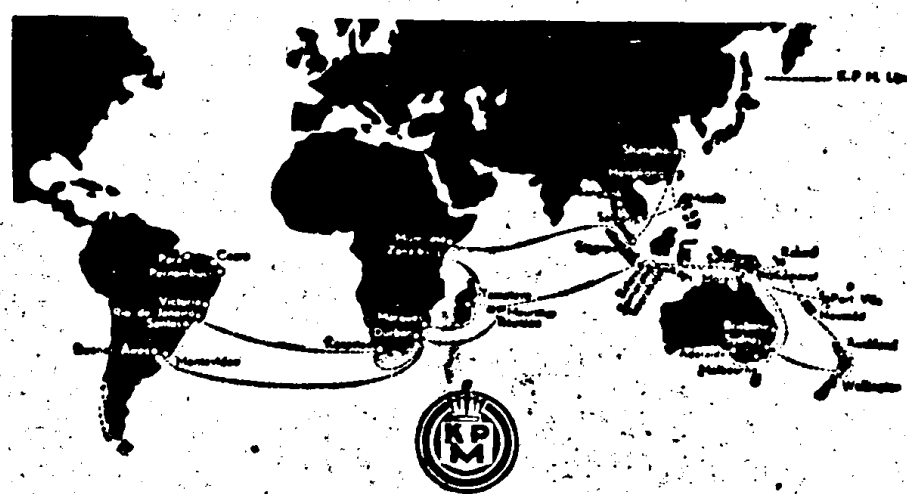
ADVERTEEREN IN DAGBLADEN**Magneetjes Trekken**

In het middenlicht van uw kamer behoort een Philips „Bi-Arlita” lamp van minstens 150 dekalumen

De FATALE brief!

Schrijven en werken wordt totaal voor Uw oogen wanneer dat gebeurt bij een toekort aan licht. Onverbidde! gaat Uw gezichtsvermogen achteruit en niet zelden treden prikkelbaarheid en ongewone nervositeit op. Behoedt Uw oogen voor een niet te herstellen ramp. Laat er voldoende licht in Uw huis zijn. In het middenlicht van een vertrek behoort een Philips „Bi-Arlita” lamp van minstens 150 dekalumen aanwezig te zijn. Een extra werk- of leeslamp mag evenmin ontbreken. Dat alles kost U maar luttele centen aan stroom per avond, als U de oerzuinige Philips „Bi-Arlita” lampen toepast!

PHILIPS

**„BI-ARLITA”
LAMPEN**

„Mijn hart denckt anders
„niet nacht ende dagh dan
„om vreemde landen te
„bezien, so weet men wat te
„vertellen als men oudt is.”

(Extract uit een brief door Jan Huygen van Linschoten geschreven in 1594 aan zijne ouders vanuit Portugeesch Goa)

1491

Wederom een nieuwe voorraad van:

PILOT VULPENHOUDERSModerne modellen en kleuren. Prijzen vanaf f 1.75
Bij aankoop wordt Uw naam gratis ingegraveerd.**TOKO OKAMURA**

KRAMAT 4 — BATAVIA-C. — TEL. WL. 8974

1508

O.T.E.V.A. Koningplein West No. 1**LUXE HUUR-AUTO'S.**

Winkelen f 1.50 p.u.

Toeren » 2.50 »

Keurige Trouw-coupe's

BILLIJK TARIEF.

109

AUTOBESTUURDERS**Geen beter geschenk dan
KOELKUSSENS****AFSLUITBARE BENZINE-TANKDOPPEN**Voorkomen respectievelijk hinderlijk transpireren en diefstal.
VON & Co. PARAPATIAN 17 Tel. 3923 WL**FEUILLETON****Een deftige Logé**

door

Milward Kennedy

(38)

Het meest hinderde hem het feit, dat hij niet wist, wie zijn tandenborstel, zooals hij het noemde, te grazen had gehad. Stephen Wren? Mogelijk, maar hoe wist Wren, dat hij — Sir George — in het bezit was van waardevolle gegevens? Of probeerde de vent het maar op goed geluk af? Als hij zijn oom had vermoord, zonder dat er een haan naar kraaide — in dit geval de politie — was hij natuurlijk overtuigd, dat het hem ook voor den tweeden keer gelukken zou.

Maar... wat had Stephen Wren op eens op stang gelaagd? Die ontmoeting in het huisje van Lacey-Lucan was goed en wel... even als Pamela Wren's bewering, dat haar neef periodiek aan een volkomen gemis aan zelfbeheersching leed... maar dat kon niet de reden voor deze plotselinge aanslag op zijn leven zijn. En het probleem, hoe de aspirant moordenaar te weten was gekomen dat Sir George genoeg wist om hem aan handen en voeten gebonden aan de politie over te leveren, stond in nauw verband met een ander: hoe den man te laten weten, dat hij de noodige voorzorgen had genomen; en dat hij bij zijn dood niet het geheim mee het graf in zou nemen?

Nog steeds piekerend over die kwestie en over de vraag, of een onderhoud on-

der vier oogen niet het beste zou zijn — alleen had je er niet veel aan, als Wren niet de dader was! — slenterde Sir George de hal door, pakte zijn hoed en begaf zich op weg naar de brievenbus aan het einde van het laantje.

Hij voelde zich stukken opgelucht, toen hij de enveloppe in de bus had zien verdwijnen. Met zijn handen in zijn zakken keerde hij zich om en zag Clara Cassilis op zich afkomen. Hij was dien morgen zoo laat beneden gekomen, dat dit het eerste lid van het huishouden was, dat hij onder de oogen kreeg.

Verdraaid... die eeuwige achtervolging begon lastig te worden. Als ze hem dag in dag uit....

Hij bleef stokstijf staan, als het ware verblind door de luminescentie van het idee, dat plotseling bij hem was opgekomen. Tot dusver had hij Clara Cassilis niet anders gezien dan als een vrij lastig vrouwspersoon met een onverzagde nieuwsgierigheid, iemand, die hij, goedgeleed tegen zijn wil, in vertrouwen had moeten nemen.

voor interesseerde, een tip kunnen geven, dat hij van zoo tot zoo laat afwezig zou zijn.

Stephen Wren had tijdens zijn afwezigheid op „Faulconers” een bezoek gebracht. Als hij nu maar te weten kon komen, of Stephen Wren de gelegenheid had gehad, naar boven te gaan!

Daar had je Clara Cassilis. Sir George wenschte haar vormelijk beleefd goeden morgen.

„Eindelijk gevonden!” zei ze op een toon, die geen onvermengde scherts was.

„Ben een beetje frissche lucht aan het happen,” vertelde hij haar. „En probeer meteen orde in mijn gedachten te brengen.”

(Gesteld, dat hij het bij het rechte eind had! Dan hoefde hij haar maar te vertellen, wat voor maatregelen hij getroffen had en klaar was het!)

„Dat zegt u altijd,” verweet ze hem, „om me aan het lijntje te houden. Maar wanneer hoor ik nu alles?”

„Vanmorgen. Om precies te zijn: dit oogenblik.”

„Heusch Sir George? Eenig gewoon?” „Maar niet midden op straat,” zei hij, „ga mee terug.”

Clara Cassilis aarzelde.

„Ik ga u alles vertellen, heusch,” verzekerde hij haar.

„Dat zegt u nu.... maar als we ergens rustig zitten, komt Eleanor binnen.... of u bedenkt opeens, dat u nog iets te doen heeft....”

Hij verzekerde haar nogmaals, dat hij niets anders van plan was dan haar alles te vertellen.

Sir George gaf toe. Maar in zijn hart betreurde hij het, dat hij voor zijn ochtend-wandeling geen overjas had aangetrokken.

„Ik heb u trouwens ook het een en ander te vertellen,” zei Clara Cassilis, toen ze terug wandelden. „U weet wel, over dien laatsten dag van mr. Kemball. Niets bijzonders, maar dat kwam er niets op aan, heeft u gezegd?”

„Hoe heeft u dat klaargespeeld?” „Door links en rechts te vragen,” vertelde ze hem kalm.

„Ja? Stephen Wren ook?” Hij hield zijn stem volkomen vlak.

„Ja, onder anderen, en Eleanor en Richard en Peter. Ze hadden niet bar veel te vertellen maar toevallig heeft Pamela Wren dien avond hier gezeten.... Dat had Stephen Wren me verteld en daarna ben ik aan het informeren geslagen.... o, heel voorzichtig.”

„Dat zal wel, dacht Sir George niet bepaald complimenteuz. In elk geval wist Stephen Wren nu, dat de een of ander hevig belang stelde in Kemball's dood. Maar hoe wist hij, dat die een of ander Sir George Bott was? Hij keerde zich weer naar zijn metgezellin en vroeg haar, of ze 't niemand had verteld.

„Ik niet,” was het kalme antwoord. Hij deed het tuinhok open en liet haar voorgaan.

„Bedoelt u daarmee, dat een ander het wel heeft verteld? Mrs. Docking bijvoorbeeld?”

Clara Cassilis, die voor hem het pad afliep, haalde de schouders op.

„Als ge het mij vraagt, is het een publiek geheim,” zei ze dan. „De bedienenden weten het tenminste allemaal.

Heeft u ze niet stuk voor stuk uitgevraagd?”

Hij gaf geen antwoord. Tenslotte had hij dat kunnen weten, maar dat besef verminderde zijn ergernis niet.

„Die kamenier bijvoorbeeld,” opperde ze.

Nog steeds zei hij niets. Hij had zijn redenen om de bewuste kamenier zonder meer onschuldig te verklaren.

Miss Cassilis bracht hem op een plek, die ongetuiglijk beschut was. Gelukkig stond er ook een bank, waarop ze, of ze dat van te voren hadden afgesproken, zonder meer gingen zitten. Zelfs van het tuinhok af waren ze nu „Vooruit nu, Sherlock,” drong Clara niet meer te zien.

Cassilis aan.

„Goed Watson. En ik ga meteen met de deur in huis vallen. Oorspronkelijk ben ik hier gekomen om een zaak van ondergeschikt belang te onderzoeken — een diefstal, die eigenlijk geen diefstal was. Maar wat ik langzamerhand te weten ben gekomen, geeft me de zekerheid, dat Bertram Kemball vermoord is, dat Lacey-Lucan dat begrepen heeft, dat hij Docking voor den moordenaar hield, maar dat hij zich daarin waar- schijnlijk vergiste.”

Clara Cassilis hapte naar lucht, maar hield zich kranig.

„En wie heeft Lacey-Lucan vermoord?” vroeg ze dan? „Richard of die kamenier?”

EEN-EN-TWINTIGSTE HOOFDSTUK

Sir George neemt voorzorgen.

„Afwachten,” zei Sir George.

„Ja, maar.... u wilt toch niet zeggen, dat Richard.....?”

Hij zag, dat haar kalmte maar voorgewend was. Zelf vond hij Docking niet bepaald sympathiek, maar het meisje naast hem kon wel een andere zienswijze zijn toegedaan. Bovendien was de man familie van haar.

„Nee, dat wil ik niet zeggen.... als u per se wilt, dat ik bij het einde begin,” viel hij boos uit. „Ofschoon.... eigenlijk weet ik niet, wat bij dit geval het begin en het einde is.... Maar laat ik de zaak zoo stellen: als Lacey-Lucan geen zelfmoord had gepleegd, zou de mogelijkheid van moord eenvoudig niet bij me opgekomen zijn. (Die zin klonk beslist „echt”.) Maar uit alles bleek, dat Lucan — zoo zal ik hem maar noemen, Lacey-Lucan is zoo'n mond vol! — zich de moeite had gegeven, zijn zelfmoord als moordenaar te stellen.

En ook, om den moordenaar aan te wijzen — uw vriend, Richard Docking. Als intelligent mensch verwachtte hij natuurlijk niet, dat Docking ook wegens moord veroordeeld zou worden. Maar hij wist wat „praatjes” in een omgeving als deze betekenen. Hij hoopte, dat de gedachte: wie weet, of Docking niet de moordenaar is, langzamerhand terrein zou winnen.... dat de menschen zich zouden afvragen, welke sterfgevallen er den laatsten tijd waren geweest.... hier in de buurt natuurlijk.... en zoo was de waarheid dan misschien aan het licht gekomen.”

„Erg aannemelijk klinkt het niet,” zei Clara Cassilis. Ondanks die critiek zag Sir George tot zijn groote voldoening, dat ze, om zoo te zeggen, in ademloze spanning aan zijn lippen hing.

„Vindt u niet?” vroeg hij. „Maar neem dan de feiten. De waarheid is aan het licht gekomen. Door mij!”

„Maar zoeven heeft u zelf gezegd, dat Richard.... dat Richard niet....”

(Wordt vervolgd)

KINDERCOURANT

van het BATAVIAASCH NIEUWSBLAD

Zaterdag 4 Januari 1941

28e Jaargang No. 1

Robby's Oudejaarsavond

„Mams — mag ik eventjes in de keuken?” Robby stak zijn krullebol vragend om het hoekje van de deur.

„O, nee vent, ik heb 't vreselijk druk”, schrok moeder.

„Hè — ik zal nergens aankomen”.

„Och, dat is toch veel te lastig, ga maar een beetje in de kamer spelen”.

„Jakkas, wat heb je daar nou aan”, hield Robby vol, „en 't is hier net zo leuk”.

„Vooruit dan maar, deugniet”, gaf moeder toe, „maar zo gauw je in de weg loopt, stuur ik je de keuken uit, hoor”.

„Dat mag”, lachte Robby en klom op een keukenstoel. „Wat een lekkere dingen maakt u! Waar is dat allemaal voor?”

„Voor Oudejaarsavond”, legde moeder uit, terwijl ze onderdehand het beslag voor de oliebollen goed door elkaar roerde. „Vannacht om twaalf uur — als jij allang lekker ligt te slapen — begint er een nieuw jaar en dan wensen de mensen elkaar allemaal een gelukkig jaar toe”.

„En moet je dan oliebollen eten?” vroeg Robby verbaasd.

„Nou — moeten niet bepaald”, vertelde moeder lachend, „maar omdat 't de laatste dag van het jaar is, willen de mensen er een beetje feestelijke avond van maken en zichzelf tracteren”.

„O”, zei Robby alleen en keek nieuwsgierig naar al die schalen en pannetjes, waar moeder zo druk mee bezig was.

„Wat worden dat, mams?” wees hij naar een grote pot met beslag, waarvan moeder net een paar lepels in de kokende olie deed.

„Dat worden oliebollen — en als je nou even je mond houdt, krijg je er een”. Nou, dat had hij er best voor over!

„Robby, niet zo dicht bij het fornuis”, waarschuwde moeder, „als die olie in je gezicht spat, is 't te laat”.

Robby amuseerde zich kostelijk, maar toch was hij niet helemaal tevreden. Nu gingen ze vanavond allemaal feestvieren en van die lekkere dingen eten en dan moest hij naar bed.

En opeens trok hij moeder aan haar schort en vroeg:

„Mams, mag ik ook opblijven tot het nieuwe jaar begint?”

„Jij opblijven”, herhaalde moeder verwonderd, „daar ben je nog veel te klein voor”.

„Helemaal niet”, vond Robby zelf, „hè, mag ik nou eens één keertje net zo lang als de grote mensen opblijven?”

„Geen denken aan, hoor”, bealliste moeder, „kleine jongetjes moeten op tijd naar bed en trouwens — je zou niet eens zo lang wakker kunnen blijven”.

„Best hoor”, verzekerde Robby, „ik heb nooit slaap. Als ik 's avonds in bed lig, kan ik toch nooit in slaap komen”.

„Nee, maar”, moest moeder lachen, „je slaapt soms al vóór ik je goed en wel toegedekt heb”.

De deur van de keuken werd op een kiertje geopend.

„Dag moeder — dag Robby”, riep vader vrolijk, „hè, wat ruikt 't hier lekker!”

„Voor vanavond”, vertelde Robby, trots dat hij alles wist, „zeg, papa — luister eens.....” en hij liet zich van de stoel zakken, „mag ik nou ook eens opblijven tot het nieuwe jaar?”

„Zo'n kleine baas”, lachte vader, „dat is goed voor grote mensen.....”

„En Joop dan — dat is toch ook geen groot mens”, prullde Robby.

„Nee, maar Joop is veel ouder dan jij en trouwens — dat moeten de ouders van Joop weten. Van mij mag 't niet”.

Robby was danig teleurgesteld.

„Kijk eens — hij zit nu al te geeuwen”, merkte vader plagend op.

„Niet waar”, ontkende Robby boos, „ik heb nooit slaap, helemaal niet!”

Vader keek moeder eens aan en wisselde een knipoogje met haar.

„Nou — als je dan nooit slaap hebt, mag je vanavond opblijven”, besloot vader, „maar dan moet je je ook als een groot mens gedragen en niet zeuren”.

„Fijn — heerlijk!” juichte Robby en danste uitgelaten door de keuken, „meent u 't werkelijk?”

„Natuurlijk”, antwoordde vader met een ernstig gezicht, „voor één keertje gaan we eens alle drie tegelijk naar bed, hè?”

Zeven uur sloeg de klok op den schoorsteen.

„Nou moest je eigenlijk naar bed”, zei vader, terwijl hij uit zijn krant opkeek.

„Ja, maar ik hoef nog lang niet”, lachte Robby, „wanneer komen oma en opa nou?”

„O, dat duurt nog wel even. 't Is nog vroeg en ze wonen helemaal aan de andere kant van de stad” en vader las weer verder.

Half acht.

Robby had zijn speelgoed in de kast geborgen en met een prentenboek was hij aan tafel gaan zitten. Met moeite onderdrukte hij een geeuw. Nee, hij wilde niet laten merken, dat hij eigenlijk al een beetje slaap had. Stel je voor — hij had juist gezegd, dat hij nooit slaap kreeg.

En harop las hij:

Een man zit op een paard. Het paard loopt hard door de.....

„Wij jij vast een olieboll, vent?” zei moeder en zette een grote schaal met goudbruin gebakken oliebollen op tafel.

„Graag, mams” Met smaak at hij een dikbesulkerde op, „duurt 't nog lang voor het nieuwe jaar begint?”

„O, ja, nog meer dan vier uur. Begin je al een beetje slaap te krijgen?”

„Nee, hoor, helemaal niet”, zei Robby maar hij voelde, dat hij een kleur kreeg, want eigenlijk jekte hij nu. Toen oma en opa kwamen, zat Robby heel stilletjes in een grote stoel bij de haard en wreef op een verdachte manier met zijn vuistje in zijn ogen.

De geleerde kleermaker

In Norwich, een plaatsje in Engeland, woonde eens een eenvoudige kleermaker. Hij had in zijn jeugd de z.g. Latijnse school bezocht. Daar hij heel arm was kon hij niet alle klassen halen, en kwam toen in de leer bij een kleermaker, waar hij veertien jaren bleef: zeven jaren als leerling en zeven jaar als knecht.

Op een dag werd hij ernstig ziek en moest zijn werk neerleggen. In die vrije uren las hij boeken over de godgeleerdheid. Hij wou toen ook Hebreeuws leren, om de oorspronkelijke Bijbelse teksten te kunnen lezen, kocht daarom een paar woorden-boeken en de Hebreeuwse grammatica en studeerde ijverig.

Hij begon hoe langer hoe meer van Oosterse talen te houden en toen hij weer beter was, studeerde hij ook in de Arabische letterkunde. Hij verdeelde de dag in tweeën. De ene helft gebruikte hij om te werken en de andere helft om te studeren.

In dat zelfde stadje woonde ook een zekere Dr. Prideanse, die op een dag naar de boekwinkel ging om een Arabisch manuscript te kopen. De koopman bood er echter een te hoog bedrag voor, daarom ging hij maar weer naar huis. Onze kleermaker zag dat boek ook in de uitstalkast en kocht het.

Een uurtje later kreeg Dr. Prideanse spijt, dat hij hem niet gekocht had, kwam terug maar..... vond het niet meer. Van de koopman hoorde hij, dat deze hem aan de kleermaker Wild verkocht had. „Lieve help!” gilte de geleerde. „Hij zal 'm als knippatroon gebruiken!” Hij liep naar Wild zijn huis en vroeg hem, wat hij met dat manuscript won uitvoeren. „Wel, lezen!” was 't antwoord.

„Hoe? Kunt u Arabisch lezen?” vroeg de geleerde verbaasd.

Wild las toen een paar regels voor en de geleerde moest wel geloven. Hij stuurde den kleermaker naar Oxford om hem de gelegenheid te geven daar te studeren. Hij mocht daar o.a. de beroemde bibliotheek onderzoeken, studeerde vijftig en gaf les aan de „beginnelingen”. Ieder kende hem als de Arabische kleermaker.

Wild ging in 1720 naar Londen. Daar stierf hij, en in 1734 na zijn dood werden zijn vertaalde Arabische boeken uitgegeven.

(Ingez: door GOUDHAANTJE).

„Wel, allemensen, is die dreumes nog op?” riep opa verwonderd uit.

„Ja, hij wilde zo erg graag opblijven tot het nieuwe jaar begon”, vertelde moeder, „hè, vent?”

„En krijg je dan geen slaap, jongen?” vroeg oma, terwijl ze hem in zijn rode wangen kneep.

„Nee, oma”, antwoordde Robby en probeerde vrolijk te lachen. Opa vroeg hem van alles, over St. Nicolaas en wat hij allemaal wel gehad had en Robby wilde vertellen van die grappige brief, die de Sint hem gestuurd had, maar..... O, wat was 't warm in de kamer en wat praatten ze allemaal veel en vader en opa rookten maar steeds sigaren en die rook deed zo'n pijn aan je ogen..... en..... die warme kachel..... en.....

Nog vóór 't half negen had geslagen, was Robby in een vaste slaap gevallen.....

Voorzichtig droeg vader hem naar boven — naar zijn bed.

Zo begon voor Robby het nieuwe jaar, zonder dat hij er iets van merkte. Zelfs het geknal van het vuurwerk en het gefluit van de schepen in de haven hoorde hij niet — zo vast sliep hij!

Bridgerubrick

ONDER LEIDING VAN G. M. SCHAUB

Onze Sinterklaas-puzzle onder de Loupe

Zoo eenvoudig als het leek was het toch niet

Wie de Koek hebben gekregen

♠ 10 6 5 3			
♥ 8 6 5 3			
♦ —			
♣ 9 8 5			
♠ v	N	♠ b 7 4	
♥ 10 7 2	W	♥ a v b 9 4	
♦ a b 10 5 4	Z	♦ 7 6	
♣ 10 6 3 2		♣ a v 4	
♠ a h 9 8 3			
♥ v 9 8 3 2			
♦ h 7			

Beide partijen schoon op den robber. Z. geveert.

Het bieden verliep aldus:

Z	W	N	O
1 R.	pas	1 H.	pas
2 S.	pas	3 S.	pas
4 S.	pas	3 S.	pas

W. kwam uit met K. 2; O. nam den slag met het aas en speelde troef (een andere kleur, behalve H. maakt geen verschil) na.

W	N	O	Z
K. 2	K. 5	K. aas	K. 7
		S. 4	?

Kan Z. het spel zóó spelen, dat hij tegen iedere verdediging aan zijn contract kan voldoen?

Hoewel het meerendeel der oplossers onze waarschuwing: „Denk 'r om, het is niet voor de poes“, ter harte heeft genomen, waren er toch ook tientallen, die zich met een enkele speelwijze tevreden hebben gesteld.

En als die speelwijze nu goed ware geweest, och, dan konden we er nog vrede mee hebben. Maar, een oplossing waarbij men den op het verkeerde moment gespeelden K. boer door O. met S. boer laat troeven, terwijl hij dit met de 7 kan doen, om later triumfantelijk van de 10, die dan hoog is, te kunnen profiteren, kan natuurlijk niet door den beugel.

De bedoeling was — en uit de binnen gekomen oplossingen is gebleken, dat met uitzondering van de enkelingen, die zich met een Jantje van Leiden hebben afgemaakt, men die begrepen heeft — dat men dit juweel van een spel van voren naar achteren en van achteren naar voren onder de loupe moet nemen, om alle facetten afzonderlijk te kunnen beturen.

En het wemelde van facetten. Na den eersten slag met S. aas (heer) te hebben genomen, kan Z. direct R. spelen en zijn K. heer gebruiken om later aan slag te komen of hij kan eerst zijn K. heer spelen en daarna pas R. spelen.

Als hij de R. kleur entameert, heeft hij de keuze tusschen een kleine R. of den heer.

Nu zijn er heel wat spelers geweest, die als conditio sine qua non hebben aangenomen, dat als Z. den heer speelt, W. ook zijn aas zou zetten.

Dat dit heelemaal niet zoo vanzelfsprekend is (vooral niet als Z. eerst zijn K. heer heeft weggespeeld) blijkt genoegzaam uit de vele oplossingen, waarbij nadrukkelijk vermeld werd, dat het spel niet te winnen is, als Z. zijn R. heer instede van een kleinje voorspeelt.

Het aardige van dit spel zit 'm juist hierin, dat Z. eigenlijk nooit mis kan spelen.

Wat hij doet, is wel gedaan, tenminste, als hij de juiste voortzetting maar in de gaten heeft.

Laten we met de eenvoudigste speelwijze beginnen.

Na met S. aas aan slag te zijn gekomen, wordt direct een kleine R. nagespeeld, die in N. getroefd wordt.

Vervolgens wordt een kleine K. naar den heer in de hand gespeeld en weer R. getroefd.

Daarna komt de hand door het af-troeven van K. weer aan slag, om voor de derde maal R. te kunnen troeven.

W	N	O	Z
I K. 2	K. 5	K. aas	K. 7
II S. vrouw	S. 3	S. 4	S. aas
III R. 4	S. 5	R. 6	R. 2
IV K. 3	K. 8	K. 4	K. heer
V R. 5	S. 6	R. 7	R. 3
VI K. 6	K. 9	K. vrouw	S. 3
VII R. 10	S. 10	?	R. 8

O. kan overtroeven (a) of laten loopen (b).

VII a. R. 10	S. 10	S. boer	R. 8
--------------	-------	---------	------

W	N	O	Z
III K. 3	K. 8	K. 4	K. heer
IV R. 4	S. 5	R. 6	R. 2
V K. 6	K. 9	K. vrouw	S. 3
VI R. 5	S. 6	R. 7	R. 3
VII H. 2	H. 3	H. 4	S. 8
VIII R. 10	S. 10	?	R. 8

O. heeft wederom de keuze tusschen overtroeven of laten loopen. In beide gevallen verloopt het spel nagenoeg als hierboven werd aangegeven.

Laten we nu 'ns kijken wat er gebeurt, als Z. zoo „dom“ is, zooals een der inzenders deze speelwijze van Z. heeft te noemen, om, na eerst zijn K. heer gespeeld te hebben, niet een kleine R. maar R. heer of vrouw na te spelen.

W	N	O	Z
III K. 3	K. 8	K. 4	K. heer
IV R. aas	S. 5	R. 6	R. heer
V K. 6	K. 9	K. vrouw	S. 3!!
VI R. 4	S. 6	R. 7	R. 2
VII K. 10	S. 10	S. 7	S. heer
VIII H. 2	H. 3	S. boer	S. 3!

De situatie is nu als volgt:

♠ —			
♥ h 8 6 5 3			
♦ —			
♣ b			

Speelt O. 87 na, dan komt Z. aan slag; op R. aas na, zijn de overige slagen voor Z.

Hetzelfde geschiedt als O. zijn H. aas nagespeelt.

W	N	O	Z
VIII R. 10	S. 10	H. 4	R. 8
VIII K. 10	K. boer	H. 9	R. 9
IX H. 2	H. 3	H. boer	S. 8
	R. aas voor W.		

Een aardige variant op deze speelwijze is de volgende:

W	N	O	Z
IV K. 3	S. 6	S. 7	S. 8
V R. 5	S. 10	R. 7	R. 3
VI K. 6	K. 8	K. 4	K. heer
VII H. 2	H. 3	S. boer	S. heer

Hieruit blijkt, dat Z., mocht hij zulks wenschen, zich zelfs de luxe van snijden permitteeren kan.

Zooals hierboven reeds is gezegd, kan Z. ook eerst zijn K. heer spelen en daarna pas R. troeven.

W	N	O	Z
IV R. 4	H. 3	R. 6	R. heer
V R. 5	S. 5	R. 7	R. 2
VI K. 6	K. 9	K. vrouw	S. 3
VII K. 10	S. 6	S. 7	S. heer
VIII R. 10	S. 10	S. boer	R. 3

De situatie is nu:

♠ —			
♥ h b 6 5			
♦ —			
♣ b			

N	O		
♠ —	♥ a v b 9 4		
♦ —	♣ —		
Z	♣ —		

♠ 9 3			
♥ —			
♦ v 9 8			

Welke kaart O. nagespeelt (H. aas moet natuurlijk niet getroefd worden!) hij kan nooit verhinderen, dat Z. behalve zijn 2 troefslagen nog h. heer en K. boer maakt.

Indien O. in VIII niet troeft maar een kleine H. afwerpt, wordt K. boer nagespeeld.

Troeft O., dan is hij verplicht om H. na te spelen. Wat er daarna gebeurt is bekend.

Troeft hij niet, dan wordt uit N. een kleine 8 nagespeeld en in Z. getroefd (event. met de 9 indien O. zijn boer onder Z's heer heeft gespeeld) waarna Z. met zijn laatste troef O. aan slag brengt, zodat N. nog altijd zijn H. heer maakt.

De lezer ziet, dat ook al is het niet moeilijk om één juiste speelwijze te geven, het uiteenrafelen van het spel nog heel wat voeten in de aarde heeft.

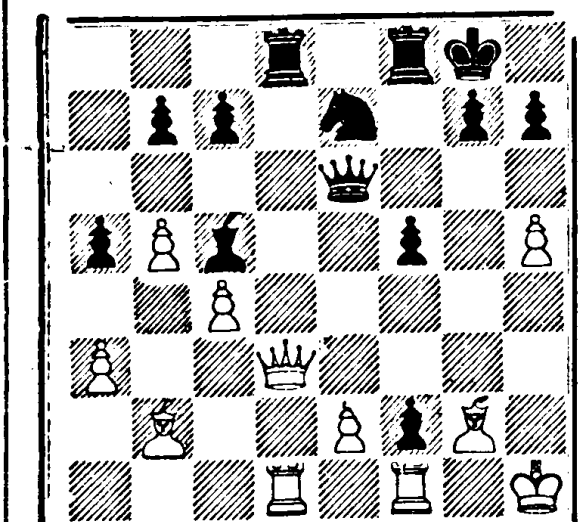
En dat dat de bedoeling was, viel uit de inleiding duidelijk te lezen.

Als we, behalve de verstrooiing, die naar we hopen deze „puzzel“ gebracht heeft, den lezer tevens hebben kunnen doen inzien, dat men niet teveel waarde moet hechten aan de opmerking: „dit spel is niet te winnen“ met hoeveel aplomb dit ook beweerd wordt, dan heeft het spel, behalve aangenaam ook nog nuttig werk verricht.

Bij de door St. Nicolaas verrichte keuring is gebleken, dat (met loting voor de 3 derde prijzen) Zwarte Piet aan de navolgende bridge-puzzelaars de prijzen mag uittrekken:

19.	14xg3
20. Pd4xe6	g3xf2
21. Kg1-h1	Dd6xe6

Stelling na 21., Dd6xe6.

De verzwakking van de witte koningsstelling heeft niet alleen tot pionverlies geleid, doch de positie is zoo slecht, dat wit niet kan ingaan op 22. Dd8:; Td8: 23. Td8:; f. Kf7 wegens de dreiging Dg4 (gevolgd door Dh4 of Dh5:), welke nog meer materiaal zou kosten.

22. Dd3-g3 Pe7-f5
23. Dg3-g4 De6xe2
24. Lg2-d5

Op De2: volgt 24., Pg3 f.
24. Td8xd5!
Een fout zou zijn 24., Kh8? wegens 25. Lg7: f, Pg7: 26. De2:.

25. Dg4xe2 Pf5-g3
26. Kh1-g2 Pg3xe2
27. c4xd5 Pe2-f4
28. Kh2-g3

Iets langer kon wit standhouden met 28. Kh2, Ld6 29. Kh1, Lc5.

28. Pf4xh5 f
Zwart heeft nu drie pionnen voor de kwaliteit en staat gewonnen.

29. Kg3-h4 Tf8-f5 f
30. Kh4xh5 Lc5xe7
31. Tf1-h1 g7-g6 f
32. Kh5-h6 Tf4-f5

Wit geeft op, want mat in twee zetten is niet te voorkomen.

FRANSCH VERDEDIGING

(4e partij)

Wit: Spielmann Zwart: Lundholm

1. e2-e4 e7-e6
2. d2-d4 d7-d5
3. Pb1-c3 Pg8-f6
4. e4-e5

Tegenwoordig geeft men de voorkeur aan 4. Lg5, Lc7 5. e5, enz.

4. Pf6-d7
5. Pc3-e2

De Steinitzvariant, die als ongunstig beschouwd wordt voor wit. De tekstzet heeft de bedoeling het centrum in zijn geheel te handhaven (er volgen c3 en

Off. Berichten

Staatspoorwegen

De tw. magazijnbewaarder E. W. Jahreis is overgeplaatst van Sigli naar Madioen.

De tw. adjunct-magazijnbewaarder H. Cramer is overgeplaatst van Madioen naar Sigli.

De O. zichter 2de klasse A. F. Matijer is overgeplaatst van Koetaradja naar Tanah-Abang.

De Opziener 1ste klasse J. Warde naar is overgeplaatst van Gombong naar Koetaradja.

De tramstoker Mirsah is met ingang van 1/11-1940 bevorderd tot tw. Adjunct-trammachinist.

De tw. Onderopzichter 3de klasse Ilias Atmadikoesomah is overgeplaatst van Padangtidjil naar Samalanga.

De trammachinist Aroen I is overgeplaatst van Sigli naar Koetaradja.

De 3de Commies Soeroto is overgeplaatst van Sigli naar Koetaradja.

De Adjunct-commies Abdul Hamid is overgeplaatst van Koetaradja naar Sigli.

De 1ste Klerk Jacobus is met ingang van 1 December 1940 bevorderd tot tw. Adjunct-commies.

De particulier T. Tjoet Mohd. Ali is met ingang van 12/11-1940 werkzaamgesteld als leerling Stationsklerk.

De Ambachtsman 2de categorie op dagloon Bahromsah Pohan is met ingang van 1/12-1940 bevorderd tot tw. Onderopzichter 3de klasse.

De maandgelden in opleiding voor Onderopzichter 3de klasse Nazar en Abd. Rachman zijn per 1/12-1940 bevorderd tot tw. Onderopzichter 3de klasse.

De tw. Adjunct-tramhaltechef Mohd. Ali is overgeplaatst van Koelalangsza naar Lho-Scumawe.

Gezondheidsdienst

Met ingang van ultimo December 1940 ter beschikking gesteld van den Commandant der Zeemacht, de tijd. wd. Gouvernements Indisch arts bij den Dienst der Volksgezondheid, Augustin, thans geplaatst te Soerabaja en toegevoegd aan het Hoofd van den Geneeskundigen Dienst der Zeemacht in Nederlandsch-Indië te genoemde plaats, ten einde aldaar te worden belast met keuringswerkzaamheden in verband met de werving bij de Marine.

Met ingang van ultimo December 1940 ter beschikking gesteld van den Commandant der Zeemacht, de tijd. wd. Gouvernementsarts bij den Dienst der Volksgezondheid, Soedjoto, thans geplaatst te Soerabaja en toegevoegd aan het Hoofd van den Geneeskundigen Dienst der Zeemacht in Nederlandsch-Indië te genoemde plaats, ten einde aldaar te worden belast met keuringswerkzaamheden in verband met de werving bij de Marine.

Ingetrokken het besluit waarbij mej. B. M. Goullonard met ingang van ultimo December 1940 op verzoek eervol uit hare betrekking van verpleegster 1ste klasse bij de Algemeene Ziekenverpleging van den Dienst der Volksgezondheid is ontslagen.

Met ingang van ultimo December 1940 op verzoek eervol uit 's Lands dienst ontslagen, mej. B. C. de Haas, Gouvernementsarts bij den Dienst der Volksgezondheid ter beschikking gesteld van de Stichting Centrale Vereniging tot bestrijding der Tuberculose in Nederlandsch-Indië om te worden werkzaam gesteld als Directrice van het sanatorium te Pajtet.

Financien

Gerekend van 11 December 1940 is wegens lichamelijke ongeschiktheid eervol en met recht op pensioen uit 's Lands dienst ontslagen M. Hadiwidjojo, hoofdmantri-opnemer bij den dienst der Landelijke Inkomsten te Djember.

Benoemd tot hoofdcommies bij het Departement van Financien, mej. B. N. Tan, thans commies-redactrice.

Overgeplaatst van het Centraalkantoor voor de Comptabiliteit te Palembang naar het gelijknamige kantoor te Padang, de hoofdcommies H. A. J. Poortman.

Overgeplaatst van het Centraalkantoor voor de Comptabiliteit te Padang naar het gelijknamige kantoor te Palembang, de hoofdcommies L. W. M. Kreusel.

Douane

Door den Hoofdinspecteur, Hoofd van den dienst der In- en Uitvoerrecht en Accijnzen, geplaatst te Batavia M. Soelopo, gediplomeerd douanekommissie te Batavia.

Boschwezen

Het aan den schrijver 1ste klasse M. Oesoef, gerekend van 25 November 1940, voor den tijd van één maand verleend binnenlandsch verlof wegens ziekte, is gerekend van 25 December 1940 met een gelijk tijdvak verlengd.

West-Java

Benoemd tot Posthouder der Duizend eilanden, Darmaatmadja, thans Mantri-Politie 1ste klasse in de residentie Batavia.

Pandhuisdienst

Benoemd (in vasten dienst van het Land) tot controleur bij den Pandhuisdienst, K. van Ketwich, O. H. Quispel en Th. Ch. M. R. Landouw, thans (tijdelijk) belast met de waarneming van die betrekking.

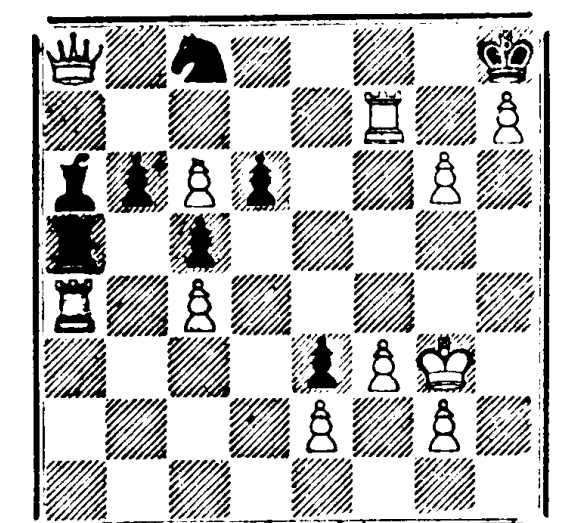
Schaakrubrick

CORRESPONDENTIE AAN IR. E. D. G. FRAHM, BATAVIAASCH WEG 50, BUITENZORG

PROBLEEM No. 821

van P. A. Orlimont

Wit: Kg3, Da8, Ta4, Tf7; c4, c6, e2, f3, g2, g6, h7.
Zwart: Kh8, Ta5, La6, Pc8; b6, c5, d6, e3.

Mat in drie zetten

Oplossingen in de volgende rubrick.

DENEMARKEN

De Deensche meesters Poulsen en Enevoldsen speelden in Juni een match om het kampioenschap van Denemarken. Enevoldsen won de eerste en de tweede partij, terwijl de derde remise werd. Daarna gaf Poulsen de match op. Hieronder de eerste partij.

NIMZO-INDISCH

Wit: Chr. Poulsen Zwart: J. Enevoldsen

1. d4, Pf6 2. c4, e6 3. Pc3, Lb4 4. Db3, c5 5. dxc5, Pc6 6. Pf3, 0-0 7. a3, Lxc5 8. e3, De7 9. Le2, Tfd8 10. 0-0, c5 11. cxd5, exd5 12. Tf1d1, d4 13. exd4, Pxd4 14. Pxd4, Lxd4 15. Lf4, Le6 16. Lc4, Lxf2 17. Kf1, L-b6 18. Pa4, Ld4 19. Tac1, Ph5 20. Lxe6, Pxf4 21. Lc4, b5 22. Lxb5, Pd5 23. Txd4, Df6 24. Df3, Dxd4 25. Pc3, Pxc3 26. Lxc3, Dc5 27. a4, Tac8 28. Df2, Da3 29. De3, Td6 30. Ld3, Txd3. Wit geeft op.

Spielmann - Lundholm

De Weensche meester Spielmann, die sinds de annexatie van Oostenrijk in 1938 een toevlucht gezocht heeft in beschaaide landen, woont thans in Zweden. In Juni heeft hij een match van zes partijen met den sterken speler Lundholm gespeeld. Met uitzondering van de laatste partij, welke remise werd, won Spielmann alle partijen.

ALBIN'S TEGENGAMBIET

(1e matchpartij)

Wit: Lundholm Zwart: Spielmann

1. d2-d4 d7-d5
2. c2-c4 e7-e6
3. e4xd5 d5-d4
4. Pg1-f3

De beste voortzetting. Na 4. a3, Pc6 5. e3, Lf5 6. Pf3, de3: 7. Dd8: f, Td8: 8. Le3:, Pge7 9. Pc3, Pg6 10. Le2, a6 11. 0-0, Pge5: heeft zwart gelijk spel bereikt. Ongunstig zijn 4. e3, Lb4 f 5. Ld2, de3: 6. fe3:, Dh4 f enz. met positievoordeel voor zwart en 4. e4, Pc6 5. f4, g5 f 6. Ld3, g4: 7. Lf4:, Pge7 8. Lg3, Pg6 9. Dh5, Lb4 f met overwegend spel.

4. Pb8-c6
5. Pb1-d2

In aanmerking komen ook 5. a3, Pge7 6. Pb2, Le7 7. b4 en het nog weinig onderzochte 5. Lf4, gevolgd door 6. e3.

6. Lc8-e6
De voortzettingen Lg4, Lb4 en f6 leiden tot voordeel voor wit.

6. a2-a3 Dd8-d7
7. b2-b4

Beter 7. g3, Pge7 8. Da4, Pg6 9. Lg2, Le7 10. 0-0, 0-0 en eerst daarna b4.

7. Pg8-e7
8. Lc1-b2 Pe7-g6
9. Ta1-c1

Met de bedoeling Pb3 te later volgen, waarvoor eerst pion c4 gedekt moet worden.

9. a7-a5!
Verzwakking van den witten damevleugel. Op 9., Pge5: volgt 10. Ld4:.

10. b4-b5 Pc6xe5
11. g2-g3
Niet 11. Ld4: wegens 11., La3: f, terwijl 11. Pd4:, La3: f 12. Pe6:, De6: 13. La3: op 13., Pd3 mat faalt.

11. Pe5xf3 f
12. Pd2xf3 Lf8-c5
13. h2-h4?

Op 13. Pd4: volgt 13., Td8 en wit komt spoedig in moeilijkheden. De tekstzet is echter een ernstige verzwakking van den koningsvleugel. Juist was Lg2, gevolgd door 0-0.

13. Dd7-d6 f
14. Lf1-g2 Ta8-d8
15. 0-0
16. Dd1-d3
Er dreigde h6, d3 en 17., Dg3:.

16. f7-f5
17. h4-h5 Pg6-e7
18. Te1-d1 f5-f4
19. Pf3xd4
Niet veel beter is 19. Pg5, Lf5 of 19. g4:, Tf4:.

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD

enz. gelieve men zich te wenden tot

TOKO BOGUK
Provian en Dranken
Telefoon No. 7 (zeven)

</

KINDERCOURANT

van het BATAVIAASCH NIEUWSBLAD

Zaterdag 4 Januari 1941

28e Jaargang No. 1

Robby's Oudejaarsavond

„Mams — mag ik eventjes in de keuken?” Robby stak zijn krullebol vragend om het hoekje van de deur.

„O, nee vent, ik heb 't vreselijk druk”, schrok moeder.

„Hè — ik zal nergens aankomen”.

„Och, dat is toch veel te lastig, ga maar een beetje in de kamer spelen”.

„Jakkas, wat heb je daar nou aan”, hield Robby vol, „en 't is hier net zo leuk”.

„Vooruit dan maar, deugniet”, gaf moeder toe, „maar zo gauw je in de weg loopt, stuur ik je de keuken uit, hoor”.

„Dat mag”, lachte Robby en klom op een keukenstoel. „Wat een lekkere dingen maakt u! Waar is dat allemaal voor?”

„Voor Oudejaarsavond”, legde moeder uit, terwijl ze onderdehand het beslag voor de oliebollen goed door elkaar roerde. „Vannacht om twaalf uur — als jij allang lekker ligt te slapen — begint er een nieuw jaar en dan wensen de mensen elkaar allemaal een gelukkig jaar toe”.

„En moet je dan oliebollen eten?” vroeg Robby verbaasd.

„Nou — moeten niet bepaald”, vertelde moeder lachend, „maar omdat 't de laatste dag van het jaar is, willen de mensen er een beetje feestelijke avond van maken en zichzelf tracteren”.

„O”, zei Robby alleen en keek nieuwsgierig naar al die schalen en pannetjes, waar moeder zo druk mee bezig was.

„Wat worden dat, mams?” wees hij naar een grote pot met beslag, waarvan moeder net een paar lepels in de kokende olie deed.

„Dat worden oliebollen — en als je nou even je mond houdt, krijg je er een”. Nou, dat had hij er best voor over!

„Robby, niet zo dicht bij het fornuis”, waarschuwde moeder, „als die olie in je gezicht spat, is 't te laat”.

Robby amuseerde zich kostelijk, maar toch was hij niet helemaal tevreden. Nu gingen ze vanavond allemaal feestvieren en van die lekkere dingen eten en dan moest hij naar bed.

En opeens trok hij moeder aan haar schort en vroeg:

„Mams, mag ik ook opblijven tot het nieuwe jaar begint?”

„Jij opblijven”, herhaalde moeder verwonderd, „daar ben je nog veel te klein voor”.

„Helemaal niet”, vond Robby zelf, „hè, mag ik nou eens één keertje net zo lang als de grote mensen opblijven?”

„Geen denken aan, hoor”, bealliste moeder, „kleine jongetjes moeten op tijd naar bed en trouwens — je zou niet eens zo lang wakker kunnen blijven”.

„Best hoor”, verzekerde Robby, „ik heb nooit slaap. Als ik 's avonds in bed lig, kan ik toch nooit in slaap komen”.

„Nee, maar”, moest moeder lachen, „je slaapt soms al vóór ik je goed en wel toegedekt heb”.

De deur van de keuken werd op een kiertje geopend.

„Dag moeder — dag Robby”, riep vader vrolijk, „hè, wat ruikt 't hier lekker!”

„Voor vanavond”, vertelde Robby, trots dat hij alles wist, „zeg, papa — luister eens.....” en hij liet zich van de stoel zakken, „mag ik nou ook eens opblijven tot het nieuwe jaar?”

„Zo'n kleine baas”, lachte vader, „dat is goed voor grote mensen.....”

„En Joop dan — dat is toch ook geen groot mens”, prullde Robby.

„Nee, maar Joop is veel ouder dan jij en trouwens — dat moeten de ouders van Joop weten. Van mij mag 't niet”.

Robby was danig teleurgesteld.

„Kijk eens — hij zit nu al te geeuwen”, merkte vader plagend op.

„Niet waar”, ontkende Robby boos, „ik heb nooit slaap, helemaal niet!”

Vader keek moeder eens aan en wisselde een knipoogje met haar.

„Nou — als je dan nooit slaap hebt, mag je vanavond opblijven”, besloot vader, „maar dan moet je je ook als een groot mens gedragen en niet zeuren”.

„Fijn — heerlijk!” juichte Robby en danste uitgelaten door de keuken, „meent u 't werkelijk?”

„Natuurlijk”, antwoordde vader met een ernstig gezicht, „voor één keertje gaan we eens alle drie tegelijk naar bed, hè?”

Zeven uur sloeg de klok op den schoorsteen.

„Nou moest je eigenlijk naar bed”, zei vader, terwijl hij uit zijn krant opkeek.

„Ja, maar ik hoef nog lang niet”, lachte Robby, „wanneer komen oma en opa nou?”

„O, dat duurt nog wel even. 't Is nog vroeg en ze wonen helemaal aan de andere kant van de stad” en vader las weer verder.

Half acht.

Robby had zijn speelgoed in de kast geborgen en met een prentenboek was hij aan tafel gaan zitten. Met moeite onderdrukte hij een geeuw. Nee, hij wilde niet laten merken, dat hij eigenlijk al een beetje slaap had. Stel je voor — hij had juist gezegd, dat hij nooit slaap kreeg.

En harop las hij:

Een man zit op een paard. Het paard loopt hard door de.....

„Wij jij vast een oliebolk, vent?” zei moeder en zette een grote schaal met goudbruin gebakken oliebollen op tafel.

„Graag, mams” Met smaak at hij een dikbesulkerde op, „duurt 't nog lang voor het nieuwe jaar begint?”

„O, ja, nog meer dan vier uur. Begin je al een beetje slaap te krijgen?”

„Nee, hoor, helemaal niet”, zei Robby maar hij voelde, dat hij een kleur kreeg, want eigenlijk jekte hij nu. Toen oma en opa kwamen, zat Robby heel stilletjes in een grote stoel bij de haard en wreef op een verdachte manier met zijn vuistje in zijn ogen.

De geleerde kleermaker

In Norwich, een plaatsje in Engeland, woonde eens een eenvoudige kleermaker. Hij had in zijn jeugd de z.g. Latijnse school bezocht. Daar hij heel arm was kon hij niet alle klassen halen, en kwam toen in de leer bij een kleermaker, waar hij veertien jaren bleef: zeven jaren als leerling en zeven jaar als knecht.

Op een dag werd hij ernstig ziek en moest zijn werk neerleggen. In die vrije uren las hij boeken over de godgeleerdheid. Hij wou toen ook Hebreeuws leren, om de oorspronkelijke Bijbelse teksten te kunnen lezen, kocht daarom een paar woorden-boeken en de Hebreeuwse grammatica en studeerde ijverig.

Hij begon hoe langer hoe meer van Oosterse talen te houden en toen hij weer beter was, studeerde hij ook in de Arabische letterkunde. Hij verdeelde de dag in tweeën. De ene helft gebruikte hij om te werken en de andere helft om te studeren.

In dat zelfde stadje woonde ook een zekere Dr. Prideanse, die op een dag naar de boekwinkel ging om een Arabisch manuscript te kopen. De koopman bood er echter een te hoog bedrag voor, daarom ging hij maar weer naar huis. Onze kleermaker zag dat boek ook in de uitstallkast en kocht het.

Een uurtje later kreeg Dr. Prideanse spijt, dat hij hem niet gekocht had, kwam terug maar..... vond het niet meer. Van de koopman hoorde hij, dat deze hem aan de kleermaker Wild verkocht had. „Lieve help!” gilte de geleerde. „Hij zal 'm als knippatroon gebruiken!” Hij ijde naar Wild zijn huis en vroeg hem, wat hij met dat manuscript won uitvoeren. „Wel, lezen!” was 't antwoord.

„Hoe? Kunt u Arabisch lezen?” vroeg de geleerde verbaasd.

Wild las toen een paar regels voor en de geleerde moest wel geloven. Hij stuurde den kleermaker naar Oxford om hem de gelegenheid te geven daar te studeren. Hij mocht daar o.a. de beroemde bibliotheek onderzoeken, studeerde vlijtig en gaf les aan de „beginnelingen”. Ieder kende hem als de Arabische kleermaker.

Wild ging in 1720 naar Londen. Daar stierf hij, en in 1734 na zijn dood werden zijn vertaalde Arabische boeken uitgegeven.

(Ingez: door GOUDHAANTJE)

„Wel, allemensen, is die dreumes nog op?” riep opa verwonderd uit.

„Ja, hij wilde zo erg graag opblijven tot het nieuwe jaar begon”, vertelde moeder, „hè, vent?”

„En krijg je dan geen slaap, jongen?” vroeg oma, terwijl ze hem in zijn rode wangen kneep.

„Nee, oma”, antwoordde Robby en probeerde vrolijk te lachen. Opa vroeg hem van alles, over St. Nicolaas en wat hij allemaal wel gehad had en Robby wilde vertellen van die grappige brief, die de Sint hem gestuurd had, maar..... o, wat was 't warm in de kamer en wat praatten ze allemaal veel en vader en opa rookten maar steeds sigaren en die rook deed zo'n pijn aan je ogen..... en..... die warme kachel..... en.....

Nog vóór 't half negen had geslagen, was Robby in een vaste slaap gevallen.....

Voorzichtig droeg vader hem naar boven — naar zijn bed.

Zo begon voor Robby het nieuwe jaar, zonder dat hij er iets van merkte. Zelfs het geknal van het vuurwerk en het gefluit van de schepen in de haven hoorde hij niet — zó vast sliep hij!

De Gouden Bokkepoetjes

(Legende uit Hongarije)

Midden in de Plattensee, op een schitterend eiland, ligt het dorpje Tihany. Het is maar een klein plaatsje en alar vreemdelingen komen, vissen de jongens van Tihany uit het meer eigenaardig gevormde, wit en gelig gekleurde steenen op, die de vorm hebben van bokkepoetjes. Deze steenen worden de bokkepoetjes van de prinses genoemd en de volgende legende is er aan verbonden:

Vroeger was het schiereiland een eiland. Op dat eiland stond een mooi, oud kasteel, door een prachtige tuin omgeven. In dat kasteel woonde een beeldschone prinsesje. Zij was zo mooi, dat ieder er over sprak, maar ze kon niet spreken. Als de zon scheen en de bloemen bloeiden, liep het prinsesje vrolijk naar buiten en klapte van vreugde in haar handjes. Maar vertellen, hoe mooi ze alles vond, kon ze niet. Op een dag stond zij aan de oever van het meer uit te kijken naar het vaste land aan de overzij. Daar naderde een schip. Het zailde regelrecht op het eiland af en ankerde aan de kleine steiger achter de tuin van het kasteel. Een jongeman sprong aan land; hij wandelde de tuin in, die terrasvormig naar beneden liep en ontmoette het prinsesje. Zij groette hem door met het hoofd te knikken, maar de jongeling was te verbaasd om terug te groeten.

„Wie ben je?” vroeg hij; „ben ik op een sprookjesland terecht gekomen?” Het prinsesje schudde lachend het hoofd en beduidde hem, haar te volgen. De jongeling zag wel, dat hij niet met een eenvoudig vissersmeisje te doen had en nieuwsgierig volgde hij haar. Toen hij het grote kasteel zag, riep hij: „Zeg mij toch, wie je bent, lief meisje!” Maar de prinses kon niet antwoorden. Een der hovelingen kwam hem nu tegemoet en boog diep. „Waar ben ik en waarom antwoordt zij me niet?” vroeg de jonge man.

Het prinsesje keek bedroefd en de hoveling zei: „Geëerde gast, ge zijt in Tihany en onze geliefde prinses antwoordt niet, omdat zij niet spreken kan.”

Het bleek, dat de jonge man een prins was en hoewel de prinses niet kon spreken, vroeg hij haar zijn vrouw te worden. De prinses echter wilde niet, dat de prins een gemalin zou krijgen, die niet spreken kon en weigerde, hoewel het haar veel verdriet deed. Toen ging de prins naar het vasteland en zocht zijn petemoel op.

Het was een heile drukte
Die nacht in 't poppenhuis
Marleen, Lies, Joep en Hansje,
Ze bleven allen thuis.

Het was oudejaarsavond
En Fort, de kleinste pop,
Zei tegen den kabouter
„Ik blijf tot twaalf uur op”.

We zullen feest gaan vieren
Ter ere 't nieuwe jaar
Hier, aan de ronde tafel
Komen we straks bij elkaar”

En zoals afgesproken
Om negen uur precies
Zaten ze bij elkander
„Ik schenk wel thee” zei Lies.

„Een ik die fijne pudding”
Zei Trijntje de boerin
Je snapt in lekkere pudding
Madden ze allen zin.

Zo werd het laat en later
En uur na uur verstreek
„'t Is twaalf uur” riep Liesje
Die juist op 't klokje keek.

Toen kusten ze elkaar,
En dronken samen wijn
En hoopten, dat ze jaren
Nog samen mochten zijn.

Rijl Bollema

„Lieve Petemoel”, zei hij, „ik wil met de prinses van Tihany trouwen, maar ze kan niet spreken. Zij is stom! Mijn enige wens is, dat ze haar stem terug krijgt. Zeg mij toch wat ik doen kan, opdat zij, als wij allen, zal kunnen spreken”.

„Als dat werkelijk je innigste wens is, mijn prins, neem dan dit drankje. Geef het aan de prinses en je wensch zal in vervulling gaan”. Vrolijk ging de prins nu naar Tihany terug en gaf de prinses het drankje. Nauwelijks had zij dit gedronken of zij viel in een diepe slaap. Toen zij ontwaakte, kon ze spreken! Wat een vreugde heerste er alom! Er werd brulocht gevierd en de prins en prinses waren gelukkig met elkaar.

Maar nu de prinses kon spreken, werd zij verwaand. „Geen prinses is mooier dan ik!” zei ze. Het aardige, lieve prinsesje verander-

de in een vervelende, hoogmoedige praatjesmaakster! Daardoor werd de prins erg ongelukkig en toen zijn petemoel dit hoorde, besloot zij de prinses te straffen. Het prinsesje had kleine, sierlijke voetjes, waarop ze trots was. Zij droeg nooit anders dan gouden muiltjes en ze bracht soms tijden door met haar eigen voeten te bewonderen. Op een morgen echter, toen ze wakker werd en haar gouden muiltjes wilde aantrekken, bemerkte ze tot haar ontzetting, dat haar voetjes in bokkepoetjes waren veranderd. Dit was de straf voor haar ijdelheid en haar hoogmoed. O, wat was het prinsesje bedroefd! Maar al haar geklaag hielp niet. Van nu af aan moest ze in plaats van gouden muiltjes, gouden bokkepoetjes dragen. En zo vissen de jongens in de Plattensee de gouden bokkepoetjes van de prinses.

FEUILLETON

Bataviase H. B. S.-ers

door

JAN VAN NIMWEGHE

(Nadruk verboden)

10)

Jan wordt behoerlijk aan de tand gevoeld, maar hij kent zijn zaakjes op zijn duimpje, want hij houdt van Natte His. Bij deze ene beurt blijft het. Meneer de Vries klapt zijn boekje dicht en Jan trekt met vragend opgetrokken wenkbrauwen de aandacht van Ely, die op de voorste bank zit. Ely steekt alle vingers van de linkerhand op en drie vingers van de rechter. Jan knikt tevreden: een acht is het juiste cijfer dat hem toekomt.

Intussen neemt meneer de Vries weer het woord.

„We hebben nu het geraamte gehad”, zegt hij tevreden, „en we zullen nou eens kijken wat we verder in ons lijf hebben. Wat weet jij daarvan voorlopig te vertellen, Flip? Wat heb jij nog meer in je body behalve kluiven?”

„Ik heb me nog nooit van binnen bekeken, meneer!” antwoordt Flip ernstig, „maar volgens sommige grote mensen is het niet veel zaakjes”.

Meneer grinnikte: „Kan uitkomen, maar bewijs jij nou eens met een goed antwoord dat die grote mensen ongelijk hebben”.

En dan draait Flip snel af: „Hersens, hart, lever, nieren, darmen, bloed, spieren, maag,.... eh..... een broodje met ham.....”

„Kom, kom, geen finesses!” waarschuwt meneer de Vries, „maar dat is voorlopig genoeg, hoor. En nu zal ik jullie al die dingen, die Flip daar opgesomd heeft, laten zien!”

En meneer de Vries duikt weg in een grote kast en komt even later terug met een levensgroot torso van het menselijk lichaam. Hij zet het gevaarte op tafel, maakt de haakjes los, waarmee het voorste deel van de pop is vastgemaakt met de bedoeling de ingewanden bloot te leggen en zegt, die plaat eraf haalend: „Dit hebben jullie dus in je corpus!”

Jan is met een vuurrood gezicht in zijn bank gaan staan, de hele klas kijkt verbaasd toe. Meneer de Vries kijkt triomfantelijk rond en vindt de stemming in de klas wel wat bevreemdend. Dan kijkt hij ook eens in de pop eens in de pop en haalt er dan met een vies gezicht een verkreukeld wit broekje uit met rode, kledderige vlekken.

„Te deksel!” roept hij dan geprikkeld uit, „wie heeft me dat koopje geleverd?”

Dan barst de hele klas in lachen uit. Jan zinkt verpletterd in zijn bank terug. Eeuwige pech toch; had hij nog zo gedacht dat hij het vieze geleibroekje zo goed weggestopt had.

Meneer de Vries heeft de schuldige natuurlijk direct te pakken. Jan moet voor de klas komen en vertellen hoe de vork in de steel zit. Gelukkig neemt meneer de Vries het geval niet al te ernstig op. Jan moet de ingewanden ophalen, die hij zonet uit de pop gehaald heeft en hij komt met alles terug plus de schedel van een kat. Die hoort er natuurlijk niet bij. Hij is de kluts helemaal kwijt, hoor.

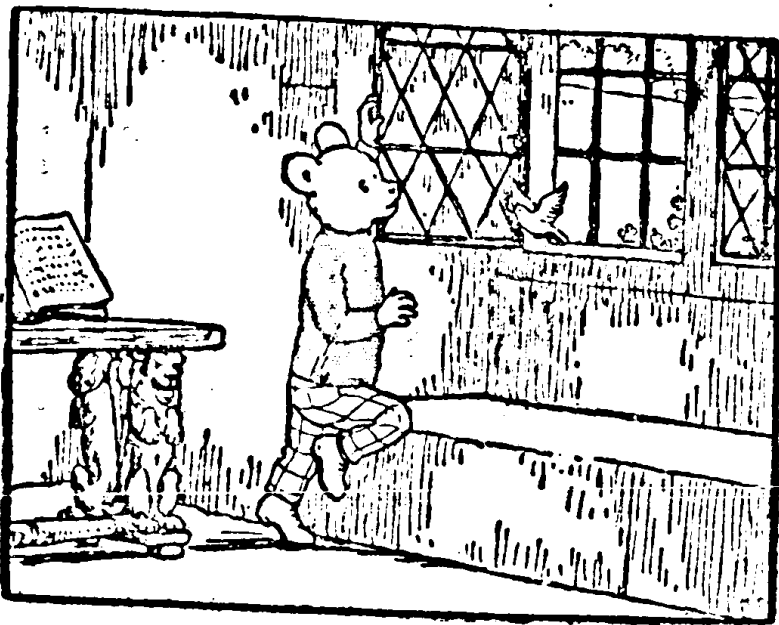
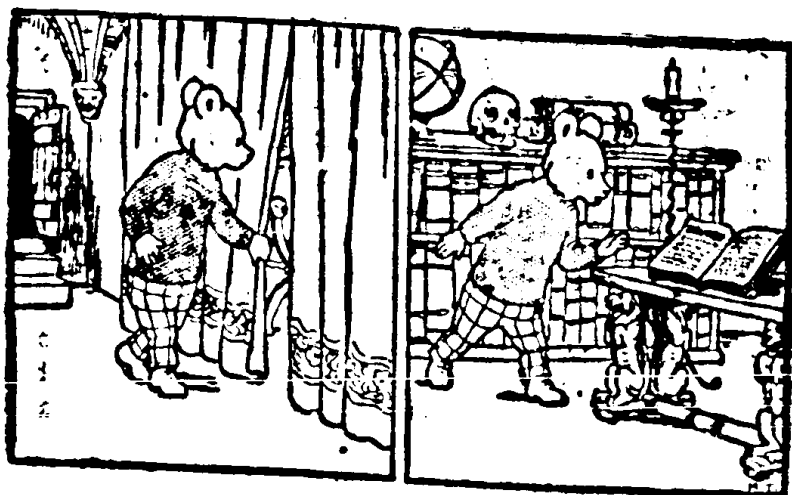
Dan gaat de les verder. Meneer de Vries kan reuze-interessant vertellen de hele klas let goed op, behalve Spankie. Die houdt helemaal niet van plant- en dierkunde. Hij zit dan ook alerlei „flauwe kul” uit te halen. Dat lukt best, want zijn buurman Tom voelt ook maar heel weinig voor het vak en samen weten ze elkaar aardig bezig te houden.

Spankie heeft last van een blaas aan z'n rechterschoen. Dus heeft hij z'n schoen en z'n sok uitgetrokken en met z'n voet bovenop de bank onderzoekt hij het gevalletje. Tom maakt van die gelegenheid gebruik om een paar maal met de liniaal naar Spankie's toon te slaan en dan bedenkt Spankie een leuk spelletje. Hij steekt z'n voet in z'n la en even later komt zijn toon door het gat van de inktkoker toeren. Tom staat er 't ar en Spankie trekt z'n toon gauw terug.

Het is een spannend spel en reeds eenmaal heeft Tom de toon behoerlijk geraakt. Nu gaan meer leerlingen op het spelletje letten. Ook Hajo Aartsma, die voor Spankie zit. Die komt op een pracht-idee. Hij diept uit z'n zak een eindje bindtouw, legt er een lus in en hij houdt de lasso klaar. Spankie let niet op Hajo. Hij houdt Tom scherp in de gaten en juist als Tom een heel andere kant uit kijkt en Spankie's toon heel brutaal ver naar buiten komt, slaat Hajo zijn slag. De lasso glijdt over Spankie's toon en voordat de eigenaar ervan van zijn verbazing is gekomen heeft Hajo de lus stijf aangetrokken en wug slaat hij het andere eind van het touwtje een paar maal om de leuning van zijn bank.

Hajo heeft zijn werk voortreffelijk gedaan, misschien wel wat al te voortreffelijk, want Spankie zit stijf vast. Hij probeert het touwtje los te peuteren, maar het gaat niet, want hij kan zelfs geen tiende millimeter meegeven.

Bruintje Beer en de Zwarte Dwerg

— Het komt uit, zoals de eend heeft gezegd. Achter het gordijn bevindt zich een kamer, waarin prachtige meubels staan. Voorsichtig gluurde Bruintje naar binnen en als hij niemand ziet, besluit hij in het vertrek te gaan. Het is er gezellig en deftig tegelijk. Aan de muren hangen schilderijen, op de stoelen liggen fluwelen kussens en Bruintje denkt bij zichzelf: er gezellig en deftig tegelijk.

Een schrik! Het beertje, als hem van de boekenkast een doodskop tegengrijnst. Terwijl hij nog over de betekenis van die wonderlijke versiering peinst, ziet hij op een tafel een openhaard, loopt hij er dadelijk op af.

Tot zijn grote verbazing vormen de gouden letters de woorden: „Mee-Sjoo-Kee, en buiten zichzelf van vreugde roept hij: „Nee maar, dat is de naam van de fee!”

Met luide stem roept Bruintje:

„Mee-Sjoo-Kee, ik heb uw hulp dringend nodig, lieve fee”.

Bijna op hetzelfde ogenblik wordt er op het raam getikt en hoewel het beertje van dat onverwachte geluid zo wreselijk schrikt, dat hij gewoonweg op zijn benen staat te beven, vindt hij het toch nodig zich naar het venster te begeven.

Gelukkig is er geen reden om bang te zijn. Op de vensterbank zit een schattig vogeltje, dat met zijn vleugel tegen de ruiten slaat. Als het raam dan even later wijd open staat, vliegt het naar binnen en buigt het kopje ten groet om vervolgens op de grond meer te zijgen. Medelijdend kijkt Bruintje het diertje aan, dat van vermoeidheid zit te hijgen. Dan zegt hij: „Luister eens, vogeltje, ik wou zo dolgraag hier vandaan. Ken jij misschien de weg, die ik daarvoor zou moeten gaan?”

Leer om Léer

Er waren eens twee studenten, die in Leiden in hetzelfde huis woonden, die elkaar meermalen gesproken hadden en ontmoet, zonder dat ze nu bevriend met elkaar waren, of elkaar nader kenden.

Op zekere dag zond de ene student een boodschap naar den ander met het verzoek hem enkele boeken te willen lenen.

„Zeg aan je mijnheer”, luidde het antwoord van den student, „dat ik nooit boeken uitleen; als hij echter op mijn kamer wil komen om ze te lezen, dan kan hij hier gerust de gehele dag blijven!”

Enige dagen later was de minder vriendelijke student zelf in moeilijkheden, want zijn kachel wilde namelijk niet branden. Telkens ging het kleine vlammetje weer uit. Hij liet den anderen student nu vriendelijk vragen of hij zijn blaasbalgje even mocht lenen.

„Zeg aan je mijnheer”, luidde het antwoord, „dat ik mijn blaasbalg nooit uitleen; als hij echter op mijn kamer wil komen en hier wil blazen, dan mag hij hier gerust de hele dag blijven; hij is van harte welkom!”

(Ingez. door MEIDOORN).

Verlegen Candidaten

Onlangs werd in Londen een vogeltentoonstelling gehouden. Een vogelfokker, bracht zelfs een rode kanari mee, die de eerste prijs won.

Ook was er een afdeling, waar enkel pratende vogels waren. En werd een wedstrijd gehouden, welke vogel 't best kon spreken. De jury had reeds plaats genomen, want 't gaat bijna precies als bij een examen.

Er heerste een doodse stilte, want wat de eigenaren ook deden, de vogels weigerden te praten.

Doch plotseling riep een kleine papagaai, die naar de naam Jocy luisterde: „Jocy krijgt de eerste prijs!”

De jury was 't met hem eens, en de vogel kreeg het verlangde.

(Ingez. door ZONNEBLOEM).

RUIL HOEKJE

„Wie niet 8 of meer bons van „Bleu Band” rullen voor evenveel bons van „Palmboom”?” „Adres no. de Groot, Kerkstraat 66 Mr.-Cornelis.

Spankie zit dus zachtjes te fulmineren tegen Hajo, hij beweert dat zijn toonslagader is afgeknelde en dat dit belangrijke lichaamsdeel binnen de minuut zal afsterven. Hij begint het trouwens echt onbehaaglijk te krijgen, want zijn gewrongen houding in de bank begint pijnlijk te worden. Hoe langer deze situatie duurt, hoe bozer Spankie wordt. En de jongens om hem heen stikken van de lach. Hajo is met netjes over de borst gekruiste armen voor de toon en het touwtje gaan zitten, maar hij verhuist weer gauw als hij van Spankies linkerschoen een gevoelige trap krijgt.

Het wordt nu wel wat al te rumoerig in dit hoekje en meneer de Vries kijkt scherp in Spankies richting. Hajo acht het nu verstandig om het touwtje los te maken. Dat tracht hij te doen met de handen op zijn rug, terwijl hij met een hevig geïnteresseerd gezicht naar het bord blijft kijken, maar hij prutst het touwtje nog steviger vast. Spankie begint zachtjes te kreunen van pijn en woede.

En dan komt meneer meens naar hem toe. „Wat voer jij daar toch uit?” zegt hij nijdig. „Ik zoer niks uit, ik word uitgevoerd!” jammer! Spankie. Meneer heeft al gauw in de gaten hoe de geschiedenis zich heeft toegedragen. Eens wil hij het touw wegtrekken, maar het zit goed vast en Spankie geeft een brui! Hajo zit met een plooirood gezicht aan het touwtje te frunniken en eindelijk snijdt de ijlings toegeschoten Jan met zijn zakmes het touw door.

De hele geschiedenis geeft een consternatie van je welste. Zelfs de goedmoedige meneer de Vries is links kwaad. Hij stuurt Spankie de klas uit en spreekt daarbij de hoop uit dat de directeur eens een rondje zal maken en hem dan mag zien.

Spankie betuigt zijn spijt en gaat met een bedrukt gezicht naar IIA terug. Daar zit hij nu in de lege klas. Hij vindt het reuze-lam dat hij juist door meneer de Vries de klas is uitgestuurd, maar wat is er tenslotte verder aan te doen?

Spankie wandelt door de klas. Hij trekt het schuifbord naar beneden en het achterste schuifbord dat door middel van katrollen en touw aan het voorste bord bevestigd is, schuift omhoog. Spankie wordt baldadig. Hij legt een bordewisser op het bovenste bord, schuift tegen de muur aan. Ziezo, hij is benieuwd, wie straks die bordewisser op z'n bol krijgt.

Hij kijkt eens naar buiten. Daar brengen de dubbele deuren hem op een prachtidee. Spankie kijkt op z'n horloge. Nog vijf minuten! Dan rent hij naar z'n tas, rommelt er senuwachtig in en haalt er met een kreet van vreugde een eind-touw uit.

Dan klimt hij op de bank, die het dichtst bij de deur staat, zet binnen en buitendeur in een bepaalde hoek, zodat de deuropening door beide deuren half-gesloten wordt en bindt de deuren aan elkaar vast. Dat doet hij links en rechts en dan gaat hij popelend van de pret op zijn plaats zitten.

Wat duurt het nu lang voor de bel gaat. Maar eindelijk rinkelt het belletje toch en nou zullen binnen een halve minuut de jongens van IIA wel aan komen puffen. Spankies ogen glinsteren. Nou zal hij even een pret beleven! Even later weerklinkt gehol over de galerij. Hajo, Jan en Tom rennen voorop.

„Ha, die Spankepoot!” brult Hajo en loopt de klas binnen. Hij trekt de buitendeur open en die deur trekt de binnendeur mee, zodat Hajo een gevoelige tik tegen zijn neus krijgt. Nijdig trapt Hajo de deur van zich af en krijgt dan de buitendeur tegen z'n achterhoofd.

De anderen zijn intussen ook aangekomen en verdringen zich in de deuropening, waar een getrap en geduw en gebons plaats heeft van je welste. Spankie rolt daarbij over de grond van het lachen.

Maar gelukkig hebben de jongens na de eerste verwarring gauw genoeg in de gaten hoe de vork in de steel zit en voorzichtig de deuren mildend, schuift heel IIA de klas in, terwijl intussen Jan, Hajo en Tom zich bezig houden met het geducht in de knoop draaien van den nog steeds schaterlachenden Spankie.

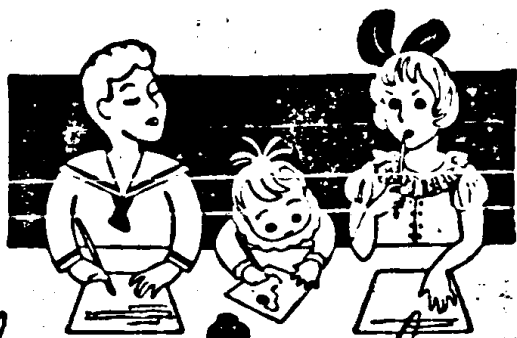
Hier zijn ze nog mee bezig als de verschrikkelijke gebeurtenis plaats heeft. Op de galerij naderen driftig de stappen van meneer van Goor, die reeds bij voorbaat nijdig is over het lawaai in die rebellische klasse IIA.

„Goede morgen!” brult Spankie, „red Pythagoras voor het te laat is!” De andere leerlingen snappen niet zo gauw wat Spankie bedoelt. Ze bergeen eerst hun eigen hachje, door haastig naar hun plaatsen te snellen.

En intussen is meneer van Goor bij de klas aangekomen. Hij loopt driftig naar binnen; trapt de half-gesloten binnendeur van zich af en krijgt meteen de buitendeur tegen z'n rug. Hij vliegt tegen de andere binnendeur op, die meegeeft en de andere buitendeur met zich mee trekt zodat de arme Pythagoras de tweede mep te incasseren krijgt. Het ellendige is dat meneer van Goor steeds bozer wordt, hij trapt naar achteren en krijgt automatisch de binnendeuren in z'n gezicht. Het wordt een verwilderde strijd tegen aanvallen van voren en van achteren.

Totdat Spankie, bleek van schrik, toestormt en de deuren vasthoudt, zodat meneer ongeha- vend de rest van zijn entree kan maken.

(Wordt vervolgd)!

brievenbus

Beste pennelikkers,

In de eerste plaats allemaal van harte bedankt voor jullie beste wensen met het nieuwe jaar en voor de aardige kaarten, die jullie me gestuurd hebt. Hebben jullie ook allemaal vuurwerk afgestoken? Al, wat was dat een geknal zeg.

Wij hebben ook wel wat afgestoken, maar geen bommen en „rentengs“, want Baps en Pam moeten niets van al dat gebulder hebben. Zelfs voor de allerkleinste soort gingen ze op de vlucht. Rogier is helemaal niet bang, die is verzot op vuur. En jullie zijn zeker allemaal tot twaalf uur opgebleven? Ja en Oom lag er voor elfen in. Maar om twaalf uur werd ik weer wakker door het heidense lawaai. Neen maar ik heb nog nooit zoveel vuurwerk horen afsteken! Jullie hebben natuurlijk genoten. Nu maar gauw aan de brieven begonnen.

KATJAPIERING.

Wat een leuk briefpapier heb jij van Sinterklaas gekregen. Oom zou het wat fijn gevonden hebben als hij ook zulk mooi briefpapier van den Sint had gekregen. Ik zal het het volgende jaar vast boven op mijn verlanglijstje schrijven. Is het heus waar, heb je helemaal zelf een schommel gemaakt en kan je er echt op schommelen of is het een schommel voor de pop? Je moet me eens vertellen hoe je dat gedaan hebt; dan ga ik ook een schommel maken voor mijn kindertjes. Welke liedjes heb jij geleerd? Van de tjitjak of van klein poppedijn of misschien van poes is ziek? Katjapiering, vertel je me ook in welke klas je zit en hoe oud of je bent? Tot de volgende week, dag meiske!

WIJSNEUS. Wat is dat nu jammer dat je met op Oud en Nieuw ziek moest zijn. Heb je warm ingepakt niet in de voorgalerij mogen zitten om toch wat te kunnen zien van het vuurwerk of hebben jullie geen vuurwerk afgestoken? Maar dat moet je me allemaal maar eens in je volgende brief vertellen. Wat een leuke namen hebben jullie honden. Wie heeft ze verzonnen? Dopey is de naam van een van de kabouteren uit de film van Sneeuw-witje, is het niet? Die moest de aardigste zijn van alle zeven. Het is zeker een klein hondje? Wijsneus krijg ik gauw een langere brief van jou?

MADELIEF. Goede genade, is het heus waar? Heb je werkelijk meegedaan aan de Vierwekelijkse en het gehaald ook? Nou maar dat is kranig! Daar neem ik m'n mutsje voor af. Jij bent dus ook liefhebster van wandelen. Een fijne gezonde sport. Heb je ook mee gedaan aan de Jeugd wandelmarsen? Dat is leuk, nu heb ik al twee flinke wandelaars in de brievenbus. Ja, de feesten van dit jaar waren minder prettig dan andere jaren. Maar bedenk dat deze feesten voor ons nog heel wat plezieriger waren dan voor de mensen in de oorlogvoerende landen. Die hadden helemaal niets. Dat jij zo ongeregeld schrijft, vind ik niets erg, hoor.

Schoolwerk gaat nu eenmaal voor, niks aan te doen. Waarom zou ik daar boos om moeten worden. Natuurlijk mag jij meedoen met de prijsvraag. Succes ermee. Tot kiek Madelief, ik stap weer op.

DUINROOSJE. Dank je wel voor je goede wensen. Ik hoop dat dit ook voor jou een leuk en prettig jaar zal worden en ook dat je een trouw brievenbusje van onze krant blijft. Wat heeft de Kerstman jou verwend. Jouw poppen boffen er ook bij. Nu hebben ze een poppenbedje en ook nog een serviesje. Heb je al een keer echt thee voor ze ingeschonken en hebben ze daarbij ook een koekje gehad? Je hebt Eikebladje en Goedhartje vast ook al een keer op visite gevraagd?

Vind je het leuk in de derde klas? En heb je veel vriendinnetjes? Maar kom Duinroosje, voor deze keer genoeg. Tot de volgende week, daag!

GOEDHARTJE. Sapperloot, jij moet wel heel lief zijn geweest dit jaar dat het Kerstmannetje jou een ander serviesje cadeau heeft gedaan. En is het nog aardiger dan het oude serviesje? Heb je er ook al thee uit geschonken? Nu kan je Duinroosje ook een keertje op visite vragen, die heeft ook een serviesje gekregen. Wist je dat? En kan jij al goed bouwen met je blokjes? Baps maakt van haar blokjes altijd huisjes voor haar kleinste poppen. Het huisje versiert ze met papieren vlaggetjes en in de tuin lopen de houten kippen van Pam rond. Soms maakt ze een leuke boerderij en dan mogen de andere houten diertjes ook meedoen. Heb jij van die twee zakken suikertjes geen pijn in je buikje gekregen. Dag Goedhartje, nu gauw een briefje aan

EIKEBLADJE. O, o, wat hebben jullie gesnoept! Als dat maar goed is afgelopen. En dan ben je nog wel zo gauw jarig. Dat wordt natuurlijk weer snoepen. Zal ik je ook wat verklappen? Ik ben een paar dagen eerder dan jij jarig en ik vraag vast ook een heleboel lekkere dingen. Wat heb jij allemaal op je verlanglijstje staan? Wat is dat fijn zeg, dat je juist op een Zondag jarig bent, de hele dag niet naar school en vast komen er ook een paar vriendinnetjes op bezoek. Dank je wel voor al de goede wensen. Jij het zelfde! Hoeveel verhaaltjes je hebt ingestuurd? Ik weet het heus niet, maar het zijn er een boel. Vind je het erg naar dat je geen prijsje hebt? Wie weet ben je een volgende keer gelukkiger. Dag meiske.

ZEEWIERTJE. De brief met Kerstmis kwam net te laat. Het krantje is toen eerder gedrukt omdat ook de zettters een vrije dag hadden. Wat leuk dat jullie de nieuwjaarskaarten zelf getekend hebben. Zijn ze ook erg aardig geworden? Gh. heeft er natuurlijk erg z'n best op gedaan. Wat zijn de dagen toch weer vlug omgegaan. Over een paar dagen

begint de school weer en dat wordt nu een zware ruk tot de Paasvacantie. Maar kom Zeewiertje, van jou verwacht ik nog een lange brief, dat kan je toch wel? Zul je het nieuwe jaar goed beginnen? Daag!

GOEDHARTJE. Jij bent me ook een mooie om in de vakantie ziek te worden, was je misschien op Oudjaarsavond zover gegaan dat je uit de kamer mocht? 't Was overigens toch zeker zo leuk niet omdat je moeder riet op reis moest. Wat een vuurwerk hebben ze dit jaar weer afgestoken. Hebben jullie ook nog veel afgestoken? Jouw tekeningen kreeg ik te laat en mee konden ze dan ook niet. Overigens moet jij je meer oefenen in het tekenen van gezichten. Want daar hapert nog wel wat aan. Stuur af en toe bij je verhaaltjes wat meer tekeningen, dan kunnen we zien of je vooruit gaat. Dat doet Liselotte ook. Ik zal eens zien of ik het verlangde boekje kan krijgen, maar ik beloof niet. Tot kiek kerel!

LENTE. Hoera dat was fijn bericht. Vast van harte gefeliciteerd met je installatie. Dat wordt een leuke avond Zaterdag. Maar luister eens. Ik hoorde van Meidoorn dat je naar Bandoeng zou gaan een dezer dagen. Gaat dat nog door? Ik zou het helemaal niets leuk vinden, om zo'n trouw brievenbusje te moeten missen. Ik zal eens zien of ook jij het boek kunt krijgen, dat je graag hebben wilt. Ja wij hebben ook wat vuurwerk afgestoken, niet veel en gewoon kamervuurwerk. Daar hebben de kinderen veel meer aan. Babel en Pam vinden al dat geknal helemaal niet leuk, en gaan er voor op de vlucht. Lente, veel plezier, dag!

LISELOTTE. Eerst maar eens over die prijsvraag. Ik moet jouw adres nog hebben Liselotte. Ja, je bent geen abonnee en dus is jouw adres ons niet bekend. Hoe ga je het nieuwe jaar in? Vol hoopvolle verwachtingen? Ook wat het schrijven betreft? Ja, die Saturday Evening Post is inderdaad een heel aardig tijdschrift. Ik lees heel vaak Engelse en Amerikaanse tijdschriften. Ook omdat de illustraties zo goed verzorgd zijn. Zeg, weet je nog niet hoe je Shanghai schrijft? Ik geloof tenminste dat je dat bedoelt met Chanhal. En dress schrijf je met tweeessen. Heb je ook Engelse les op school? Zo niet, dan moet je in de bioscoop maar goed opletten en ook zoveel mogelijk proberen te lezen. Adio!

RIJSTDIEFJE. Wees welkom in ons clubje en ik verwacht van je dat je een trouw brievenbusje zal worden. Ik geef je vader groot gelijk, Rijstdiefje. Ik vind het niets leuk om vogels in een kooi thuis te hebben. Met een ouwe kaka of beo gaat het nog wel. Ook djalaks wennen zich gauw aan gevangenschap. Ik heb tenminste vroeger een djalak gehad, die vrij rondliep door het huis en niet weg wou. Maar glatiks en koetliangs b.v. zijn echte vrijbuiters. Die moeten nu eenmaal een vrij leventje hebben. Als je van vogels wilt genieten, dan moet je maar naar buiten en aan de rand van een kampong heel stil op de loer gaan liggen. Dan zie je heel wat. Maar kom, ik schei er mee uit. Tot ziens, Rijstdiefje!

OOM JAN

Onze Penvriendenclub

Brieven voor deze rubriek adresseren: Redactie Kinderkrant Bataviaasch Nieuwsblad, Sluisbrugstraat 23, Batavia-Centrum.

MERCEDES. Dat heb ik nou ook weer niet bedoeld met m'n vraag. Dat je zo maar een blinde opsomming zou geven van alle gebreken en deugden. Want die heeft ieder mens, de een in mindere mate dan de ander, maar vrijuit gaat niemand. Trouwens je schijnt niet te weten welke eigenschappen werkelijk verfoelbaar zijn en welke niet. Je accepteert ze allemaal maar. Weet je dat een heleboel mensen eigenlijk kleingeestig zijn, peuterig en flauw. Omdat ze zich gauw opwinden om niets. Omdat ze nooit proberen om werkelijk iets groots te verrichten. Neem jouzelf eens b.v. Van je eerste brief tot deze toe heb je al maar allerlei dingetjes geconstateerd. In je brieven huppelde je van het ene onderwerp naar het andere, zonder ooit tot een oplossing te komen. Brieven schrijf je niet om een ander een paar lettertjes onder z'n neus te duwen, maar om zelf een puzzel uit te knobelen. En als je iemand per brief iets belooft, dan doe je het ook. Niet omdat je je woord niet breken wilt, maar omdat je jezelf wil dwingen om iets te doen, waarin je al lang trek hebt, maar waar je door zwakte niet toe gekomen bent. B.v. het maken van een paar tekeningen. Want tenslotte moet je met een correspondentie wat opschieten. Je moet na een paar maanden schrijven werkelijk wat meer weten en enkele problemen opgelost hebben. Wat denk jij ervan? Gegroet maar weer!

JAROMIR. Reuze in m'n schik met je nieuwjaarswensen. Maar wanneer schrijf je me weer eens? Zwaar aan het blokken misschien? Vooruit, laat me weer eens wat horen! Voorlopig gegroet.

CONTRAMINIA. Merci, merci. En hetzelfde weerom, hoor! Maar wanneer schrijf je weer? Dit ene kantje was toch niet als brief bedoeld? Ik vermoed wat! So long!

DOPEY. Een prachtbrief was dat. Daar hou ik van. Zo'n gezellige keuvelbrief zonder teveel ernst en ook zonder gebazel. Ik wou dat je me daar elke week op tracteerde. Of ik de boeken van Elschot ken? Allemaal. Hebben jullie een prettig contact met jullie leraar? Vraag dan eens of hij jullie ook eens wil vertellen van Paul van Ostayen, Marsman, du Perron, Menno ter Braak, J. C. Bloem. De nieuwe Nederlandse letteren worden helaas maar al te zeer verwaarloosd op school, evenals trouwens de Franse en de Engelse. Waarom toch altijd weer die „Reynaert“ (zonder overigens iets af te doen van de waarde van dit werk, hoor!) en „Beatrijs“, maar waarom niet werk van Bep Vuyk, van Arthur van Schendel, van Andree Gide. Ik noem maar wat. De jeugd staat zo verschrikkelijk vreemd tegenover het nieuwste wat de letterkunde brengt. Er is helemaal geen waardering voor al het mooie dat zelfs in deze laatste jaren van oorlogsvoorbereiding door kunstenaars gewrocht is. In Holland is die bekendheid met wat er geschreven wordt, veel beter. De meisjes van de H.B.S. hier lezen romans-voor-oudere-meisjes,

MOPPEN

Hij was van plan, zijn auto te verkopen — als het kon: toen een liefhebber op de advertentie kwam, haalde hij de wagen uit de garage en zei: „Spring er in. Ik zal een toertje met u maken en u laten zien, wat hij doen kan“.

De liefhebber sprong in de wagen, de eigenaar slaagde er in, in een behoorlijke vaart weg te rijden en het begin van een lange heuvel in goed tempo te nemen.

„Ze vliegt er tegen op als een vogel“, zei hij vrolijk en hoopte het beste. Na honderd meter kuchte de motor, de auto trilde en..... begon achteruit te rijden. De eigenaar glimlachte wat geforceerd en klemde krampachtig zijn handen om het stuurwiel. De aspirant-koper keek twijfelachtig.

„Wat beteekent dat?“, vroeg hij, „wij rijden achteruit“.

„O, dat is niets“, antwoordde de verkoper, „ik heb mijn sigarettenkoker thuis laten liggen“.

Bij de brandweer ging de telefoon.

„Spreek ik met de brandweer?“, vroeg een bedeesde stem.

„Ja, hier de commandant“.

„Goed“, ging de stem verder, „ik heb pas een rotstuin aangelegd en juist vandaag nieuwe planten er in geplant.....“

„Maar waar is de brand?“, vroeg de commandant.

„Enkele van die planten zijn nogal duur, weet u en.....“

„Dan moet u bij den bloemist zijn“.

„Neen“, zei de stem, „valt u mij nu even niet in de rede. Ik wil u alleen zeggen, dat er bij mijn buurman brand is en dat ik er niets voor voel, als uw brandweerlui in mijn tuin komen en er de boel vertrappen“.

Een reporter zou voor het eerst met een stuntvlieger een vlucht maken om daarover in zijn blad te schrijven. Hij voelde zich niet erg gerust, vooral niet, toen hem een parachute werd omgespt en hem nauwkeurige instructies voor het gebruik werden gegeven. De piloot droeg eveneens een parachute, maar toen hij daaroverheen een jas aantrok, vroeg de reporter: „Hoe kunt u die parachute gebruiken met de jas er over heen?“

„O, dat is heel eenvoudig, ik heb nog alle tijd om mijn jas uit te doen, als we zouden vallen“.

Zij vertrokken en vlogen enige tijd, toen de piloot het warm begon te krijgen en zijn jas uittrok.

„Warm is het, vindt u niet?“, vroeg hij zijn passagier. Er kwam echter geen antwoord, de reporter was al overboord gesprongen.

Het regende en de ultra-elegant gekleede candy stond al enige tijd in de portiek uit te kijken naar een taxi, maar tevergeefs. Hij wenkte een jongen, die moeizaam een oude kruiwagen voortduwde. „Jongen“, riep hij, „loop eens naar de standplaats om de hoek en roep een taxi voor mij“.

„Niks hoor“, antwoordde de jongen, „ik ken dat, zodra ik mijn rug omgedraaid heb, gaat u er met mijn kruiwagen vandoor“.

Jongens lezen detective en sensatie-romans. Alle is zo ergelijk laag-bij-de-gronds. En daarom is er op de hele H.B.S. geen enkele leerling, die een goed gedicht kent, laat staan waardeert. Maar kom, ik ga weer verder. Tot zientjes, Dopey!

LANGPOOT. Eigenlijk moest ik je opknopen aan de hoogste klapperboom van Indië om zoveel besluiteloosheid: brieven schrijven en niet bezorgen! Weet je Langpoot, jij schijnt evenals zoveel andere schrijvertjes, niet te weten dat schrijven in de eerste plaats nuttig is voor jezelf. Je leert je gedachten beter te ordenen en je leert ze beter uitspreken. Het dwingt je ook om de onderwerpen, waarover je praat, beter te kennen. Ook al zou je nooit antwoord krijgen op je brieven, dan nog zou het schrijven van brieven nuttig voor je zijn. Evenals wandelen beter is dan fietsen en autorijden. Bij het wandelen neem je meer op en in elk geval heb je meer tijd om te denken. Tenslotte is het gezonder. Wij leven in een jachtige tijd: sneller, sneller! Wij hebben geen tijd meer over voor rustig rondkijken, voor rustig zitten niksdoen. Wij zijn allemaal heel druk bezet en wij hebben nauwelijks tijd over om te slapen. Of de wereld er werkelijk mee gediend is? Dat moet jij me maar eens vertellen. Tot ziens!

JAN PENNAERT.